

پناہگاہ مسلمان

حصن المسلم من أذكار الكتاب والسنّة

تألیف :

الفقیر إلى الله تعالى

د. سعید بن علی بن وهف القحطانی

ترجمہ

یونس یزدان پرست

مراجعة و تصحیح

إسحاق بن عبد الله كبيري الحوشى

معاونت مطبوعات و پژوهش علمی

وزارت امور اسلامی، اوقاف، دعوت و ارشاد

عربستان سعودی

پناہگاہ مسلمان

حمد المُسلم من آنکار الْكِتَابِ وَالسَّنَةِ

تألیف

سعید بن علی بن وهف الفسطانی

ترجمہ

یونس یزدان پرست

مراجعة و تصحیح

اسداق بن عبدالله دبیری

وَكَالْمَنْظُورُ فِي الْجَمِيعِ الْعُلُومِ
وَلِأَقْرَاءِ الْبَيْنَوْنِ الْإِسْلَامِيِّينَ الْوَاقِفِينَ الْمُبْعَثِّرِينَ الْأَذْلَى
الْمُهَاجِرِينَ الْعَنِّيِّينَ السَّعْوَدِيِّينَ

۱۴۲۹ھ

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(ج) وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٧هـ

نهرة مكتبة الملك نهر الوطنية لثناه النشر

القحطاني، سعيد بن علي

حسن المسلم / سعيد بن علي القحطاني. - الرياض، ١٤٢٧، هـ.

١٣٨ ص، ٣٠ x ٢٠ سم

ردمك: ٤ - ٥٥٢ - ٢٩ - ٩٩٦٠

(النص باللغة الفارسية)

١. النساء

١- الأدب والأوراد

١٤٢٧/٤٦٨١

٢١٢, ٩٣ دبوبي

رقم الإيداع: ١٤٢٧/٤٦٨١

ردمك: ٤ - ٥٥٢ - ٢٩ - ٩٩٦٠

الطبعة الثالثة

١٤٢٩هـ

نام کتاب: حصن المسلم - پناهگاه مسلمان

تألیف: سعید بن علی بن وهف القحطانی

مترجم: یونس یزدان پرست

مراجعة و تصحیح: اسحاق دبیری

سال و نوبت چاپ: ذوالقعدہ ۱۴۲۸ھ - چهارم.

تیراث: ۸۰,۰۰۰

برای ارتباط با ما می توانید با آدرس زیر تماس بگیرید:

السعودیة: الرياض - الرمز البريدي: (۱۱۷۵۷) ص. ب: (۱۵۰۱۰۳)

www.aqeedeh.com

es@al-islam.com

فهرست مطالب

م	عنوان	ص
۱	تقديم	۱۳
۲	مقدمه مترجم	۱۶
۳	مقدمه مؤلف	۱۸
۴	فضيلت ذكر	۱۹
۵	اذكار هنگام بيدار شدن از خواب	۲۴
۶	دعای پوشیدن لباس	۲۸
۷	دعای پوشیدن لباس نو	۲۸
۸	دعا برای کسی که لباس نو پوشیده است	۲۸
۹	دعای هنگام در آوردن لباس	۲۹
۱۰	دعای هنگام داخل شدن به توالت	۲۹
۱۱	دعای هنگام خارج شدن از توالت	۲۹
۱۲	ذکر قبل از وضو	۳۰
۱۳	ذکر بعد از اتمام وضو	۳۰
۱۴	ذکر هنگام خارج شدن از منزل	۳۱
۱۵	ذکر هنگام داخل شدن به منزل	۳۱

پناهگاه مسلمان (اذکاری از قرآن و سنت)

ص	عنوان	م
۳۱	دعای رفتن به مسجد	۱۶
۳۳	دعای داخل شدن به مسجد	۱۷
۳۳	دعای خارج شدن از مسجد	۱۸
۳۴	اذکار اذان	۱۹
۳۵	دعای بعد از تکبیر تحریمه و قبل از فاتحه (دعاهای استفتاح)	۲۰
۳۹	دعای رکوع	۲۱
۴۱	دعای هنگام برخاستن از رکوع	۲۲
۴۲	دعای سجده	۲۳
۴۳	دعای نشستن در میان دو سجده	۲۴
۴۴	دعاهای سجده تلاوت	۲۵
۴۵	تشهید	۲۶
۴۵	دروع بر رسول الله ﷺ بعد از تشہد	۲۷
۴۶	دعا بعد از تشہد آخر و قبل از سلام	۲۸
۵۰	اذکار بعد از سلام نماز	۲۹
۵۰	دعای نماز استخاره	۳۰

م	عنوان	ص
٣١	اذكار صبح و شب	٥٦
٣٢	اذكار خواب	٦٦
٣٣	دعای هنگام غلتیدن از پهلو به پهلو در شب	٧٢
٣٤	دعای موقع هول و هراس و پریشانی هنگام خواب	٧٣
٣٥	اعمالی که پس از دیدن رؤیا یا خواب بد باید انجام گیرد	٧٣
٣٦	دعای قنوت در نماز و تر	٧٤
٣٧	ذکر پس از سلام نماز و تر	٧٥
٣٨	دعا به هنگام غم و اندوه	٧٦
٣٩	دعا به هنگام مشقت	٧٧
٤٠	دعای هنگام روبرو شدن با دشمن یا صاحب قدرت	٧٨
٤١	دعای کسی که از ظلم فرمانروا می‌ترسد	٧٨
٤٢	دعا علیه دشمن	٨٠
٤٣	دعای کسی که از گروهی می‌ترسد	٨٠
٤٤	دعای کسی که در ایمان دچار شک و وسوسه شده است	٨٠
٤٥	دعا برای ادای قرض و بدھی	٨١

پناهگاه مسلمان (اذکاری از قرآن و سنت)

۷

م	عنوان	من
۴۶	دعای وسوسه در نماز و قراءت قرآن	۸۲
۴۷	دعا برای انجام کار مشکل	۸۲
۴۸	آنچه که مرتکب گناه باید بگوید و انجام دهد	۸۲
۴۹	دعای طرد شیطان و وسوسه‌هایش	۸۳
۵۰	دعای هنگام حادثه‌ی ناگوار و یا شکست در کار	۸۳
۵۱	تبریک به کسی که صاحب فرزند شده و جواب آن	۸۴
۵۲	دعا برای محافظت فرزند	۸۴
۵۳	دعا برای مریض هنگام عیادتش	۸۵
۵۴	فضیلت عیادت مریض	۸۵
۵۵	دعای مریضی که از زندگی نامید شده است	۸۶
۵۶	تلقین لا إله إلا الله به شخص در حال احتضار	۸۷
۵۷	دعا انسان مصیبت زده	۸۷
۵۸	دعا بعد از خروج روح و بستن چشمان میت	۸۷
۵۹	دعا برای میت در نماز جنازه	۸۸
۶۰	دعا در نماز میت برای کودک	۹۰
۶۱	دعاى تسلیت گفتن	۹۱

حِضْنُ الْمُشْلِمِ (مد أَبْنَكَارِ الْكِتَابِ وَالسَّنَةِ)

م	عنوان	ص
۶۲	دعا هنگام نهادن میت در قبر	۹۲
۶۳	دعای بعد از دفن میت	۹۲
۶۴	دعای زیارت قبور	۹۲
۶۵	دعای هنگام وزیدن باد	۹۳
۶۶	دعای موقع رعد و برق	۹۳
۶۷	دعای طلب باران	۹۴
۶۸	دعای هنگام باریدن باران	۹۴
۶۹	ذکر پس از باریدن باران	۹۴
۷۰	دعا هنگام باران زیاد	۹۵
۷۱	دعای رؤیت هلال [ماه نو]	۹۵
۷۲	دعای هنگام افطار کردن	۹۵
۷۳	دعای قبل از غذا خوردن	۹۶
۷۴	دعای پایان غذان	۹۷
۷۵	دعای مهمان برای میزبان	۹۷
۷۶	دعا برای کسی که به ما آب دهد یا قصد آب دادن داشته باشد	۹۷

پناهگاه مسلمان (اذکاری از قرآن و سنت)

۱

ص	عنوان	م
۹۸	دعای روزه دار برای خانواده‌ای که نزد آنان افطار کند	۷۷
۹۸	روزه داری که بر سفره حاضر شود و نخورد	۷۸
۹۸	اگر شخصی به روزه دار دشnam داد یا اهانت کرد بگوید	۷۹
۹۸	دعای دیدن میوه‌ی تازه	۸۰
۹۹	دعای عطسه و آداب آن	۸۱
۹۹	جواب کافری که عطسه زند و خدا را ستایش کند	۸۲
۹۹	دعای تبریک ازدواج	۸۳
۹۹	دعای کسی که ازدواج می‌کند	۸۴
۹۹	دعای کسی که خادم و یا شتری می‌خرد	۸۵
۱۰۰	دعای قبل او همسر با همسر	۸۶
۱۰۰	دعای هنگام خشم	۸۷
۱۰۰	دعای دیدن شخصی که مبتلا به مصیبت باشد	۸۸
۱۰۰	دعای مجلس	۸۹
۱۰۱	دعای کفاره‌ی مجلس	۹۰
۱۰۱	جواب کسی که بگوید: عَفْرَ اللَّهُ لَكَ	۹۱
۱۰۱	دعا برای کسی که به تو نیکی کرده است	۹۲

عنوان	م	ص
اعمالی که باعث نجات شر دجال می شوند	٩٣	١٠٢
دعا برای کسی که می گوید: إِنِّي أَحِبُّكَ فِي اللَّهِ (من تو را بخاطر خدا دوست دارم)	٩٤	١٠٢
دعا برای کسی که مالش را به تو پیشنهاد کند	٩٥	١٠٢
دعا هنگام پرداخت بدھی، برای طلبکار	٩٦	١٠٢
دعای ترس از شرک	٩٧	١٠٣
دعا برای کسی که بگوید: بَارَكَ اللَّهُ فِيهِ	٩٨	١٠٣
دعای بدفالی	٩٩	١٠٣
دعای سوار شدن بر مرکب	١٠٠	١٠٤
دعای سفر	١٠١	١٠٤
دعای ورود به روستا یا شهر	١٠٢	١٠٥
دعای ورود به بازار	١٠٣	١٠٦
دعای لغزیدن سواری	١٠٤	١٠٧
دعای مسافر برای مقیم	١٠٥	١٠٧
دعای مقیم برای مسافر	١٠٦	١٠٧
تکبیر و تسبيح در مسافرت	١٠٧	١٠٧

۱۱

پناهگاه مسلمان (اذکاری از قرآن و سنت)

من	عنوان	م
۱۰۸	دعای مسافر، هنگام سحر	۱۰۸
۱۰۸	دعای مسافر هنگامی که جایی توقف نماید	۱۰۹
۱۰۸	ذکر بازگشت از سفر	۱۱۰
۱۰۹	ذکر هنگام شنیدن خیر خواهایند و ناخواهایند	۱۱۱
۱۰۹	فضیلت درود فرستادن بر پیامبر اکرم ﷺ	۱۱۲
۱۱۱	رواج دادن سلام	۱۱۳
۱۱۲	جواب دادن به سلام شخص کافر	۱۱۴
۱۱۲	دعای هنگام شنیدن آواز حرس و صدای الاغ	۱۱۵
۱۱۲	دعا هنگام شنیدن پارس سگ‌ها در شب	۱۱۶
۱۱۳	دعا برای کسی که به او دشتمان داده‌ای	۱۱۷
۱۱۳	آنچه را که مسلمان هنگام مدح مسلمان دیگری بگوید	۱۱۸
۱۱۳	آنچه مسلمان هنگام مدح شدنش بگوید	۱۱۹
۱۱۴	لبیک گفتن مُحْرِم در حج یا عمره	۱۲۰
۱۱۴	تکبیر گفتن هنگام رسیدن به حجر الأسود	۱۲۱
۱۱۴	دعای بین رکن الیمانی و حجر الأسود	۱۲۲
۱۱۵	دعای توقف بر صفا و مرده	۱۲۳

ص	عنوان	م
۱۱۶	دعای روز عرفه	۱۲۴
۱۱۶	ذکر در مشعر الحرام	۱۲۵
۱۱۷	تکبیر، هنگام رمى جمرات با هر سنگریزه	۱۲۶
۱۱۷	دعای تعجب و امور خوشحال کننده	۱۲۷
۱۱۷	هنگام دریافت خبر خوشحال کننده چه باید کرد	۱۲۸
۱۱۸	آنچه هنگام احساس درد گفته می شود	۱۲۹
۱۱۸	دعای کسی که از چشم زخم به دیگران بترسد	۱۳۰
۱۱۸	آنچه هنگام ترس گفته شود	۱۳۱
۱۱۹	آنچه هنگام ذبح قربانی گفته شود	۱۳۲
۱۱۹	دعایی که برای رفع کید و مکر شیاطین خوانده می شود	۱۳۳
۱۲۰	توبه و استغفار	۱۳۴
۱۲۲	فضیلت و تسبیح و تحمید و تهلیل و تکبیر	۱۳۵
۱۲۵	شیوه‌ی تسبیح گفتن رسول اکرم ﷺ	۱۳۶
۱۲۶	مجموعه‌ای از آداب نیک اجتماعی	۱۳۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نقدیم

﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ اذْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيَدِّخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴾^{۶۰} (غافر: ۶۰).

پروردگار شما گفته است: مرا بخوانید تا (دعای) شما را بپذیرم!
کسانی که از عبادت من تکبر می‌ورزند به زودی با ذلت وارد دوزخ
می‌شوند!».

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الْمَدْعَى إِذَا دَعَانِي
فَلَيَسْتَجِبُوا لِي وَلَيَوْمَئِذٍ لَعَلَّهُمْ يَرْشَدُونَ ﴾^{۱۸۶} (آل‌بقره: ۱۸۶).
و هنگامی که بندگان من، از تو در باره من سوال کنند، (بگو): من
نژدیکم! دعا کننده را، به هنگامی که مرا می‌خواند، پاسخ
می‌گویم! پس باید دعوت مرا بپذیرند، و به من ایمان بیاورند، تا راه
یابند (و به مقصد برستند)!».

رسول الله ﷺ می‌فرمایند: «الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ»، <sup>﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ اذْعُونِي
أَسْتَجِبْ لَكُمْ ﴾</sup>^{۶۱} أبو داود / ۷۸، الترمذی / ۵، ابن ماجه / ۲۱۱، ۱۲۵۸ / ۲.

دعا همان عبادت است. «پروردگار شما گفته است: مرا بخوانید تا

(دعای) شما را پیذیرم!».

و آن حضرت ﷺ می فرماید: «إِنَّ رَبَّكُمْ تَبَارَكَ وَتَعَالَى حَيْثُ كَرِيمٌ يَسْتَجِيِّي مِنْ عَبْدِهِ إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ إِلَيْهِ أَنْ يُرْدِهِمَا صَفْرًا». ابو داود ۷۸/۲، الترمذی ۱۲۷۱/۲، ابن ماجه ۵۵۷/۵

براستی که پروردگار پربرکت و والامقام شما دارای حیاء و صاحب کرم است، و هنگامی که بنده اش دستهایش را بسویش بلند نماید، از بنده خود شرم می کند که دستهایش را خالی برگرداند.

و آنحضرت ﷺ فرمود: «مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُ اللَّهَ بِدَعْوَةِ لِيْسَ فِيهَا إِثْمٌ وَلَا قَطْيَعَةُ رَحْمٍ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِنْخَدَى ثَلَاثَةِ: إِمَّا أَنْ تُعَجَّلَ دَعْوَتَهُ، وَإِمَّا أَنْ يَدْعُرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ، وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا، قَالُوا: إِذَا نَكْثَرَ، قَالَ: «اللَّهُ أَكْثَرُ». الترمذی ۵/۴۶۲، و ۵۶۶، أحد ۳/۱۸

هر مسلمانی دعایی کند که در آن دعا به گناه و گستن پیوند خوشاوندی نباشد، خداوند یکی از سه چیز را به او می دهد: یا هر چه زودتر در دنیا خواسته اش به او عطا می شود، و یا آن را برای آخرت شن اندوخته می کند، و یا در مقابل آن دعا، شری را از او دور می کند، گفتند: پس ما زیاد دعا می کنیم آن حضرت ﷺ فرمودند: فضل خدا از دعای شما زیادتر است.

پس هر مسلمانی که به دنبال راه نجات است باید که فقط و فقط پیرو آن چه خدا و رسولش ﷺ اورده اند باشد و اجازه ندهد چه خود

و چه کسی دیگر (هر کسی که خواهد باشد) چیزی به دین خدا بیفزاید، یا از آن کم کند. بنابراین طالب حق و دوستدار سنت پیامبر ﷺ همچو کاری انجام نمی‌دهد جز آن که خدا و رسول خدا ﷺ به آن امر فرموده باشند. و این جاست که علماء و دانشمندان اسلامی می‌گویند: «العبادات توقیفیة» (واجب شدن عبادتها را خداوند تعیین فرموده است و هیچ انسانی حق دخالت در آن‌ها را ندارد).

کتاب حاضر از کتاب‌های موفق آمیز است که تا بحال بیش از «۳۰» نوبت به چاپ رسیده است و به بیش از «۲۰» زبان ترجمه شده است، که یکی از این زبان‌ها زبان فارسی است که شما برادران و خواهران گرامی آنرا مشاهده می‌کنید، امید است بتوانید با مطالعه و حفظ دعاهای روزمره این کتاب نفیس خود را از شیطان و وسوسه‌های او محفوظ و مصون بدارید.

اسحاق بن عبدالله دبیری

ریاض: ۱۵ ذی قعده‌ی ۱۴۲۵ هـ ق

۶ دی ماه ۱۳۸۳ هـ ش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمة مترجم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ
وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

برای اینکه بتوان با چشم دل شواهد معرفت: ﴿وَلَمْ يَنْتَهِ الْإِيمَانُ
يَمْتَهِنُ، وَلَكِنَّ لَّا يَنْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ﴾ (الإسراء: ٤٤). را نگریست باید قلبی سليم
و دیده‌ای بینا داشت، و از عمق جان به ندای: ﴿وَلَمَّا سَأَلَكُمْ إِيمَانَكُمْ﴾ لیک گفت
عَنِّي فَيَأْتِيَ قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ﴿البقرة: ١٨٦﴾. لیک گفت
و شیرینی ذکر را در خشش: ﴿وَتَأْمِلُهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا﴾.
(الأحزاب: ٤١) مشاهده کرد تا اینکه زیبایی زیاد در نزد الله با: ﴿فَأَذْكُرُونِي
أَذْكُرْنَمْ﴾ (البقرة: ١٥٢) به تلالو درآید.

کتاب حاضر، ترجمه‌ی کتاب: «جِهْنُّ الْمُسْلِمِ مِنْ أَذْكَارِ الْكِتَابِ وَالسُّنْنَةِ»
است که در آن اذکار و اوراد قرآن و سنت صحیح جمع آوری شده
است تا مسلمان با الگو قراردادن آنها زندگی‌ای توأم با ذکر و یاد الله

داشته، در نتیجه شیرینی ایمان را بچشد و در این حال زندگی مملو از طراوت ذکر الله و شیوه رسول الله ﷺ شود.

این کتاب در چاپ اول تحت عنوان فارسی (گلزاری از اذکار قرآن و سنت) چاپ شده و در این چاپ سعی بر آن شده که کتاب با ویراستاری مجدد و چاپ زیبا به زیور طبع آراسته تر گردد.

تمام احادیث این کتاب، صحیح و حسن می باشند و به صحت سند آنها اطمینان کامل باشد، و نیز کتاب از اختصاری و بیژه برخوردار است. به امید اینکه زندگی تمامی انسانها بر نهج قرآن و سنت باشد و خداوند مؤلف، مترجم، خوانندگان و تمامی انسانها را مشمول این دعا قرار دهد: ﴿رَبَّآءَ أَمْكَأْيَمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَأَكْتَبْنَا مَعَ الشَّهِيدِينَ﴾ (آل عمران: ۵۳).

«پروردگار!! به آنچه نازل کرده ای، ایمان آوردم و از فرستاده (تو) پیروی نمودیم؛ ما را در زمرة گواهان بنویس!».

أبو عبد الرحمن ۱۲ رجب ۱۴۲۴ هـ. ق.

مقدمة مؤلف

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ، نَحْمَدُهُ وَنُسَبِّحُهُ، وَنَسْأَلُهُ فَرَحَةَ وَنَعْوَذُ بِاللَّهِ مِنْ
شَرِّورِ أَنفُسِنَا، وَسَيْئاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِي إِلَيْهِ اللَّهُ فَلَا مَضِيلٌ إِلَيْهِ، وَمَنْ
يُضْلِلُ فَلَا هَادِيٌ إِلَيْهِ، وَأَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ،
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ
وَمَنْ تَبَعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا، أَمَّا بَعْدُ .
این کتاب مختصری است که قسمت اذکار آن را از کتاب: «الذکر
والدعاء والعلاج بالرقى من الكتاب والسنۃ» انتخاب نمودم تا استفاده از
آن در سفرها، آسان باشد.

بدین جهت، فقط به ذکر متن حدیث، بسنده نموده ام و بجای سند،
به ذکر یک یا دو مصدر اکتفا کرده ام، لذا هر کس که خواهان شناخت
صحابی حدیث و یا اسناد آن است به اصل منابع حدیث، مراجعه کند.
و از الله - عز وجل - با توصل به اسماء الحسنی و صفات العليائیش
خواهانم که آنرا بعنوان عملی خالص به درگاه کریم خویش پیذیرد و
در دنیا و آخرت برایم سودمند گرداند، و نیز برای کسی که آنرا
می خواند، یا آنکه آنرا چاپ می کند، یا سبب انتشار آن می گردد،
سودمند قرار دهد؛ إنه سبحانه ولی ذلك والقادر عليه. وصَلَّى اللَّهُ عَلَى
نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِيهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبَعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ.

المؤلف حرر في شهر صفر ١٤٠٩هـ

سعید بن علی بن وهف القحطانی

فضیلت ذکر

خداؤند می فرماید: ﴿فَإِذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَأَشْكُرُوأَنِّي وَلَا تَكْفُرُونِ﴾ (البقره: ۱۵۲). «پس به یاد من باشید، تا به یاد شما باشم! و شکر مرا گویید و (در برابر نعمتهايم) کفران نکنید».

﴿بِتَائِبَةِ الَّذِينَ أَمْسَأْتُمُوا أَذْكُرُوأَنَّهُ ذِكْرًا كَثِيرًا﴾ (الأحزاب: ۴۱).

«ای کسانی که ایمان آورده اید! خدا را بسیار یاد کنید».

﴿وَالَّذِكْرِ مِنَ اللَّهِ كَثِيرًا وَالذِكْرَتِ أَعْدَ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا

عظیماً﴾ (الأنزان: ۳۵).

«و مردانی که بسیار به یاد خدا هستند و زنانی که بسیار یاد خدا می کنند، خداوند برای همه آنان مغفرت و پاداش عظیمی فراهم ساخته است».

﴿وَأَذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهَرِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا فُدُورًا وَالْأَصْحَابِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُنْفَلِقِينَ﴾ (الأعراف: ۲۰۵).

«پروردگارت را در دل خود، از روی تضرع و خوف، آهسته و آرام، صبحگاهان و شامگاهان، یاد کن؛ و از غافلان مباش».

رسول الله ﷺ می فرماید: «مَثُلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ مَثُلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ». البخاری مع الفتح ۱/۱۱ و مسلم به این لفظ: «مَثُلُ الْبَيْتِ الَّذِي يَذْكُرُ اللَّهَ فِيهِ وَالْبَيْتُ الَّذِي لَا يَذْكُرُ اللَّهَ فِيهِ مَثُلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ».

(مثال کسی که پروردگارش را یاد می‌کند و کسی که پروردگارش را یاد نمی‌کند، مانند زنده و مرده است).

وَأَنْحَضَرَتِ اللَّهُ تَعَالَى فَرَمَدَنَدَ: أَلَا أُبَيْتُكُمْ بِخَيْرِ أَغْنَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ، وَأَزْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرُكُمْ مِنْ إِنْقَاقِ الدَّهَبِ وَالْوَرْقِ، وَخَيْرُكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقُوا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوهُ أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوهُ أَعْنَاقَكُمْ؟ قَالُوا بَلَى. قَالَ: ذَكْرُ اللهِ تَعَالَى، الترمذی ۴۵۹ / ۵، وابن ماجه ۱۲۴۵ / ۲ وبنگا: صحيح ابن ماجه ۳۱۶ / ۲ وصحیح الترمذی ۲۱۹ / ۳.

(آیا شما را از بهترین اعمال با خبر نگردانم که نزد پروردگارتان پاکیزه‌تر است و بیش از هر چیز باعث بالا رفتن درجات شماست و برای شما از بخشش طلا و جواهرات نیز بهتر است، حتی از این هم بهتر است که با دشمنان رویرو شوید و گردن آنها را بزنید و آنها گردن شما را بزنند؟) اصحاب گفتند: بلی پیامبرِ اللَّهُ تَعَالَى، فرمود: یاد الله تعالیٰ.

وَأَنْحَضَرَتِ اللَّهُ تَعَالَى فَرَمَدَنَدَ: يَقُولُ اللهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي، فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي تَفْسِيرِ ذَكْرِهِ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأِ ذَكْرُهِ فِي مَلَأِ خَيْرٍ مِنْهُمْ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شَبَرًا تَقَرَّبَتْ إِلَيْهِ ذِرَاعًا، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبَتْ إِلَيْهِ بَاعًا، وَإِنْ أَتَانِي يَنْشِي أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً، البخاری ۱۷۱ / ۸، ومسلم ۲۰۶۱ ولفظ از امام بخاری است.

(خداؤند [در حدیث قدسی] می‌فرماید: من نزد گمان بندهام هستم و هنگامی که او مرا یاد نماید من همراه او هستم، اگر مرا در خلعت یاد کند من او را در خلعت یاد می‌کنم، و اگر مرا در مجلسی یاد کند، من او را در مجلسی بهتر از آن یاد می‌کنم، و اگر به سوی من به اندازه‌ی وجبی تقرب جوید، من به سوی او به اندازه‌ی ذراعی [بازویی] تقرب می‌جویم، و اگر به اندازه‌ی ذراعی به سوی من تقرب جوید من به او به اندازه‌ی باعی [دو بازوی انسان] نزدیک می‌شوم. و اگر پیاده به سوی من بیاید، من با شتابان به سوی او می‌آیم).

از عبدالله بن بُشَّرٍ روایت شده که مردی گفت: یا رسول الله امور اسلام زیاد هستند، به من چیزی یاد دهید که به آن تمسک جوید، پیامبر ﷺ فرمودند: لَا يَرْأَلُ إِسْلَامَ رَطْبًا مِّنْ ذُكْرِ اللَّهِ. الترمذی ۴۵۸ / ۵، وابن ماجه ۱۲۴۶ / ۲ ونگا: صحيح الترمذی ۱۳۹ / ۳، وصحیح ابن ماجه ۲۱۷ / ۲. (پیوسته زیانت با یاد خدا تر باشد).

و نیز آنحضرت ﷺ فرمودند: مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِّنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، لَا أَقُولُ: {اللَّهُ} حَرْفٌ؛ وَلَكِنْ: أَلْفٌ حَرْفٌ، وَلَامٌ حَرْفٌ، وَمِيمٌ حَرْفٌ. الترمذی ۱۷۵ / ۵ ونگا: صحيح الترمذی ۹ / ۲ وصحیح الجامع الصغیر ۳۴۰ / ۵.

(هرکس یک حرف از قرآن بخواند، یک نیکی برایش نوشته

می شود، و هر نیکی، ده برابر می شود، من نمی گوییم: ﴿الله﴾ یک حرف است، بلکه: ألف یک حرف، لام یک حرف، و میم یک حرف است).

عقبه بن عامر ﷺ می گوید: در صفة بودیم که رسول الله ﷺ بیرون آمد و فرمود: «إِنَّكُمْ تُحْبُّونَ أَنْ يَغْدُوَ كُلُّ يَوْمٍ إِلَيْكُمْ بُطْخَانٌ أَوْ إِلَى الْعَقِيقَةِ فَبِأَيِّ مِنْهُ يُنَاقِثُنَّ كَوْمًا وَنِينَ فِي عَنْرِإِشِّمْ وَلَا قَطْنِعَةَ رَحِيمْ؟».

کدام یک از شما دوست دارد که هر روز صبح، به بُطْخَان یا عقیق برود و با دو شتر بار برگرد بدون این که گناهی یا قطع صله‌ی رحمی انجام داده باشد؟.

گفتیم: یا رسول الله ما دوست داریم، فرمود: «أَفَلَا يَغْدُو أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيَعْلَمَ، أَوْ يَقْرَأُ آيَتَيْنِ مِنْ كِتَابِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ خَيْرَهُ لَهُ مِنْ نَاقَتِينَ، وَثَلَاثَتْ خَيْرَهُ لَهُ مِنْ ثَلَاثَتِ، وَأَزْبَعُ خَيْرَهُ لَهُ مِنْ أَزْبَعِ، وَمِنْ أَعْدَادِهِنَّ مِنْ الْإِلَيْلِ». سلم ۱/۵۵۳.

(هرکس به مسجد برود و دو آیه از کتاب خداوند عز و جل را یاد بگیرد یا بخواند، برای از از دو شتر بهتر است، و سه آیه از سه شتر، و چهار آیه از چهار شتر، و به تعداد آیات از همان تعداد شتر، برایش بهتر و سودمندتر است).

و رسول الله ﷺ فرمودند: «مَنْ قَعَدَ مَقْعَدًا لَمْ يَذْكُرِ اللهَ فِيهِ كَانَتْ

عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تِرَةٌ، وَمَنْ اضطَجَعَ مَضْجَعًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ، كَائِنَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تِرَةٌ،^۱ أبو داود ۴/۲۶۴ وغیره، ونگا: صحيح الجامع ۵/۳۴۲.

(هر کس در جایی بنشیند و آنجا، خدا را یاد نکند، از طرف خدا، بر او زیان وارد خواهد شد، و هر کس به پهلو بخوابد و خدا را یاد نکند، برای این غفلت هم از جانب خدا زیان خواهد دید).

وَأَنْحَضَرَتِ الْمَلَائِكَةُ فَرِمَوْدَنَد: «مَا جَلَسَ قَوْمٌ جَلِسَّا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ، وَلَمْ يُصْلُوْا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ تِرَةٌ، فَإِنْ شَاءَ عَذَّبُهُمْ وَإِنْ شَاءَ غَفَّرَ لَهُمْ».^۲ الترمذی، ونگا: صحيح الترمذی ۳/۱۴۰.

(هر گروهی در مجلسی بنشینند و در آن ذکر الله را نکنند و بر پیامبر شان درود نفرستند، مگر اینکه بر آنها حسرت و افسوس وارد می‌شود، و بر خداست که آنها را ببخشد یا عذاب دهد).

وَأَنْحَضَرَتِ الْمَلَائِكَةُ فَرِمَوْدَنَد: «مَا مِنْ قَوْمٍ يَقُولُونَ مِنْ جَلِسِ لَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ فِيهِ إِلَّا قَاتَلُوا عَنْ مِثْلِ حِيقَةِ حَبَارٍ وَكَانَ لَهُمْ حَسْرَةٌ»، ابو داود ۴/۲۸۹ ونگا: صحيح الجامع ۵/۱۷۶.

هیچ گروهی از مجلسی که در آن خدا را یاد نکرده‌اند بر نمی‌خیزند، مگر مثل اینکه از [نzd] لاشه‌ی الاغی برخاسته‌اند، و حسرت آنها را فراگرفته است.

۱. اذکار هنگام بیدار شدن از خواب

۱/۱ الحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَخْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ. البخاري مع الفتح
١١٣ / ٤، مسلم ٢٠٨٣ / ١١.

(تمام سایش‌ها از آن خدایی است که پس از میراندن ما را زنده کرده است، و بازگشت به سوی اوست).

۲/۲ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ، سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا
قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي. هر کس این دعا را بخواند آمرزیده می‌شود، و اگر
دعا بکند برای او مستجاب می‌شود، و اگر از خواب برخیزد و وضع بگیرد و سپس نیاز بخواندنیازش مقبول
می‌گردد. البخاری مع الفتح ۳/۳۹ وغیرها و لفظ این ماجه است، نگا: صحیح ابن ماجه ۲/۳۵.

(هیچ معبدی به جز الله «بحق» وجود ندارد، یکتاست و
شریک ندارد، و پادشاهی و سایش از آن اوست، و او بر هر چیز
تواناست. الله پاک و منزه است، و حمد از آن اوست، و هیچ
معبدی به جز الله «بحق» وجود ندارد، و خدا بزرگترین است، و
هیچ حول و قدرتی بجز از طرف خدای بلند مرتبه و بزرگ نیست.
خدایا! مرا بیامز).

۳/۳ الحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَنِي فِي جَسَدِي وَرَدَ عَلَيَّ رُوحِي، وَأَذِنَ لِي
بِذِكْرِهِ. الترمذی ۵ / ۴۷۳، و نگا: صحیح الترمذی ۳ / ۱۴۴.

(تمام سایش‌ها مر خدایی راست که به جسم سلامت بخشید،

و روحمن را به من بازگرداند، و به من اجازه ذکرش را داد.

**۴/۴ إِنَّكَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخْتِلُوفُ الْأَيْلِ وَالنَّهَارِ لَا يَنْتَهُ
لَا أُفْلِي الْأَلْبَابِ** ﴿١﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيمًا وَقُعُودًا وَعَلَى جُنُوبِهِمْ
وَيَنْفَسَّكُرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَنْطَلَا سَبِحَنَكَ
فَقَنَّا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَيْتَهُ وَمَا لِظَّالِمِينَ مِنْ
أَنْصَارٍ ﴿٣﴾ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مَنْادِيَا يُنَادِي لِلْإِيمَنِ أَنْ إِمْنَوْا بِرِبِّكُمْ فَعَانَّا
رَبَّنَا فَأَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفَرْ عَنَّا سَيِّغَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿٤﴾ رَبَّنَا
وَعَانَّا مَا وَعَدَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُغْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةُ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمَبْعَادَ
فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمِيلِ مَنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى بَعْضُكُمْ
مِنْ بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأَخْرِجُوا مِنْ دِيَرِهِمْ وَأَرْدُوا فِي سَبِيلِي وَقَنَّلُوا
وَقَتَلُوا لَا كُفَّرَنَ عَنْهُمْ سَيِّغَاتِهِمْ وَلَا دُخَنَهُمْ جَنَّتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
تَوَابَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ مُحْسِنُ التَّوَابِ ﴿٥﴾ لَا يَغُرِّكَ نَقْلُبَ الَّذِينَ كَفَرُوا
فِي الْيَلَدِ ﴿٦﴾ مَنْعُ قَلِيلٌ لَهُ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبَئْسَ الْمَهَادُ ﴿٧﴾ لِكِنَّ الَّذِينَ
أَنْقَوْرَبُهُمْ لَهُمْ جَنَّتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَلِيلِهِنَّ فِيهَا شُرُلَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
وَمَا عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ ﴿٨﴾ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْحَكَمَ لَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَمَا
أَنْزَلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ إِلَيْنِمْ خَشِعِنَ اللَّهَ لَا يَشَرُّونَ بِعِيَاتِ اللَّهِ ثُمَّ نَأْقِيلُهُ
أُولَئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٩﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَأَتَقْوَا اللَّهَ تَقْلِيْحُوك ﴿١﴾

(آل عمران: ١٩٠-٢٠٠). البخاری مع الفتح /٨، ٢٣٧، مسلم /٥٣٠).

«مسلم در آفرینش آسمانها و زمین، و آمد و رفت شب و روز، نشانه‌های (روشنی) برای خردمندان است. همانها که خدا را در حال ایستاده و نشسته، و آنگاه که بر پهلو خوابیده‌اند، یاد می‌کنند؛ و در اسرار آفرینش آسمانها و زمین می‌اندیشند؛ (و می‌گویند): بار الها! اینها را بیهوده نیافریده‌ای! منزه‌ی تو! ما را از عذاب آتش، نگاه دار! پروردگار! هر که را تو (بخاطر اعمالش)، به آتش افکنی، او را خوار و رسوا ساخته‌ای! و برای افراد ستمگر، هیچ یاوری نیست! پروردگار! ما صدای منادی (تو) را شنیدیم که به ایمان دعوت می‌کرد که: «به پروردگار خود، ایمان بیاورید!» و ما ایمان آوردیم؛ پروردگار! گناهان ما را ببخش! و بدیهای ما را بپوشان! و ما را با نیکان (و در مسیر آنها) بمیران!. پروردگار! آنچه را به وسیله پیامبرانت به ما وعده فرمودی، به ما عطا کن! و ما را در روز رستاخیز، رسوا مگردان! زیرا تو هیچ‌گاه از وعده خود، تخلف نمی‌کنی. خداوند، درخواست آنها را پذیرفت؛ (و فرمود): من عمل هیچ عمل‌کننده‌ای از شما را، زن باشد یا مرد، ضایع نخواهم کرد؛ شما همنوعید، و از جنس یکدیگر! آنها که در راه خدا هجرت کردند، و از خانه‌های خود بیرون رانده شدند و در

راه من آزار دیدند، و جنگ کردند و کشته شدند، بیقین گناهانشان را می‌بخشم؛ و آنها را در باغهای بهشتی، که از زیر درختانش نهرها جاری است، وارد می‌کنم. این پاداشی است از طرف خداوند؛ و بهترین پاداشها نزد پروردگار است. رفت و آمد (پیروزمندانه) کافران در شهرها، تو را نفرید! این متاع ناچیزی است؛ و سپس جایگاهشان دوزخ، و چه بد جایگاهی است! ولی کسانی (که ایمان دارند، و) از پروردگارشان می‌پرهیزنند، برای آنها باغهایی از بهشت است، که از زیر درختانش نهرها جاری است؛ همیشه در آن خواهند بود. این، نخستین پذیرایی است که از سوی خداوند به آنها می‌رسد؛ و آنچه در نزد خداست، برای نیکان بهتر است! و از اهل کتاب، کسانی هستند که به خدا، و آنچه بر شما نازل شده، و آنچه بر خودشان نازل گردیده، ایمان دارند؛ در برابر (فرمان) خدا خاضعند؛ و آیات خدا را به بهای ناچیزی نمی‌فروشنند. پاداش آنها، نزد پروردگارشان است. خداوند، سریع الحساب است. (تمام اعمال نیک آنها را به سرعت حساب می‌کند، و پاداش می‌دهد). ای کسانی که ایمان آورده‌اید! (در برابر مشکلات و هوسها)، استقامت کنید! و در برابر دشمنان (نیز)، پایدار باشید و از مرزهای خود، مراقبت کنید و از خدا بپرهیزید، شاید رستگار شوید!

۲، دعای پوشیدن لباس

۵ «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا (الثُّوْبَ) وَرَزَقَنِي مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِي وَلَا فُورَةٌ» . اهل السنن بجز السناني، نگا: إبراء الغليل ۷/۴۷.

(حمد از آن خدایی است که این لباس را به من پوشانید و بدون اینکه من قدرت و توانایی داشته باشم آنرا به من عنایت کرد).

۳، دعای پوشیدن لباس نو

۶ «اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِي، أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ» . أبو داود والترمذی والبغوی ونگا: خنصر شماش الترمذی اثر آلبانی ص ۴۷

(اللهی! ستایش برای تو است، توبی که این لباس را به من پوشاندی، از تو خیر آنرا می خواهم، و خیر آنچه را که برای آن ساخته شده است. و به تو از بدی آن و بدی آنچه که برای آن ساخته شده است پناه می برم).

۴، دعا برای کسی که لباس نو پوشیده است

۱ «تُبَلِّي وَتُخْلِفُ اللَّهُ تَعَالَى» . أبو داود ۴/۴۱، ونگا: صحيح أبي داود ۴/۷۶۰

(خدا کند این لباس را تا مدتی بپوشید، و کهنه نمائید، و خداوند تعالی به جای آن، لباس دیگری به شما بدهد. [یعنی خداوند شما را از عمر طولانی برخوردار نماید]).

۲/۸ «إِلَيْنَا جَدِيداً وَعِشْ حَيِيداً وَمُتْ شَهِيداً»، ابن ماجه /۲۱۷۸، والبغوي
وی: صحیح ابن ماجه /۲۷۵، ونگا: صحیح ابن ماجه /۲۴۱.

(لباس جدیدی را بپوشی، و زندگی نیکویی داشته باشی، و با
شهادت از این دنیا بروی).

۵، دعای هنگام در آوردن لباس

۹ «بِسْمِ اللَّهِ»، الترمذی /۵۰۵ وغیره، نگا: الإرواء شماره ۴۹، وصحیح الجامع /۳۰۳.
(به نام خدا).

۶، دعای هنگام داخل شدن به توالت

۱۰ «[بِسْمِ اللَّهِ]، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخَبِيثِ وَالْخَبَائِثِ»، البخاری
وی: مسلم /۴۵۱، وسلمان /۲۸۳، به اضافه (بسم الله) در اویش سعید بن منصور آنرا روایت کرده است، نگا:
فتح الباری /۱۴۴.

(([به نام خدا] الهی! از جن‌های خبیث و پلید، اعم از زن و
مرد، به تو پناه می‌برم).

۷، دعای هنگام خارج شدن از توالت

۱۱ «عُفْرَاتَكَ»، اهل السنن بجز السنانی آنرا در کتاب: (عمل اليوم والليلة) روایت کردند،
نگا: تخریج زاد المعاذ /۲۳۸۷. (اللهی! از تو آمرزش می‌طلیم).

۸، ذکر قبل از وضو

۱۲ «بِسْمِ اللَّهِ»، أبو داود وابن ماجه واحد ونگا: إِرْوَاءُ الظَّلِيلِ /۱۱۲۲. (به نام خدا).

٩، ذکر بعد از اتهام وضو

١/١٣ أَشَهُدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشَهُدُ أَنَّ مُحَمَّداً

عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ... . مسلم ١/٢٠٩.

(شهادت می دهم که بجز الله، معبدی «بحق» وجود ندارد،
یکنایت و شریکی برای او نیست، و شهادت می دهم که محمد،
بنده و فرستاده ای اوست).

٢/١٤ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُطَهَّرِينَ. الترمذی ١/٧٨

ونگا: صحيح الترمذی ١/١٨.

(پروردگار!! مرا از توبه کنندگان بگردان و جزو کسانی قرار ده
که کاملاً طهارت می کنند و پاکیزه اند).

٣/١٥ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشَهُدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ

إِلَيْكَ. النساني در کتاب: (عمل اليوم والليلة) ص ١٧٣، ونگا: إبرواه الغليل ١/١٣٥ و ٢/٩٤.

(خداؤندا! پاکی تو را بیان می کنم، و تو را ستایش می نمایم، و
گواهی می دهم که بجز تو، دیگر معبدی «بحق» نیست، از تو
طلب مغفرت می کنم، و در حضورت توبه می نمایم).

١٠، ذکر هنگام خارج شدن از منزل

٤/١٦ بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. ابوداود

والترمذی ٣/٤، ونگا: صحيح الترمذی ٣/١٥١.

(به نام خدا، بر خدا توکل کردم، و هیچ قدرت و توانانی جز

از طرف خدا نیست).

۲/۱۷ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَصِلَّ أَوْ أَصِلَّ أَوْ أَزِلَّ، أَوْ أَزِلَّ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يَجْهَلُ عَلَيَّ»، أهل السنن ونگا: صحيح الترمذی ۱۵۲/۳ وصحیح ابن ماجه ۲۳۶/۲.

(پروردگار!! من به تو پناه می‌برم از اینکه خودم گمراه شوم، یا بوسیله‌ی دیگری گمراه شوم، و یا اینکه بلغزم، یا لغزیده شوم، یا ستم کنم، یا مورد ستم قرار گیرم، یا دچار جهالت شوم، یا با من به جهالت رفتار شود).

۱۱. ذکر هنگام داخل شدن به منزل

۱۸ «بِسْمِ اللَّهِ وَبِخَنَّا، وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجَنَا، وَعَلَى رَبَّنَا تَوَكَّلْنَا»، ابوداد ۴/۳۲۵ و علامه ابن باز در کتاب (تحفة الأخيار ص ۲۸) آنرا حسن دانسته، و در صحیح چنین روایت شده است: «إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ ذَكَرَ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ وَعِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ لَأَمْيَنَّ لَكُمْ وَلَا عَنَّا». مسلم شماره‌ی: ۲۰۱۸

(به نام الله داخل شدیم، و بنام الله خارج گشیم، و بر پروردگارمان توکل نمودیم). و بعد از خواندن دعای فوق، به خانواده‌اش سلام بگوید.

۱۲. دعای وقتن به مسجد

۱۹ «اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَمِنْ فَوْقِي نُورًا، وَمِنْ تَحْتِي نُورًا، وَعَنْ يَمْنَانِي نُورًا وَعَنْ شَمَائِلِي

نُورًا، وَمِنْ أَمَانِي نُورًا، وَمِنْ حَلْفِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي تَفْسِيْنِي نُورًا، وَأَعْظَمْ لِي
نُورًا، وَعَظِيمْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْنِي نُورًا، اللَّهُمَّ أَعْطِنِي نُورًا،
وَاجْعَلْ فِي عَصَبِي نُورًا، وَفِي لَحْمِي نُورًا، وَفِي دَمِي نُورًا، وَفِي شَغْرِي نُورًا
وَفِي بَشَرِي نُورًا. هَذِهِ ابْنِ مَوَارِدِ بَخْرَىٰ ١١٦ رَوَاْبِتُ شَهَادَتَهُ شَهَادَتَهُ ٤٣٦، وَمُسْلِمٌ
٥٢٦/١، ٥٣٠، ٥٢٩. شَهَادَتَهُ: ٧٦٣.

(الله! در قلب، زبان، گوش و چشم من نور قرار ده، و بالا، و
پایین، راست، چپ، مقابل، پشت و درون مرا منور گردان، و نور
را برای من بیفزای، و بزرگ گردان، و مرا نوری عطا فرما، و در
عصب، گوشت، خون، مو و پوست من نوری قرار ده).
اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُورًا فِي قَبْرِي.. وَنُورًا فِي عَظَامِي. الترمذی ٤٨٣/٥، شهادتی
٣٤١٩.

(الله! قبرم را منور گردان، و در استخوان هایم نور قرار بده).
وَزِذْنِي نُورًا، وَزِذْنِي نُورًا، وَزِذْنِي نُورًا. البخاری در کتاب (الأدب المفرد) شهادتی
٦٩٥، ص ٢٥٨، وألباني کتاب: (صحیح الأدب المفرد) شهاده ٥٣٦ سندش را صحیح دانسته است.
(و برای من نور را افزوون فرما، افروزن فرما، افزوون فرما).
وَهَبْ لِي نُورًا عَلَى نُورٍ. ابن حجر العسقلانی در کتاب (فتح الباری) آنرا ذکر کرده،
و گفته ابن أبي عاصم در کتاب: (الدعاء) آورده است، نگا: الفتح ١١٨، ١١٨، و گفته: از اجتماع اختلاف
روايت بیست و پنج و بیزگی و خصلت بیان شده است.

(و نور بر روی نور به من عطا کن).

۱۳، دعای داخل شدن به مسجد

۲۰ أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيرِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، أبو داود، ونگاه: صحیح الجامع شماره ۴۵۹۱.

به خداوند بزرگ و روی گرامی [که لایق جلالش است] و قدرت قدیم و ازلی او پناه می‌برم از بدی شیطان رانده شده).
بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ] ابن السنی شماره ۸۸، وألبانی حدیث را حسن دانسته است. [وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ]. أبو داود / ۱۲۶، ونگاه: صحیح الجامع ۱/۵۲۸.

(به نام الله، و درود و سلام بر رسول الله ﷺ).

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ، مسلم ۱/۴۹۴. و در سنن این ماجه از حدیث فاطمه چنین روایت شده است: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ». وألبانی باخاطر شواهدش آنرا صحیح دانسته است، نگاه: صحیح ابن ماجه ۱/۱۲۸ - ۱۲۹.

(اللهی! درهای رحمت خود را برابر من بگشا).

۱۴، دعای خارج شدن از مسجد

۲۱ بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ، اللَّهُمَّ اغْصِنْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، نگاه: تخریج روایت‌های حدیث قبل شماره ۲۰، و زیاده‌ی «اللَّهُمَّ اغْصِنْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ». از روایت ابن ماجه. نگاه: صحیح ابن ماجه ۱/۱۲۹.

(به نام خدا و درود و سلام بر رسول الله ﷺ! از تو فضل را مسأله می‌نمایم، الهی! مرا از شیطان مردود، حفاظت فرما).

۱۵، أذكار أذان

۱/۲۲ هر چه را که مؤذن می‌گوید، شنونده تکرار کند مگر در: «حَيَ عَلَى الصَّلَاةِ، وَحَيَ عَلَى الْفَلَاحِ»، که در جواب می‌گوید: «أَخْرُوكَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ». البخاری ۱۵۲ و مسلم ۱/۲۸۸.

۲/۲۳ نیز شخص گوید: «وَأَنَا أَشْهُدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِينَتِ بِاللَّهِ رَبِّاً، وَيَمْحَمِدَ رَسُولًا، وَبِالإِسْلَامِ دِينًا». مسلم ۱/۲۹۰.

(و من گواهی می‌دهم که هیچ معبدی، بجز الله «بحق» وجود ندارد، یکتاست و شریکی ندارد، و محمد ﷺ بنده و فرستاده اوست، من از اینکه الله، پروردگار و محمد، پیامبر و اسلام، دین من است، راضی و خشنودم).

(پس از اینکه مؤذن شهادتین را گفت، این ذکر، خوانده شود). ابن خزيمة ۱/۲۲۰.

۳/۲۴ بعد از پایان اجابت مؤذن، بر پیامبر ﷺ درود فرستاده شود. مسلم ۱/۲۸۸.

۴/۲۵ [بعد از درود] گفته شود: «اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلَاةِ

الْقَائِمَةَ، أَتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْنَتُهُ مَقَامًا حَمْوَدًا الَّذِي وَعَدْتُهُ،
[إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ]. البخاری ۱۵۲ و آنچه در بین کروشه آمده از سنن بیهقی ۴۱۰ / ۱
روایت شده، و علامه عبدالعزیز بن باز در کتاب (تحفة الأخبار ص ۲۸) سندش راحسن داشته است.
(بار الها! ای پروردگار این ندای کامل و نماز بر پا شونده، به
محمد ﷺ وسیله «مقامی والا در بهشت» و فضیلت عنایت بفرما،
و او را به «مقام شایسته‌ای» که وعده فرموده‌ای نایل بگردان،
[همانا تو خلف وعده نمی‌کنی].

۵/۲۶ «شخص در بین اذان و اقامه برای خودش دعا کند، چرا
که دعا در این هنگام رد نمی‌شود». الترمذی وأبوداود وأحمد ونگا: إرواء الغليل ۱/ ۲۶۲.

۱۶. دعاهای بعد از تکبیر تحریمه و قبل از هاتھ (دعاهای استفتاح)

۱/۲۷ اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمُشْرِقِ
وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَفَعْنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَفَّعُ الثَّوْبُ الْأَبَيَضُ مِنَ الدَّنَسِ،
اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَّ. البخاری ۱/ ۱۸۱، مسلم
۴۱۹/۱.

(بار الها! بین من و خطاهای من، همانند فاصله‌ای که بین
شرق و غرب اندخته‌ای، فاصله بیانداز، و مرا از خطاهایم پاک
ساز، همانند لباس سفیدی که از آلودگی پاک می‌شود. بار الها!
خطاهای مرا با برف و آب و تگرگ بشوی).

٢٨ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا

إِلَهٌ غَيْرُكَ، أَصْحَابُ السُّنْنِ الْأَرْبَعَةِ، وَنَكَّا: صَحِيحُ التَّرمِذِيِّ ١/٧٧، وَصَحِيحُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مَاجَةَ ١/١٣٥.

(بار الها) پاک و منزهی، و حمد از آن توست، و نامت با برکت

است و قدرت و شکوه تو بسیار بالاست و هیچ معبدی بجز تو

(بحق) وجود ندارد).

٢٩ وَجَهْتُ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا

مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي، وَسُكْنِي، وَمَحِيَايَ، وَمَمَاتِي، اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمَيْنَ، لَا

شَرِيكَ لَهُ وَبِذِلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ،

أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ، ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْرَفْتُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْنِي ذَنْبِي جَنِيعًا إِنَّهُ

لَا يَغْفِرُ الذَّنْبُ إِلَّا أَنْتَ. وَاهْدِنِي لِأَخْسِنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهِدِنِي لِأَخْسِنَهَا إِلَّا

أَنْتَ، وَاضْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا، لَا يَضْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ، لَيْكَ

وَسَعْدَيْكَ، وَالْخَيْرُ كُلُّهُ بِيَدِكَ، وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ، أَنْتَ إِلَيْكَ وَإِلَيْكَ، تَبَارَكْتَ

وَتَعَالَيْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ، سلم ١/٥٣٤.

(من چهره‌ام را به سوی ذاتی متوجه کردہ‌ام که آسمان‌ها و

زمین را آفرید، در حالی که من از باطل روی گردن شده و به

سوی حق آمده‌ام، و از مشرکان نیستم، نماز، عبادت، زندگی و

مرگم از آن پروردگار جهانیان است که شریکی ندارد، دستور

یافته‌ام که چنین کنم، و من از فرمانبرداران می‌باشم. پروردگارا)

تونی پادشاه، بجز تو، معبدی «بحق» وجود ندارد. تو پروردگار من هستی و من بندهی توأم، بر خود ظلم کردم، و به گناهم اعتراف نمودم، همهی گناهانم را ببخشای، همانا بجز تو کسی گناهنم را نمی‌آمرزد.

الهی! مرا به نیکوترین اخلاق و خصلت‌ها، رهنمون فرما، همانا بجز تو کسی نیست که مرا بسوی آنها هدایت کند. الهی! خصلت‌های بد را از من دور بگردان، زیرا بجز تو کسی نیست که آنها را از من دور بگرداند. من در بارگاهت حاضرمن، و برای اطاعت آماده‌ام، هرگونه خیر و نیکی در اختیار توست، بدی را به سوی تو راهی نیست. الهی! من به لطف تو موجودم، و به سوی تو متوجه‌ام، تو بسیار بابرکت و برتر هستی، از تو تو آمرزش می‌خواهم، و در بارگاهت توبه می‌کنم).

٤/٣٠ «اللَّهُمَّ رَبَّ الْجِنَّاتِ، وَمِيقَاتِيْلَ، وَإِسْرَافِيلَ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فَيَأْتُوا كَائِنُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ، أَهْدِنِي لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ يِإِذْنُكَ، إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطِ مُسْتَقِيمٍ». سلم ۵۳۴/۱.

(الهی! پروردگار جبرانیل و میکائیل و اسرافیل، ای مبدع آسمان‌ها و زمین، و آگاه از دنیای پنهان از دیدگان، و مطلع از

جهان عیان، تو در بین بندگانست در آنچه که در آن اختلاف می‌ورزند، حاکمی، مرا به آنچه که از حق در آن اختلاف شده است، با اراده ات هدایت کن، چرا که تو هر کس را که بخواهی به راه راست هدایت می‌کنی).

۵/۳۱ **الله أَكْبَرُ كَيْرَا، الله أَكْبَرُ كَيْرَا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَيْرَا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَيْرَا، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا، ثَلَاثًا وَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ: مِنْ نَفْخَهِ، وَنَفْيَهِ، وَهَمْزَهِ.**، أبو داود ۲۰۳، وابن ماجه ۱/۲۶۵، واحد ۴/۸۵، و مسلم از ابن عمر^{رض} به این صورت و در ضمن قصه‌ای روایت شده است ۱/۴۲۰. (الله، برترین و بزرگترین است، همه‌ی ستایش‌ها به کثرت مخصوص اوست، من صبح و شام او را تسبیح می‌گویم) [سه بار] (به الله پناه می‌برم از غرور، سحر و وسوسه‌ی شیطان).

۶/۳۲ **اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيْمُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ الْحَقُّ وَوَاعِدُكَ الْحَقُّ، وَقَوْلُكَ الْحَقُّ وَلِقَاؤُكَ الْحَقُّ، وَاجْلَهْ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ، وَمُحَمَّدٌ صلوات الله عليه حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ] [اللَّهُمَّ لَكَ أَنْلَمْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَبِكَ آمَنتُ، وَإِلَيْكَ أَتَبَتُ، وَبِكَ خَاصَّمْتُ،**

وَإِنِّي حَاكِمٌ، فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخْرَجْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ] [أَنْتَ الْمُقْدَمُ، وَأَنْتَ الْمُؤْخَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ] [أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ]. البخاری مع الفتح ۳/۱۱۶ و ۱۱۷، مسلم ۴۲۳، ۴۶۵ و ۴۷۱ و مسلم همانند آن به صورت اختصار روایت نموده است ۱/۵۳۲.

(بارالله! حمد از آن تو است، تو نور آسمانها و زمین، و آنچه که در ما بین آنهاست، هستی. حمد از آن تو است، تو سرپرست آسمانها و زمینی، و آنچه که در بین آنهاست. [و حمد از آن تو است، تو پروردگار آسمانها و زمین و آنچه که در بین آنهاست، هستی]. [و حمد از آن تو است، تو پادشاه آسمانها و زمین هستی]. [و حمد از آن توست] [تو حقی، وعده، گفتار، لقاء، بهشت، آتش، پیامبران، محمد ﷺ، و روز قیامت حق هستند] [پروردگار امن تسلیم توأم، و بر تو توکل نمودم، و به تو ایمان اوردم، و به سوی تو برگشتم، و بخاطر تو دشمنی ورزیدم، و حاکمیت از آن تو است، و گناهانی را که پیش از مرگ فرستاده ام و آنچه را که بعد از مرگ، خواهند آمد، و آنچه را که پنهان نموده ام، و آنچه را که آشکار ساخته ام، ببخشای، تقدیم و تأخیر بدست تو است، و هیچ معبدی بجز تو «بحق» وجود ندارد]).

۱۷، دعای رکوع

۱/۳۳ **سُبْحَانَ رَبِّ الْعَظِيمِ**. اهل السنن وأحمد روایت کرده اند، ونگا: صحیح

الترمذی / ١٨٣

(پروردگار بزرگ پاک و منزه است)، [سه بار هنگام رکوع].

٢/٣٤ مُسْبَحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِنِّي. البخاری ٩٩/١

و مسلم ١/٣٥٠

(پروردگارا! تو پاک و منزه‌ی، خدایا تو را ستایش می‌نمایم،

(الهی، مرا بیخشای).

٣/٣٥ سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ. مسلم ١/٣٥٣، وأبوداود

.٢٢٠/١

(بسیار پاک و منزه است پروردگار فرشتگان و جبرئیل).

٤/٣٦ اللَّهُمَّ لَكَ رَكِعْتُ، وَبِكَ آمَنتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ خَشَعَ لَكَ

سَمْعِي وَبَصَرِي، وَمُحِينٍ، وَعَظِيمٍ، وَعَصِيبٍ، وَمَا اسْتَقَلَّ بِهِ قَدَمِيْ. مسلم ١/٥٣٤، وأهل سنن اربعه بجز ابن ماجه روایت کرده‌اند.

(پروردگارا! برای تو رکوع کردم، به تو ایمان آوردم، و به تو

تسليم شدم. گوش، چشم، مخ، استخوان، پی و رگم و تمام

اعضای بدنم برای تو خشوع و فروتنی نمودند).

٥/٣٧ مُسْبَحَانَ ذِي الْجَبْرُوتِ، وَالْمُلْكُوتِ، وَالْكِبْرَيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ.

أبوداود ١/٢٣٠، والسائلی واحد، وسند آن حسن است.

(پاک است پروردگاری که مالک قدرت، فرمانروایی، بزرگی و

عظمت است).

۱۸، دعای هنگام بو خاستن از رکوع

۱/۳۸ «سَمِيعَ اللَّهُ لِيْنَ حَمِيدَةُ». البخاری مع الفتح .۲۸۲/۲

(الله شنید و قبول کرد ستایش کسی را که او را ستایش نمود).

۲/۳۹ «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيرًا طَيْبًا مُبَارَكًا فِيهِ». البخاری مع الفتح

.۲۸۴/۲

(پروردگار!! حمد و ستایش‌های زیاد، خوب و مبارک از آن تو است).

۳/۴۰ «إِنَّمَا السَّمَوَاتِ، وَإِنَّمَا الْأَرْضُ وَمَا بِيَتَهُمَا، وَإِنَّمَا مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ، أَهْلَ الشَّنَاءِ وَالْمُجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُغْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدَّ مِنْكَ الْجَدُّ». سلم .۳۴۶/۱

(الهی! حمدی که آسمان‌ها و زمین و میان آن‌ها و هر چه تو بخواهی را پر کند، از آن تو است. الهی! تو اهل ستایش و عظمت هستی. الهی! تو شایسته‌ی ستایش بندگان هستی. همگی ما بندگانت هستیم، آن‌چه تو بفرمائی هیچ کس جلوی آن را نمی‌گیرد، و آنچه جلوی آن را بگیری کسی قدرت ندارد آن را عطا نماید. الهی! صاحب ثروت، او را ثروتش از عذاب تو نجات نمی‌دهد و «تمامی شکوه» و ثروت از آن تو است).

١٩، دعای سجده

٤١/ ۱. **سُبْحَانَ رَبِّيِ الْأَعْلَىٰ**. اهل السنن وأحمد ونگا: صحيح الترمذی ۱/ ۸۳.

(منزه است پروردگار بزرگ و برتر من). [سه مرتبه هنگام سجده].

٤٢/ ۲. **سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِنِي**. البخاری و مسلم

و تخریج سندش با شماره‌ی (۳۴) اراهه شد.

(بار الها! تو پاک و منزه‌ی و تو را ستایش می‌نمایم. الهی! از تو

طلب مغفرت می‌کنم).

٤٣/ ۳. **سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحٌ**. سلم ۱/ ۵۲۳ و تخریج آن در

شماره‌ی (۳۵) اراهه شد.

(پاک و منزه است پروردگار فرشتگان و جبرانیل).

٤٤/ ٤. **اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، سَجَدَ وَجْهِي**

لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَصَوَّرَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ.

سلم ۱/ ۵۲۴ وغیره.

(الهی! برای تو سجده کردم، و به تو ایمان آوردم، و در مقابل

فرمان تو تسليم شدم، چهره‌ام برای پروردگاری که آن را خلق

نمود، و صورت بخشید، و آن را زیبا آفرید، و عضو شناوی و

بینائی در آن قرار داد، سجده کرد. با برکت است پروردگاری که

بهترین سازندگان است).

٤٥/ ۵. **سُبْحَانَ ذِي الْجَلَالِ وَالْكَبُورَاتِ، وَالْمُكْنُونَ، وَالْكَبِيرَيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ**.

ابوداود / ۲۳۰ واحد والنسانی وآلبانی در صحیح أبي داود / ۱۶۶ آنرا صحیح دانسته است.
 پاک است پروردگاری که مالک قدرت، فرمانروایی، بزرگی و
 عظمت است).

۶/۴۶ «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ، دُقَّةً وَ حِلَّةً، وَ أَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَ عَلَانِيَّةً وَ سِرَّهُ». مسلم / ۳۵۰.

(بار الها! همهی گناهان مرا، اعم از کوچک و بزرگ، اول و
 آخر، آشکار و نهان، ببخشای).

۷/۴۷ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِّضَاكَ مِنْ سَخْطِكَ، وَبِمُعَافَايَاتِكَ مِنْ عُقوَبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أُخِصِّنِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى تَقْسِيكَ». مسلم / ۳۵۲.

(بار الها! من از خشمت به خشنودی تو پناه میبرم. الهی! از
 عذابت به عفو تو پناه میبرم. الهی! از «عذاب خشم» تو، به تو پناه
 میبرم. پروردگار! آنچنان که حق ستایش تو است، نمیتوانم آنرا
 بجای آورم، بدون تردید تو آنچنانی که خود فرموده ای).

۲۰۰، دعای نشتن بین در میان دو سجده

۱/۴۸ «رَبَّ اغْفِرْ لِي رَبَّ اغْفِرْ لِي». ابوداود / ۲۳۱، ونگا: صحیح ابن
 ماجه / ۱۴۸. (ای الله! مرا ببخش، مرا ببخش).

۲/۴۹ «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَأَزْهَنْنِي، وَاهْدِنِي، وَاجْبُرْنِي، وَعَافِنِي، وَازْفَقْنِي، وَازْفَعْنِي». اصحاب السنن بجز النساني ونگا: صحیح الترمذی / ۹۰ وصحیح ابن ماجه / ۱۴۸.

(بار الها! مرا ببخش. به من رحم کن، مرا هدایت کن، کوتاهی‌های مرا جبران کن، و به من عافیت و رزق عطا کن، و مقام را رفیع گردان).

۲۱. دعاهای سجده‌ی تلاوت

۱/۵۰ سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ وَبِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ

﴿فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَلَقِينَ﴾. الترمذی ۴۷۴/۲، احمد ۳۰/۶، وحاکم و آنرا

صحیح دانسته والذهبی با حاکم موافقت کرده است ۱/۲۲۰، والناظ اضافه در روایت از حاکم است.

(چهره‌ام برای ذاتی که آنرا آفرید و شناویم و بینایی را به قدرت و توانایی خود در آن قرار داد، سجده کرد. بسیار با برکت است بهترین آفرینندگان).

۲/۵۱ اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِنِّي إِنَّمَا عِنْدَكَ أَجْرًا، وَضَعْ عَنِّي إِنَّمَا وِزْرًا، وَاجْعَلْ لِنِّي

عِنْدَكَ ذُخْرًا، وَتَقْبِلْهَا مِنْ كَمَا تَقْبَلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَة. الترمذی ۴۷۳/۲ وحاکم و آنرا صحیح دانسته والذهبی با حاکم موافقت کرده است ۱/۲۱۹.

(ای الله! برای من در نزد خود بخاطر این سجده اجر بنویس و بوسیله‌ی آن، گناهی را دور بگردان، و این سجده را برای من در نزد خود ذخیره بگردان و آنرا از من چنان بپذیر که از بندهات داود پذیرفتی).

٢٢، تشهید

٥٢ ﴿الْتَّحِيَّاتُ لِللهِ، وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيَّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَئْمَانُ النَّبِيِّ
وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ
إِلَّا اللهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ﴾. البخاري مع الفتح ۱۳/۱ و مسلم ۳۰۱/۱
 ([فرمانروائی، رحمت و برکت و پاکی مخصوص الله است]،
 سلام و رحمت و برکات خدا بر تو باد ای پیامبر، سلام بر ما و
 کلیه بندگان صالح خدا، من گواه می دهم که هیچ معبدی بجز الله
 «بحق» وجود ندارد و محمد ﷺ بنده و رسول اوست).

٤، درود بر رسول الله ﷺ بعد از تشهید

١/٥٣ ﴿اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا
بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ﴾. البخاري مع الفتح
 .٤٠٨/٦

(بار الها! بر محمد ﷺ و آل محمد درود بفرست همچنان که
 بر ابراهیم؛ و آل ابراهیم درود فرستادی، همانا تو ستوده و
 باعظمت هستی. بار الها! بر محمد و آل محمد برکت نازل فرما
 همچنان که بر ابراهیم؛ و آل ابراهیم برکت نازل کردی، همانا تو
 ستوده و باعظمت هستی).

٢/٥٤ «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مُحِيدٌ». البخاري مع الفتح ٤٠٧ / ٦ و مسلم ٣٠٦ / ١ ولنقط حديث از مسلم است.

(بار إلها! بر محمد صلوات الله عليه و همسران و فرزندانش درود فرست همچنان که بر ابراهیم ؛ درود فرستادی، و بر محمد و همسران و فرزندانش برکت نازل گردان همچنان که بر آل ابراهیم ؛ برکت نازل فرمودی، همانا تو ستدوده و باعظمت هستی).

٢٤، دعای بعد از شهد آخر و قبل از سلام

١/٥٥ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمُحْيَا وَالْمُمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ». البخاري ١٠٢ / ٢ و مسلم ١٤٢ / ١ ولنقط حديث از مسلم است.

(پروردگارا! از عذاب قبر و عذاب دوزخ، فتنه زندگی و مرگ، و فتنه مسیح دجال به تو پناه می برم).

٢/٥٦ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمُحْيَا وَالْمُمَاتِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثِمِ وَالْمَغْرَمِ». البخاري ٢٠٢ / ١ و مسلم ٤١٢ / ١

(اللهی! من از عذاب قبر، و از فتنه مسیح دجال، و فتنه

زندگی و مرگ به تو پناه می‌برم. بار الها! من از گناه و زیان، به تو پناه می‌آورم).

۳ / ۵۷ *اللَّهُمَّ إِنِّي طَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَازْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.* البخاری ۱۶۸/۸
وسلم ۲۰۷۸/۴.

(الهی! من بر نفس خود بسیار ظلم کردم، همانا غیر از تو کسی دیگر گناهان مرا نمی‌بخشد، پس از جانب خود مرا مورد آمرزش قرار بده، و بر من رحم کن، همانا تو بخشنده و مهربان هستی).

۴ / ۵۸ *اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخْرَزْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَمْتُ، وَمَا أَسْرَفْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، أَنْتَ الْمُقْدَمُ وَأَنْتَ الْمَأْخُرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.* سلم ۱/۵۳۴.

(الهی! گناهان قبلی و بعدی مرا ببخشای. الهی! گناهان مخفی و آشکار مرا بیامرز، و زیاده روی‌های مرا و آنچه را که تو از من بهتر می‌دانی ببخش، همانا تقدیم و تأخیر کننده توئی، بجز تو معبدی «حق» نیست).

۵ / ۵۹ *اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ.* ابوابود ۸۶/۲
والساني ۵۳/۳ والباب در صحیح ابوابود ۲۸۴ آنرا صحیح دانسته است.
(بار الها! به من توفیق بده تا تو را یاد کنم، و سپاس گویم، و به بهترین روش، بندگی نمایم).

٦٠ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُنُونِ، وَأَعُوذُ
بِكَ مِنْ أَنْ أَرَدَ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ
الْقَزْرِ.

البخاري مع الفتح ٣٥/٦

(بار الها! من از بخل و بُزْدَلی به تو پناه میبرم، و از اینکه به
علت پیری، سست و درمانده شوم، به تو پناه میبرم، و از
آزمایش‌های سخت دنیا و عذاب قبر به تو پناه میبرم).

٦١ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ.

ابن ماجه ٢/٣٢٨

(بار الها! من از تو خواهان بهشتمن، و از آتش به تو پناه میبرم).

٦٢ اللَّهُمَّ يَعْلَمُكَ الْغَيْبَ، وَقُدْرَاتِكَ عَلَى الْخَلْقِ أَخْيَنِي مَا عَلِمْتَ
الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاءَ خَيْرًا لِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَشْيَتَكَ
فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، وَأَسْأَلُكَ كَلِمَةَ الْحُقُوقِ فِي الرِّضَا وَالْغَضَبِ، وَأَسْأَلُكَ
الْقَضَادِ فِي الْغَنَى وَالْفَقْرِ، وَأَسْأَلُكَ نَعِيًّا لَا يَنْفَدُ، وَأَسْأَلُكَ فُرَةً عَيْنَ لَا تَنْقَطِعُ،
وَأَسْأَلُكَ الرِّضَا بَعْدَ الْقَضَاءِ، وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمُوتِ، وَأَسْأَلُكَ لَذَّةَ
النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ وَالشَّوْقَ إِلَى لِقَائِكَ فِي غَيْرِ ضَرَاءٍ مَضَرَّةٍ وَلَا فِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ،
اللَّهُمَّ رَزِّنَا بِرِزْنَتِ الْإِيمَانِ وَاجْعَلْنَا هُدَاءً مُهْتَدِينَ.

الحادي ٤/٥٥، السادس ٤/٥٤، البخاري در صحيح البخاري ١/٢٨١ آنرا صحیح میداند.

(بار الها! به علم غیبت و قدرتت بر آفرینش، تا زمانی مرا زنده

نگهدار که زندگی برایم خوب باشد، و مرا بعیران زمانی که مردم را به نفع می‌دانی. الهی! من خشوع و ترس از تو را در نهان و آشکار می‌طلیم. «گفتن» کلمه‌ی حق را در شادی و غضب از تو می‌خواهم. میانه روی را در ثروت و فقر مسأله می‌نمایم. نعمتی را که نابود نشود، و نور چشمی را که قطع نگردد، و رضا را بعد از قضا، و راحتی زندگی بعد از مرگ، و لذت نگاه چهره‌ات و شوق به لقاء را درخواست می‌کنم. بدون اینکه گرفتار مصیبته سخت، یا فتنه‌ای گمراه کننده شوم. پروردگار!! ما را با زیبایی ایمان، زینت بخش و ما را از زمره‌ی هدایت دهنده‌گان و هدایت یافتگان قرار بده).

۹/۶۳ ﴿اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا أَنْكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوْلَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ، أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾. النهائی با این لفظ ۵۲/۳، واحد ۴/۳۳۸ و آلبانی در صحیح النهائی ۱/۲۸۰ آرا صحیح داشته است.

(بار الهی! من با توسل به اینکه تو بگانه‌ای و شریکی نداری و بی‌نیاز هستی که نه زاده‌ای و نه زاده شده‌ای و هیچ همتایی بر خود نداری، از تو مسأله می‌نمایم که گناهان مرا بیامزی، همانا که تو آمرزگار و مهربان هستی).

١٠/٦٤ **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَخُذْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، الْمَنَانُ، يَا بَدِينَعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا حَسِيبَ يَا قَيُومُ، إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ.** اهل السن ونگا: صحيح ابن ماجه ۳۲۹/۲.

(پروردگارا! من فقط از تو می خواهم چرا که حمد فقط از آن تو سنت، هیچ معبدی بجز تو «حق» وجود ندارد، و یکتایی و شریک نداری یا منان! ای بوجود آورندهی آسمانها و زمین! ای صاحب عظمت و بزرگی! ای زندهی پایدار! من بهشت را از تو خواهانم، و از آتش به تو پناه می برم).

١١/٦٥ **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوْلَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ.** أبو داود ۶۲ والترمذی ۵۱۵ وابن ماجه ۲/۱۲۶۷ وأحمد ۵/۳۶۰ ونگا: صحيح ابن ماجه ۳۲۹/۲ وصحيح الترمذی ۳/۱۶۳.

(پروردگارا! من تنها از تو «احتیاجاتم را» می خواهم، چرا که شهادت می دهم که تو الله هستی، و هیچ معبدی بجز تو «حق» وجود ندارد، تو آن یکتا و بی نیازی هستی که نه زاده است، و نه زائیده شده است، و همتای ندارد).

٢٥، أَذْكَارٌ بَعْدَ أَذْكَارِ نَهَارٍ

١/٦٦ **أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ (ثَلَاثَةَ) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا**

ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، مسلم / ۴۱۴.

(از الله طلب آمرزش می‌کنم [سه مرتبه] الهی تو سلامی، و سلامتی از جانب تو است، تو بسیار بابرکتی، ای صاحب عظمت و بزرگی).

۲/۶۷ لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُغْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الجَنْدُ، البخاری / ۲۵۵ و مسلم / ۴۱۴.

(معبدی «بحق» بجز الله، وجود ندارد. شریکی ندارد، پادشاهی از آن است، ستایش شایسته ای است، و او بر هر چیزی تواند است، الهی! آنچه تو بدھی، هیچ کس مانع آن نمی‌گردد، و آنچه تو منع کنی، هیچ کس نمی‌تواند آنرا بدهد. توانگر، او را ثروتش از عذاب تو نجات نمی‌دهد، و «تمامی شکوه و» ثروت از آن تو است).

۳/۶۸ لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةٌ إِلَّا بِاللهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، وَلَا تَعْبُدُ إِلَّا إِنَّا هُوَ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الشَّأْنُ الْخَيْرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ غُلِصِينَ لَهُ الدِّينُ وَلَوْ كَيْرَةُ الْكَافِرُونَ، مسلم / ۱۵۱.

(معبدی بجز الله «بحق» وجود ندارد، یگانه است و شریکی

ندارد، پادشاهی از آن اوست، و ستایش مخصوص اوست، و او بر هر چیز توانا است. هیچ نیروی بازدارنده از گناهان و توفیق دهنده به نیکی، به جز الله وجود ندارد. هیچ معبدی جز او «بحق» نیست. جز او کسی دیگر را عبادت نمی‌کنیم، نعمت و فضل از آن اوست، ستایش نیکو مخصوص اوست، معبدی بجز او وجود ندارد، همه‌ی ما با اخلاص او را بندگی می‌کنیم هر چند کافران دوست نداشته باشند).

٤/٦٩ سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ [٣٢ سپس] لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. مسلم ٤١٨ (کسی که آنرا بعد از هر نیاز بگوید گناهش بخوده می‌شود) هر چند به اندازه‌ی کف دریا باشد. مسلم ٤١٨/١.

(بعجز الله یگانه، دیگر معبدی نیست، شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، ستایش شایسته اوست، و او بر هر چیز تواناست).

٥/٧٠ نِسْمَةٌ لِلَّهِ الْأَكْبَرِ الْعَظِيمِ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ① أَللَّهُ الصَّمَدُ ① لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ ② وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ ②﴾ (الإخلاص: ١ - ٤). «به نام خداوند بخشنده‌ی مهربان بگو خدا یکتا و یگانه است. خداوندی است که همه نیازمندان قصد او می‌کنند. (هرگز) نزاد و زاده نشد. و برای او هیچگاه شبیه و مانندی نبوده است».

عَسِيقٌ إِذَا وَقَبَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ الْفَتَنٍ فِي الْمُقَدَّسِ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٤﴾ (الفتن: ۱ - ۵).

«به نام خداوند بخشندۀ مهربان. بگو: پناه می‌برم به پروردگار سپیدهٔ صبح. از شر تمام آنچه آفریده است. و از شر هر موجود شرور هنگامی که شبانه وارد می‌شود. و از شر آنها که در گره‌ها می‌دمند. و از شر هر حسودی هنگامی که حسد می‌ورزد».

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿فَلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴾١﴿ مَالِكِ النَّاسِ ﴾٢﴿ إِنَّهُ النَّاسِ ﴾٣﴿ مِنْ شَرِّ الْوَسَائِلِ الْخَفَافِ ﴾٤﴿ الَّذِي يُوَسِّعُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴾٥﴿ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّارِ ﴾٦﴿ (الناس: ۱ - ۶). أبو داود ۸۶ / والسائلی ۶۸ و نگا: صحيح الترمذی ۲، سوره‌های سه‌گانه رامعوذات می‌گویند. نگا: فتح الباری ۹/۶۲.

«به نام خداوند بخشندۀ مهربان، بگو: پناه می‌برم به پروردگار مردم. به مالک و حاکم مردم. به (خدا و) معبد مردم. از شر و سوشه‌گر پنهان‌کار. که درون سینهٔ انسانها و سوشه می‌کند. خواه از جن باشد یا از انسان». [بعد از هر نماز خوانده شوند].

۶/۷۱ ﴿أَللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَقُّ الْقَيُومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نُوْمٌ لَهُ، مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْعَرُ عِنْدَهُ، إِلَّا يَأْذِنُهُ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ وَمَنْ عِلِّمَهُ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضُ وَلَا يَنْعُدُهُ حِفْظَهُمْ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْمَظِيلُ ﴾۷۰﴾. بعد از هر نماز خوانده شود. هر کس پس از هر نماز آنرا

حَقْظَهُمَا وَهُوَ الْمَلِئُ الْعَظِيمُ (۱۰۰). بعد از هر نیاز خوانده شود. هر کس پس از هر نیاز آنرا بخواند مانعی از ورود بهشت او نمی‌شود مگر مردنش. النبی در کتاب: (عمل الیوم والليلة) شماره‌ی ۱۰۰، وابن السنی شماره‌ی ۱۲۱ وابنی در صحیح الجامع ۵/۲۳۹ وسلسلة الأحادیث الصحیحة ۶۹۷ شماره‌ی ۹۷۲.

(خداآوند هیچ معبدی «بعحق» جز او نیست، خداوندی که زنده و قائم به ذات خویش است، هیچ گاه خواب سبک و سنگین او را فرا نمی‌گیرد، برای اوست آنچه در آسمانها و زمین است، کیست که نزد او جز به فرمانش شفاعت کند، آنچه را پیش روی آنها «بندگان» و پشت سر آنهاست می‌داند، و از گذشته و آینده‌ی آنان آگاه است، آنها جز به مقداری که او بخواهد احاطه به علم او ندارند، کرسی او آسمانها و زمین را دربرگرفته و حفظ و نگهداری آسمان و زمین برای او گران نیست، و او بلند مرتبه و باعظمت است).

۷/۷۲ **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُخْلِبُ وَيُمْبَثُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**. الترمذی ۵/۱۵ و ۴/۲۲۷ و نگا: خریج آن در کتاب زاد المعاذ ۱/۳۰۰.

(معبدی بجز الله یگانه نیست، شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست و ستایش مر او راست، زنده می‌کند و می‌میراند، و او بر هر چیز تواناست).

۸/۷۳ **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا وَعَمَلاً مُتَقَبِّلًا.**، ابن ماجه وغیره ونگا: صحیح ابن ماجه ۱۵۲ وجمع الزوائد ۱۱۱/۱۰ پس از اخمام نماز صبح خوانده شود.

(الله! از تو علم سودمند، روزی پاک و عمل مقبول را می خواهم).

۲۶، دعای نماز استخاره

۷۴ جابر بن عبد الله رض می گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم استخاره را در هر کاری همانند سوره‌ای از قرآن به ما می آموخت و می فرمود: هرگاه یکی از شما خواست کاری انجام دهد، غیر از نماز فرض، دو رکعت نماز بخواند، سپس بگوید: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقِدُكَ بِقُدرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْرِيرُ وَلَا أَقْرِيرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغَيْوبِ، اللَّهُمَّ إِنِّي كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرُ وَيُسْمِنُ حَاجَتَهُ - خَيْرٌ لِّي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةُ أَمْرِي - أَوْ قَالَ: عَاجِلٌ وَآجِلٌ - فَاقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرُ شَرٌّ لِّي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةُ أَمْرِي - أَوْ قَالَ: عَاجِلٌ وَآجِلٌ - فَاضْرِفْهُ عَنِّي وَاقْدِرْهُ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَزْضِنْهُ لِي». البخاری ۱۶۲/۷

کسی که از خالق، طلب خیر نماید و از مخلوق، مشورت بگیرد، و در کارش ثابت قدم باشد، پشیمان نمی شود، خداوند می فرماید: «در کارها با مردم، مشوت کن، و هرگاه تصمیم به

انجام کاری گرفتی، به خدا توکل کن». سوره آل عمران، آیه: ۱۵۹.

(ترجمه‌ی دعا: ای الله! به وسیله‌ی علمت از تو طلب خیر
می‌کنم، و بوسیله‌ی قدرت از تو توانایی می‌خواهم، از تو فضل
بسیارت را مسأله می‌نمایم، زیرا تو توانایی و من ناتوان، و تو
می‌دانی و من نمی‌دانم، و تو داننده‌ی امور پنهان هستی. الهی! اگر
در علم تو این کار - حاجت خود را نام می‌برد - باعث خیر من
در دین و آخرت است - یا می‌گوید: در حال و آینده‌ی کارم - آن
را برایم مقدور و آسان بگردان، و در آن برکت عنایت فرما، و
چنانچه در علم تو این کار برایم در دنیا و آخرت باعث بدی است
- یا می‌گوید: در حال و آینده‌ی کارم - پس آن را از من، و مرا از
آن، منصرف بگردان، و خیر را برای من هر کجا که هست مقدر
نما، و آنگاه مرا با آن خشنود بگردان).

٢٧، أذكار صبح و شب

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ لَا تَبَيَّنَ بَعْدُهُ.

از انس ﷺ از رسول الله ﷺ که فرمودند: «اگر من با گروهی بششم که از نیاز صبح تا طلوع آفتاب ذکر الله تعالی را بکنند، در نزد من دوست داشتنی تر از آزاد کردن چهار برد از فرزندان اسماعیل؛ است، و اگر با گروهی بششم که خدا را از نیاز عصر تا غروب آفتاب یاد کنند، نزد من از آزاد کردن چهار برد دوست داشتنی تر است». ابوداود شاهراه ٣٦٦٧، وأبا نبی آنرا حسن دانسته است، صحیح ابوداود / ٢٩٨.

يُعِظُّونَ شَيْءٌ مِّنْ عَلَيْهِ إِلَّا مَا شَاءَ وَسَعَ كُرْسِيهُ الْمَسَوَّتُ وَالْأَرْضُ وَلَا يَنْدُو هُنْفَاظَهُمْ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ^(۱۰۰). (ترجمه‌ی این آیه در ذکر شماره‌ی ۶/۷۱ گذشت). هر کس هنگام صبح این آیه را بخواند، تا شب از جن محفوظ می‌ماند، و هر کس آنرا شب بخواند، تا صبح از جن محفوظ می‌ماند. الحاکم ۱/۵۶۲، والباني در کتاب صحیح الترغیب والتہبیب ۱/۲۷۳ آنرا صحیح دانسته است، و به نسانی و طبرانی نسبت داده است، و گفته: استناد طبرانی مطمئن است.

۲/۷۶ إِنَّمَا لِلَّهِ الرَّغْبَةُ الْجَمِيعُ ^{﴿﴾} قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ^{﴿﴾} اللَّهُ الصَّمَدُ ^{﴿﴾} لَمْ يَكُنْ
لِّيْلَةً ^{﴿﴾} وَلَمْ يَكُنْ لَّهُ كُفُواً أَحَدٌ ^{﴿﴾}. (الإخلاص: ۱ - ۴).
(ترجمه‌ی آن در ذکر شماره‌ی ۵/۷۰ گذشت).

إِنَّمَا لِلَّهِ الرَّغْبَةُ الْجَمِيعُ ^{﴿﴾} قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ^{﴿﴾} مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ^{﴿﴾} وَمِنْ شَرِّ
غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ^{﴿﴾} وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْمَقَدِيرِ ^{﴿﴾} وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا
حَسَدَ ^{﴿﴾}. (الفلق: ۱ - ۵). (ترجمه‌ی آن در ذکر شماره‌ی ۵/۷۰ گذشت).

إِنَّمَا لِلَّهِ الرَّغْبَةُ الْجَمِيعُ ^{﴿﴾} قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ^{﴿﴾} مَلِكِ النَّاسِ ^{﴿﴾} إِلَهِ النَّاسِ ^{﴿﴾}
مِنْ شَرِّ الْوَسَوَاسِ الْخَنَّاسِ ^{﴿﴾} الَّذِي يُوَسْوِشُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ^{﴿﴾} مِنْ
الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ^{﴿﴾}. (الناس: ۱ - ۶). (ترجمه‌ی آن در ذکر شماره‌ی ۵/۷۰ گذشت).
[این سوره‌ها سه بار خوانده شود]. هر کس این آیات را سه مرتبه هنگام صبح و شب بخواند از هر چیز
کفایتش می‌کند. أبو داود ۴/۳۲۲ و الترمذی ۵/۵۶۷ و نکا: صحیح الترمذی ۳/۱۸۲.

۳/۷۷ أَصْبَحْنَا وَأَضْبَعَ الْمُلْكَ لِلَّهِ [و]هناکم شب بجای جله فوق می‌فرمود: «أَنْسَنَا
وَأَنْسَى الْمُلْكَ لِلَّهِ». وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبُّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا

وَأَنْتَى الْمُلْكُ شِئْلَهُ]. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبُّ أَنْشَالَكَ خَيْرٌ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرٌ مَا
بَعْدُهُ [وَهِنْكَامُ شَبَّ بِجَاهِ جَلَّهُ فَوْقَ مِنْ فَرَمَودَةِ: «رَبُّ أَنْشَالَكَ خَيْرٌ مَا فِي هَذِهِ الْبَلْيَةِ وَخَيْرٌ مَا بَعْدُهَا،
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذِهِ الْبَلْيَةِ وَشَرِّ مَا بَعْدُهَا»]، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ
وَشَرِّ مَا بَعْدُهُ، رَبُّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسْلِ، وَسُوءِ الْكِبَرِ، رَبُّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ
عَذَابِ النَّارِ وَعَذَابِ فِي الْقَبْرِ». سلم ٤/٢٠٨٨.

(ما و تمام جهانیان، شب را برای خدا به صبح رسانیدیم، و
حمد از آن خدادست، هیچ معبدی، بجز الله که یکتاست و شریکی
ندارد وجود ندارد. پادشاهی و حمد فقط از آن اوست و او بر هر
چیز قادر است. الهی! من خیر آنچه در این روز است و خیر آنچه
بعد از آن است را از تو می طلبم، و از شر آنچه که در این روز
و ما بعد آن، وجود دارد، به تو پناه می برم. الهی! من از تبلی و
بدی های پیری به تو پناه می برم، بار الها! من از عذاب آتش و قبر
به تو پناه می برم).

٤/٧٨ / اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْنَا، وَإِنِّي أَمْسَيْنَا [وَهِنْكَامُ شَبَّ مِنْ فَرَمَودَةِ: «اللَّهُمَّ إِنِّي
أَنْسَيْتُكَ، وَإِنِّي أَصْبَحْنَا، وَإِنِّي تَعْتَدُ، وَإِنِّي تَمُوتُ وَإِلَيْكَ الْمُصِيرُ»]، وَإِنِّي نَحْيَا، وَإِنِّي تَمُوتُ
وَإِلَيْكَ النُّشُورُ». الترمذی ٤٦٦ و نگا: صحيح الترمذی ٣/١٤٢.

(بار الها! با لطف تو صبح کردیم، و با عنایت تو به شب

رسیدیم، و به خواست تو زنده‌ایم، و به خواست تو می‌میریم، و رستاخیز ما بسوی تو است).

۵/۷۹ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبْوَءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبْوَءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. هر کس هنگام شب آرایا یقین بگوید و در آن شب بمیرد، و یا صبح بگوید و در همان روز بمیرد به بهشت وارد می‌شود. البخاری ۷/۱۵۰.

«الله! تو پروردگار من هستی، بجز تو معبد دیگری نیست، تو مرا آفریدی، و من بنده‌ی تو هستم، و بر پیمان و عده‌ام با تو بر حسب استطاعت خود، پایبند هستم، و از شر آنجه که انجام داده‌ام به تو پناه می‌برم، به نعمتی که به من عطا فرموده‌ای، اعتراف می‌کنم، و به گناهم اقرار می‌نمایم، پس مرا ببخشای، چرا که بجز تو کسی گناهان را نمی‌بخشاید».

۶/۸۰ اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ [هنگام شب گفته شود: اللَّهُمَّ إِنِّي أَنْتَبْتُ]. أَشْهُدُكَ وَأَشْهُدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَمَلَائِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ، أَنْكَ أَنْتَ اللهُ لَا إِلَهَ لَا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ. (این دعا(۴) بار خواند شود). هر کس صبح یا شب این دعا را چهار بار بخواند، خداوند او را از آتش نجات می‌دهد. ابوداد ۴/۳۱۷، والبخاری در کتاب: الأدب المفرد شماره‌ی ۱۲۰۱، والثانی در کتاب: عمل الیوم والليلة شماره‌ی ۹، وابن السنی با شماره‌ی ۷۰، و شیخ ابن باز در کتاب: (نحوۃ الأخبار ص ۲۳) سند

النسائي وأبي داود راحسن دانسته است.

(الله! من در این صبح گاه، تو را و حاملان عرش و تمام فرشتگان و کلیه مخلوقات تو را گواه می‌گیرم بر این که تو الله هستی، بجز تو معبد دیگری «بحق» وجود ندارد، تو یگانه‌ای و شریکی نداری، و محمد ﷺ بنده و فرستاده‌ی تو است).

٧/٨١ اللَّهُمَّ مَا أَضْبَحَ بِنِي مِنْ نِعْمَةٍ أُوْلَئِكُمْ مَنْ خَلَقْتَ فِيمُنْكَ وَخَذَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ. هر کس این دعا را در هنگام صبح بخواند، شکر آن روز را آدا کرده است، و هر کس هنگام شب آن را بخواند، شکر آن شب را آدا نموده است. أبو داود ٤/٣١٨، والنسائي در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ٧، وابن السنی شماره ٤١ وابن حبان در کتاب: «موارد» شماره ٢٣٦١، وابن باز در کتاب: (محفظة الأخبار ص ٢٤) سندش راحمین نموده است.

(الله! هر نعمتی که در این صبح، شامل حال من یا یکی از مخلوقات شده، از طرف تو بوده است، تو شریکی نداری، پس ستایش و شکر از آن تو است).

٨/٨٢ اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدْنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ، وَالْفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أبو داود ٤/٣٢٤، وأحمد ٥/٤٢ والنسائي در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ٢٢، وابن السنی شماره ٦٩، والبخاري در کتاب: الأدب المفرد وعلمه ابن باز در کتاب: (محفظة الأخبار ص ٢٦) سندش راحمین نموده است.

(بار الها! در بدنه عافیت ده، بار الها! در گوشم عافیت ده، خدایا! در چشمم عافیت ده، بجز تو معبد دیگری «بحق» وجود ندارد، از

کفر به تو پناه می‌برم، از فقر به تو پناه می‌برم، از عذاب قیر به تو پناه می‌برم، بجز تو معبد دیگری «حق» وجود ندارد).

۹/۸۳ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ

العظيم. مرکس ابن دعا را صبح و شام هفت بار بخواند خداوند امور مهم دنیا و آخرش را کنایت می‌کند. ابن السنی شماره ۷۱ با سند مرفوع، وأبودلود ۴/۳۲۱، و شعيب عبدالقدار الأرناؤوط استادش راصحیح من دانند. نگا: زاد المعد ۲/۳۷۶.

(الله برای من کافی است، بجز او معبد دیگری «حق» نیست، بر تو توکل کردم و لو پروردگار عرش بزرگ است). [بن دعا هفت مرتبه خوانده شود].

۱۰/۸۴ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلُكَ الْغَفُورَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي

أَسأَلُكَ الْغَفُورَ وَالْعَافِيَةَ فِي دُنْيَا وَدُنْيَايِ، وَأَهْلِي، وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتَرْ عَوْرَاتِي، وَأَمْنِ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ اخْفِظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيِّ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمْنِي، وَعَنْ شَمَائِلِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعِظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي». ابوداد وابن ماجه ونگا: صحیح ابن ماجه ۲/۳۲۲.

(الهی! عفو و عافیت دنیا و آخرت را از تو می‌خواهم. بار الها! عفو و عافیت دین، دنیا، خانواده و مالم را از تو مسالت می‌نمایم. بار الها! عیوب مرا پوشان و ترس مرا به ایمنی مبدل ساز. الهی! مرا از جلو، پشت سر، سمت راست و چپ و بالای سرم، محافظت بفرما، و به بزرگی و عظمت تو پناه می‌برم از اینکه

بطور ناگهانی از طرف پایین کشته شوم).

١١/٨٥ «اللَّهُمَّ عَالَمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِكُهُ، أَشْهُدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّ كِوَافِرِهِ، وَأَنْ أَقْرَفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أَجْرُهُ إِلَى مُسْلِمٍ».

التزمدی وابوداود. نگا: صحیح الترمذی ۳/۱۴۲.

(بار الها! ای داندهی نهان و آشکار، آفریدگار آسمانها و زمین، پروردگار و مالک هر چیز، من گواهی می‌دهم که بجز تو، معبود دیگری نیست، از شرّ نفس و از شرّ شیطان و دام فربیش، و از اینکه خود مرتکب کار بدی شوم و یا به مسلمانی، بدی برسانم، به تو پناه می‌برم).

١٢/٨٦ «بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمَهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ». هرکس سه بار در وقت صبح و سه بار در وقت شب این دعا را بخواند هیچ چیزی به او ضرر نمی‌رساند. ابوداود ۴/۳۲۲ و الترمذی ۵/۴۶۵ و ابن ماجه واحد. نگا: صحیح ابن ماجه ۲/۳۳۲ و علامه عبدالعزیز بن باز در کتاب (تحفة الاخیار ص ۳۹) سندش راحسن دانست است.

(به نام خدایی که با نام وی هیچ چیز در زمین و آسمان، گزندی نمی‌رساند، و او شنوا و دانا است).

١٣/٨٧ «رَضِيَتُ بِاللَّهِ رَبِّاً، وَبِالإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ نَّبِيًّا وَرَسُولاً». [هرکس این دعا را سه بار در صبح و سه بار در شب بخواند بر الله حق می‌شود که در

روز قیامت او را راضی کند. أَمْدُهُ ۚ وَالنَّسَاطِي در کتاب: عمل الیوم واللیلة شماره ۴، وابن السنی شماره‌ی ۶۸ وابوداود ۴/۳۳۷ والنسائی در کتاب: عبد العزیز بن باز در کتاب: (محفظة الأخبار ص ۲۹) سنده راحسن دانده است. [این دعا سه بار خوانده شود].

(به ربوبیت الله، و به داشتن دین اسلام، و پیامبری محمد ﷺ راضی و خشنود هستم).

۱۴/۸۸ دِيَا حَيٌّ يَا قَيُومُ بِرَحْيَكَ أَسْتَغْفِرُكَ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ وَلَا تَكْلِنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةً عَيْنِ. الحاکم و سندش راصحیج دانسته، و الذہبی با ۱/۵۴۵ با او موافق کرده است، ونگا: صحیح الترغیب والترھیب ۱/۲۷۳.

(ای زنده و پا بر جا! به وسیله‌ی رحمت تو از تو کمک می‌خواهم، همه‌ی امور را اصلاح بفرما، و مرا به اندازه‌ی یک چشم به هم زدن به حال خود رها مکن).

۱۵/۸۹ أَضْبَخْنَا وَأَضْبَعْ الْمُلْكُ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمَينَ [و هنگام شب گفته شود]: «أَسْتَأْتِنَا وَأَسْتَأْتِنَ الْمُلْكُ اللَّهُ رَبِّ الْعَالَمَينَ»، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ [و هنگام شب گفته شود: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ اللَّيْلَةِ فَتَعْلَمَهَا وَتَفْرَعَهَا وَتُؤْرَهَا وَبَرَكَتَهَا وَمُنْتَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا»]: فَتَحَمَّهُ، وَنَصَرَهُ، وَنُورَهُ، وَبَرَكَتَهُ، وَهُدَاهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ». ابوداود ۴/۳۲۲ و شعیب وعبدالقادر الأرناؤوط در تحقیق کتاب زاد المعا德 ۲/۲۷۳ سندش راحسن دانسته‌اند.

(ما و تمام جهانیان، شب را به صبح رسانیدیم برای خدایی که پروردگار جهانیان است. بار الها! من از تو خوبی امروز، یعنی فتح،

پیروزی، نور، برکت و هدایتش را مسأله می‌نماییم از بدی آنچه امروز و بعد از آن، پیش می‌آید، به تو پناه می‌برم).

١٦/٩٠ أَصْبَحْنَا عَلَىٰ فِطْرَةِ الإِسْلَامِ [و هنگام شب می فرمود: أَنْسَيْنَا عَلَىٰ فِطْرَةِ الإِسْلَامِ]، وَعَلَىٰ كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ، وَعَلَىٰ دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدِ^{صلی اللہ علیہ وسلم}، وَعَلَىٰ مِلَّةِ أَئِمَّةِ إِبْرَاهِيمَ، حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ. احمد ٤٠٦ و ٤٠٧ و ابن السنی در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ٣٤ ونگا: صحیح الجامع ٤/٢٠٩.

(ما بر فطرت اسلام، کلمه‌ی اخلاص، دین پیامبر مان محمد^{صلی اللہ علیہ وسلم} و آئین پدرمان ابراهیم؛ صبح کردیم، همان ابراهیمی که فقط به سوی حق، تمایل داشت و فرمانبردار خداوند بود، و از مشرکان نبود).

١٧/٩١ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ. هر کس در وقت صبح و شب (١٠٠) مرتبه این ذکر را بخواند در روز قیامت هیچ کس درجه‌ای برتر از او را نخواهد داشت، مگر کسی که این ذکر را مانند او، یا بیشتر از او خوانده باشد. مسلم ٤/٢٠٧١. [صد مرتبه خوانده شود].

(پاک و منزه است خداوند، و من ستایش او را بیان می‌کنم).

١٨/٩٢ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [ده بار بخواند النسانی در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ٢٤ ونگا: صحیح الترغیب والترھیب ١/٢٧٢، و کتاب: تحفۃ الأخیار] اثر شیخ ابن باز ص ٤، ونگا: فضیلت آن در حدیث شماره (٢٥٥) همین کتاب. و هنگام تبلیغ، یک بار بخواند]. أبو داود ٤/٣١٩ و ابن ماجه واحد ٤/٦٠ ونگا: صحیح الترغیب والترھیب ١/٢٧٠، صحیح أبو داود ٣/٩٥٧ ، و صحیح ابن ماجه ٢/٣٣١ و کتاب زاد المعاذ ٢/٣٧٧.

(بجز الله معبد دیگری «بحق» نیست، او شریکی ندارد،

پادشاهی از آن اوست، و او بر هر چیز توانا است).

۱۹/۹۳ *۱۹. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.*

هر کس این ذکر از (۱۰۰) مرتبه در روز بخواند، اجر آزادی (۱۰) برد، به او داده می‌شود، و (۱۰۰) حسته برای او نوشته می‌شود، و (۱۰۰) گناه از او پاک می‌گردد، و نیز برای او مرزی قرار داده می‌شود که شیطان آن روز تا شب نمی‌تواند به او نزدیک شود و لطمہ بزند، و هیچ کس برتر از او در روز قیامت نیست مگر کسی که بیشتر از او این عمل را انجام داده باشد. البخاری ۹۵، مسلم ۴/۲۰۷۱. [هنگام صبح، صلبabar بخواند].

(هیچ معبدی به جز الله وجود ندارد، یکتاست و شریکی برای او نیست، پادشاهی و حمد از آن اوست، و او بر هر چیز تواناست).

۲۰/۹۴ *۲۰. سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ: عَدَدَ خَلْقِهِ، وَرِضاً تَفْسِيرِهِ، وَزِنَةَ عَرْشِهِ وَمَدَادَ كَلِمَاتِهِ.*

[هنگام صبح، سه بار بخواند]. مسلم ۴/۲۰۹۰.

(تسوییح و پاکی الله و ستایش او را به تعداد آفریدگانش خشنودی اش و سنگنی عرشش و جوهر سخنانش، بیان می‌نمایم).

۲۱/۹۵ *۲۱. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلاً مُتَقَبِّلًا.*

[هنگام صبح آنرا بخواند]. ابن السنی در کتاب: عمل الیوم والليلة شماره‌ی ۵۴، وابن ماجه شماره‌ی ۹۲۵ وعبدال قادر وشعبی‌الارناووط در تحقیق کتاب: زاد المعاذ ۳۷۵/۲ سندش را حسن دانسته‌اند.

(بار الها! از تو علم سودمند، رزق پاک و عمل مقبول مسألت می‌نمایم).

٤٤/٩٦ *أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوْبُ إِلَيْهِ.* [روزانه صد بار گفته شود]. البخاري مع

الفتح ١١/١٠١، ومسلم ٤/٢٠٧٥.

(من از الله طلب آمرزش می‌کنم و به سوی او برمی‌گردم).

٤٧/٩٧ *أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ.* [هنگام شب، سه

بار خوانده شود]. هر کس شامگاه سه مرتبه آنرا بخواند سختی‌های آن شب به او ضرری

نمی‌رساند. أحمد ٢٩٠ والنسائی در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ٥٩٠ وابن السنی شماره ٥٩٠

. ونگا: صحيح الترمذی ١٨٧/٣، وصحیح ابن ماجه ٢٦٦ وتحفة الأخیار ص ٤٥.

٤٨/٩٨ *اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ.* [هنگام صبح، ده بار خوانده

شود]. هر کس صبح (١٠) بار، و شب (١٠) بار بر من درود بفرستد، روز قیامت شفاعت من شامل

حالش می‌شود. الطبرانی با دو سند که یکی از آن مورد اعتقاد است، نگا: جمیع الزوائد ١٠/١٢٠

وصحیح الترغیب والترہیب ١/٢٧٣.

(بار الها! بر پیامبر مان محمد ﷺ سلام و درود بفرست).

٢٨، اذکار خواب

١/٩٩ هنگام خوابیدن دو دستش را همانند دعا کنار هم قرار دهد و سوره‌های زیر را بخواند و در آن بدملد، سپس دو دستش را تا جایی که می‌رسد به بدنش بمالد، و این کار را از سر و صورت و قسمت جلوی بدن آغاز نماید و آنرا سه بار تکرار کند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ ۝ أَللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوءٌ ۝

وَلَمْ يُوْلَدْ ۝ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ ۝ ۝ . (الاعلام: ١ - ٤).

عَسِّيْ إِذَا وَقَبَ ۝ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝ (الفلق: ۱ - ۵).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝ مَلِكِ النَّاسِ ۝ إِلَهِ النَّاسِ ۝ ۝ مِنْ شَرِّ أَلْوَسَاسِ الْخَنَّاسِ ۝ الَّذِي يُوَسِّعُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝ ۝ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝ (النس: ۱ - ۲). البخاری مع الفتح ۹/۶۲، و مسلم ۴/۱۷۲۳.

ترجمه: ترجمه‌ی آیات گذشته در قسمت ۷/۰ بیان شد.

۲/۱۰۰ ۝ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَقُّ الْقَيْمُ لَا تَأْخُذْهُ سِنَةٌ وَلَا نُوْمٌ لَهُ، مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْهُ لَا يَأْذِنُهُ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ وَمَنْ عَلِمَهُ لَا يَمْسَأَهُ وَسَعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضُ وَلَا يَنْعُودُهُ حَفَظَهُمْ أَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ۝ (۵۰۰). ترجمه‌ی آیه در قسمت ۶/۷۱ بیان شد.

مرکس این آیه را در بترش بخواند، حافظی از طرف خدا برایش گماشته می‌شود و شیطان نا صیغ به او نزدیک نمی‌شود. البخاری مع الفتح ۴/۴۸۷.

۳/۱۰۱ ۝ مَا أَمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزَلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّهُمْ أَمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَكِيَّهِ وَكُنْدِهِ وَرَسُولِهِ لَا تُفَرقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رَسُولِهِ وَقَاتُلُوا سَيِّفَتَهَا وَأَطْعَنَتَهَا عَفْرَانِكَ رَبِّنَا وَإِلَيْكَ الْمَعِيدُ ۝ لَا يَكْلُفُ اللَّهُ فَقْسًا إِلَّا وَسَعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا أَكَسَبَتْ رَبِّنَا لَا تُوَاجِدُنَا إِنْ تَسِّيَّنَا أَوْ أَخْطَأَنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَيْنَنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْنَا عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبِّنَا وَلَا تُعَكِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا يَدْهُ وَأَعْفُ عَنَّا وَأَغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِ ۝ (۵۰۱). مرکس این دو آیه را در شب قرات نهاید، او را کفایت می‌کنند. البخاری مع الفتح ۹/۹۴ و مسلم

هر کس این دو آیه را در شب قران نهاید، او را کفایت می‌کنند. البخاری مع الفتح ۹ / ۹۴ و مسلم ۱ / ۵۵۴، و هر دو آیه در سوره البقره، ۲۸۶ - ۲۸۵ می‌باشد.

«پیامبر، به آنچه از سوی پروردگارش بر او نازل شده، ایمان آورده است. (و او، به تمام سخنان خود، کاملاً مؤمن می‌باشد). و همه مؤمنان (نیز)، به خدا و فرشتگان او و کتابها و فرستادگانش، ایمان آورده‌اند؛ (و می‌گویند): ما در میان هیچ یک از پیامبران او، فرق نمی‌گذاریم (و به همه ایمان داریم). و (مؤمنان) گفتند: «ما شنیدیم و اطاعت کردیم. پروردگار!! (انتظار) آمرزش تو را (داریم)؛ و بازگشت (ما) به سوی توسّت. خداوند هیچ کس را، جز به اندازه تواناییش، تکلیف نمی‌کند. (انسان)، هر کار (نیکی) را انجام دهد، برای خود انجام داده؛ و هر کار (بدی) کند، به زیان خود کرده است. (مؤمنان می‌گویند): پروردگار!! اگر ما فراموش یا خطأ کردیم، ما را مُواخذه مکن! پروردگار!! تکلیف سنگینی بر ما قرار مده، آن چنان که (به خاطر گناه و طغیان)، بر کسانی که پیش از ما بودند، قرار دادی! پروردگار!! آنچه طاقت تحمل آن را نداریم، بر ما مقرر مدارا! و آثار گناه را از ما بشوی! ما را ببخش و در رحمت خود قرار ده! تو مولا و سریرست مایی، پس ما را بر جمعیت کافران، پیروز گردان.».

۱۰۲ / اگر یکی از شما از بستریش برخاست و دوباره به آن

برگشت، جایش را جاروب کند زیرا او نمی‌داند که پس از رفتش
چه چیزی بر سر بسترش آمده است و این دعا را بخواند:

**إِنَّمَا لَكَ رَبِّيْ وَصَاغِتُ جَنْبِيْ، وَبِكَ أَرْقَعْهُ، فَإِنْ أَمْسَكْتَ نَفْسِيْ فَازْجَهْهَا،
وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاخْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ.**

.البخاری ۱۲۶، مسلم ۴/۲۰۸۴

(پروردگارا! به نام تو پهلوی خود را بر زمین نهادم، و به کمک تو
آنرا از زمین، بلند می‌کنم، اگر در حالت خواب روح مرا قبض کردی،
آن را بخسای، و اگر دوباره به او اجازه‌ی زندگی دادی، از آن
محافظت فرما، همچنان که از بندگان نیکت محافظت کنی).

**۵/۱۰۳ اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِيْ وَأَنْتَ تَوَفَّهَا، لَكَ تَمَاتِهَا وَعَيْنَاهَا، إِنْ
أَخِيَّتَهَا فَاخْفِظْهَا، وَإِنْ أَمْتَهَا فَاغْفِرْهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ.**
مسلم ۴/۲۰۸۳ واحده باهان لفظ آورده است ۷۹/۲

(بار الها! تو جان مرا آفریدی، و تو آن را دوباره پس می‌گیری،
مرگ و زندگی آن بدست تو است. الهی! اگر زنده‌اش نگهداشتی، از
او محافظت کن، و اگر آن را می‌راندی، پس مورد آمرزش قرار ده.
الهی! من از تو عافیت می‌خواهم).

۶/۱۰۴ زمانی که رسول الله ﷺ می‌خواست بخوابد، دست
راستش را زیر گونه‌اش قرار می‌داد و این دعا را سه بار می‌خواند:

اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبَعَثُ عِبَادَكَ. أبو داود باهان لفظ ۴/۳۱۱، ونگا: صحيح الترمذی ۳/۱۴۳.

(اللهی! روزی که بندگانت را حشر می‌کنی، مرا از عذابت نجات ده). [سه مرتبه خوانده می‌شود].

٧/١٠٥ بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأُحْيَا. البخاری مع الفتح ۱۱۳/۱۱ و مسلم

.۲۰۸۲/۴

(خدایا! با نام تو می‌میرم [می‌خوابم] و با نام تو زنده می‌شوم [بیدار می‌شوم]).

٨/١٠٦ سُبْحَانَ اللَّهِ [۴۲] وَالْحَمْدُ لِلَّهِ [۴۲] وَاللَّهُ أَكْبَرُ [۴۴].

هر کس این تسبیحات را در هنگام خوابیدن بخواند، از داشتن خادمی برای او بهتر است. [و در رفع خستگی و کسالت به او کمک می‌کند]. البخاری مع الفتح ۷/۷۱، و مسلم ۴/۲۹۱.

٩/١٠٧ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، فَالْقِلَقُ الْحَبُّ وَالنَّوْيُ، وَمُنْزَلُ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنَ، أَعُزُّ ذِي كُلِّ شَرٍّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ أَخِذُ بِنَاصِيَتِهِ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، افْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ]. سلم

.۲۰۸۴/۴

(اللهی! پروردگار آسمان‌ها و زمین، و پروردگار عرش بزرگ، پروردگار ما و همه‌ی چیز، شکافنده‌ی دانه و هسته، و فرود

آورنده‌ی تورات و انجیل و فرقان، از شر هر آنچه که پیشانی اش در دست تو است به تو پناه می‌برم. الهی! توفی اول، قبل از تو چیزی نیست. و توفی آخر، بعد از تو چیزی نیست. تو آشکاری، و هیچ چیز آشکارتر از تو نیست. تو پنهانی، و هیچ چیز پنهان‌تر از تو نیست. الهی! وام‌های ما را ادا کن، و ما را از تنگدستی به غنا و توانگری برسان).

۱۰/۱۰۸ «الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا، وَكَفَانَا، وَأَوْتَانَا، فَكُمْ مِّنْ لَا كَافِي لَهُ وَلَا مُؤْوِيَ». سلم ۴/۲۰۸۵.

(تمام ستایش‌ها خدائی راست که ما را خورانید و نوشانید، و تمام امور را کفايت کرد و به ما جای پناه داد، براستی که چقدر از مردم هستند که هیچ گونه مددکار و پناه دهنده‌ای ندارند).

۱۱/۱۰۹ «اللَّهُمَّ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكُهُ، أَشْهُدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّ كُلِّ
وَأَنْ أَقْرَفَ عَلَى نَفْسِي شُوءًا، أَوْ أَجْرَأَهُ إِلَى مُسْلِمٍ». ابو‌دارد ۳۱۷/۴، ونگا: صحیح سن
الترمذی ۱۴۲/۲. (ترجمه آن در حدیث ۱۱/۸۵ بیان شد).

۱۲/۱۱۰ يَسْرِأُهُ اللَّهُ تَنْزِيلَ السَّجْدَةِ وَتَبَرَّكَ الَّذِي يَدِيُ الْمُلْكَ.

الترمذی والنسائی، ونگا: صحیح الجامع ۴/۲۰۵.

(سوره‌های ﴿الله﴾ تَنْزِيلَ السَّجْدَةِ وَتَبَرَّكَ الَّذِي يَدِيُ الْمُلْكَ را
بخواند).

۱۳/۱۱۱ «اللَّهُمَّ [زمانی که خواستی به رختخواب بروی، مانند وضوی نیاز، و ضو گرفته سپس بر پهلوی راست بخواب و بکو: ... (حدث)]. أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَوَجَهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَأَجْلَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأً وَلَا مَنْجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَيْكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ». رسول الله ﷺ برای کسی که این دعا را بگوید فرمود: «فَإِنْ مَتَّ، مَتَّ عَلَى الْفَطْرَةِ»، «اگر بعیری، بر فطرت [سلیمانی] مردایی». البخاری مع الفتح ۱۱۳ / ۴ و مسلم ۲۰۸۱ / ۴.

(بار الها! جانم را به تو سپردم، و کار خود را به تو تفویض نمودم، و چهره‌ام را به سوی تو گرداندم، و به تو اتکا کردم، در حالی که به نعمت‌های تو امیدوارم و از عذابت بیم ناکم، به جز تو پناهگاهی و جای نجاتی ندارم. الهی! به کتابی که تو نازل فرمودی، و پیامبری که تو مبعوث کردی، ایمان آوردم).

۱۹، دعای هنگام فلتیدن از پهلو به پهلو در شب
 ۱۱۲، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُما
 العَزِيزُ الْغَفَّارُ. الحاکم ۱/۵۴۰ و آنرا صحیح دانسته، والذهبی یا او موافقت کرده است،
 والسائی در کتاب: الیوم والليلة، وابن السنی، وبنگا: صحیح الجامع ۴/۲۱۳.

(هیچ معبدی بجز الله «بحت»، یکتا و قادر مطلق، وجود ندارد.
 پروردگار آسمان‌ها و زمین و آنچه در میان آنهاست، خداوند شکست ناپذیر، بسیار امرزنده).

۳۰، دعای موقع هول و هراس و پریشانی هنگام خواب

۱۱۳، أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَصَبٍ وَعِقَابٍ، وَشَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَخْضُرُونَ، آیه داده ۴/۱۲، ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۷۱.

(به وسیله‌ی کلمات کامل الهی از خشم و مجازات او، بدی بندگانش و سوشه‌های شیاطین و از اینکه آنها نزد من بیایند به خدا پناه می‌برم).

۳۱، اعمالی که پس از دیدن رؤیا یا خواب بد باید انجام نمیرد

۱۱۴، إِنْفَثُ عَنْ يَسَارِهِ، (ثلاثاً). مسلم ۴/۱۷۷۲.

(سه بار به طرف چپ خود فوت کند [فوتی که با کمی رطوبت آب دهان همراه باشد]).

۱۱۴، دِيَسْتَعِيدُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَمِنْ شَرِّ مَا رَأَى (ثلاث مرات)،

مسلم ۴/۱۷۷۲، ۱۷۷۳.

(سه بار از شیطان و از شر آنچه که دیده است به الله پناه برد).

۱۱۴، لَا يَجِدُثُ بِهَا أَحَدًا، مسلم ۴/۱۷۷۲.

(در مورد آن با کسی صحبت نکند).

۱۱۴، اَتَسْخَوْلُ عَنْ جَنَّبِهِ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ، مسلم ۴/۱۷۷۳.

(پهلوی خود را جابجا کند).

۱۱۵، يَقُومُ يُصَلِّي إِنْ أَرَادَ ذَلِكَ، مسلم ۴/۱۷۷۳.

(اگر خواست برخیزد و نماز بخواند).

۳۲، دعای قنوت در نهاد و تر

۱/۱۱۶ *اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ، وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّتَ، وَبَارِكْنِي فِيمَا أَعْطَيْتَ، وَقِنِي شَرًّا مَا قَضَيْتَ، فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ، إِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَّتْ [وَلَا يَعْزُزُ مَنْ عَادَتْ]*، تَبَارِكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ. أصحاب السنن الأربعه وأحمد والدرامي والحاکم والبیهقی، و آنچه بین دو کروشه است از بیهقی روایت شده است. و نگا: صحيح الترمذی ۱۴۴/۱ و صحيح ابن ماجه ۱۹۴/۱ و إبرواه الفطیل اثر البانی ۱۷۲/۲.

(اللهی! مرا در زمرة کسانی قرار ده که آنها را هدایت کره‌ای، و مرا جز کسانی قرار ده که به آنها عافیت عطا فرمودی. اللهی! مرا جزو کسانی قرار ده که تو یاور آنانی، و هر چه که به من عنایت فرموده‌ای، مبارکش بگردان، و مرا از قضای بد، حفاظت کن، توانی که حکم می‌کنی، احدي بر تو حاکمیت ندارد، همانا کسی که تو او را حمایت کنی، ذلیل و خوار نمی‌شود، و کسی که تو با او دشمنی کنی هرگز عزت نمی‌یابد. پروردگار!! تو بابرکت و بلند مرتبه هستی).

۲/۱۱۷ *اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخْطِكَ، وَبِمُعَافَايَاتِكَ مِنْ عُقُوبَيْكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أُخْصِنِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَنْتَتَ عَلَيَّ تَفْسِيْكَ*. أصحاب السنن الأربعه وأحمد. نگا: صحيح الترمذی ۱۸۰/۳ و صحيح ابن ماجه ۱۹۴/۱ والإرواء ۱۷۵/۲.

(اللهی! از خشم تو به خشنودیت، و از عذاب تو به عفو، پناه

می برم، از خشمت به تو پناه می برم. الهی! من نمی توانم تو را آنطور که شایسته‌ای، مدح کنم، تو آنچنانی که خود را مدح کرده‌ای).

۱۱۸ ۳/ اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ، وَإِلَيْكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ، وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَخْفِدُ،
نَرْجُو رَحْمَتَكَ، وَنَخْشَى عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَافِرِينَ مُلْحَقٌ، اللَّهُمَّ إِنَا
نَسْتَعِينُكَ، وَنَسْتَغْفِرُكَ، وَنُشْتَرِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ، وَلَا نَكْفُرُكَ، وَنُؤْمِنُ بِكَ،
وَنَخْضَعُ لَكَ، وَنَخْلُعُ مَنْ يَكْفُرُكَ. البیهقی در کتاب السنن الکبری و سندش راصح
دانسته ۲۱۱/۲ و شیخ البانی در کتاب إرواء الغلیل گفته سندش صحیح است ۲/۱۷۰ و آنرا به عمر
نسبت داده است.

(بار الها! فقط تو را بندگی می‌کنیم، و برای تو نماز
می‌خوانیم، و تو را سجده می‌نمائیم، و به سوی تو تلاش
می‌کنیم «عملی انجام می‌دهیم که به تو نزدیک شویم» و به رحمت
تو امیدواریم، و از عذاب تو می‌ترسیم، هر آینه عذاب به کفار
خواهد رسید.

بار الها! از تو مدد می‌جوییم، و آمرزش می‌خواهیم، و برای تو
ثنای نیک می‌گوییم، و به تو کفر نمی‌ورزیم، و به تو ایمان
می‌آوریم، و برای تو خشوع می‌کنیم، و از کسی که به تو کفر
می‌روزد، کناره می‌گیریم).

۳۲- ذکر پس از سلام نماز و تر

۱۱۹ سه بار مُسْبَحَانَ الْمُلِكِ الْقُدُّوسِ بگوید وبار سوم با صدای

بلند و کشیده رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحُ، را به آن بیفزاید. النسانی ۲۴۴/۳
والدارقطنی وغیرها، وین دو کروشه از دارقطنی است ۳۱/۲ و سندش صحیح است. نگا: کتاب زاد
المعاد تحقیق شعب الأرناؤوط وعبد القادر الأرناؤوط ۱/۳۳۷.

٣٤، دعای هنگام غم و اندوه

١/١٢٠ «اللَّهُمَّ إِنِّي عَنْدُكَ، ابْنُ أَمْتَكَ، ابْنُ عَنْدَكَ، نَاصِيَحِي بِيَدِكَ، مَاضِيٌّ فِي حُكْمِكَ، عَذْلٌ فِي قَضَاوِكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ، سَمِّيَتْ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَمْتَهُ أَخْدَأَ مِنْ خَلْقَكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عَنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي، وَنُورَ صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي، وَدَهَابَ هَمِّي».
احد ٣٩١ و البان آنرا صحیح دانسته است.

(الهی! من بندھی تو و فرزند بندھ و کنیز تو هستم، پیشانی من «زمام» در دست تو است، فرمان تو در حق من نافذ است، فیصلهات در حق من عین عدالت است. الهی! من بوسیله‌ی هر اسمی که خود را با آن مسمی کرده‌ای، یا در کتابت نازل کرده‌ای، یا به یکی از مخلوقات تعليم داده‌ای، یا ترجیح داده‌ای که نزد تو در علم غیب بماند، از تو مسالت می‌نمایم که قرآن را بهار دل، نور سینه، برطرف کننده‌ی غم و اندوه من بگردانی).

٢/١٢١ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهُمَّ وَالْحُزْنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسْلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُنْبِ، وَضَلَالِ الدِّينِ وَغَلَبةِ الرِّجَالِ». البخاری ١٥٨/٧ رسول الله ﷺ این دعا بسیار می‌خواندند، نگا: البخاری مع الفتح ١١/١٧٣.

(بار الها! من از غم و اندوه، و ناتوانی و سستی، بخل و ترس، سنگینی وام، غلبه‌ی مردان، به تو پناه می‌برم).

۳۵- دعا به هنگام مشقت

۱/۱۲۲ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيلُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمُ.
البخاری ۷/۱۵۴ و مسلم ۴/۲۰۹۲.

(هیچ معبدی بجز خدای بزرگ و بردار وجود ندارد. هیچ معبدی جز الله که پروردگار عرش بزرگ است وجود ندارد. هیچ معبدی به جز الله که پروردگار آسمان‌ها و زمین و عرش گرامی است وجود ندارد).

۲/۱۲۳ اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَزْجُو فَلَا تَكْلِنِي إِلَى نَفْسِي طَرَفةَ عَيْنٍ، وَأَضْلِنْ
نِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. ابو داود ۴/۳۲۴ و احمد ۵/۴۲، البانی در صحیح ابو داود آنرا
حسن دانسته است ۳/۶۹.

(ای الله! به رحمت تو امیدوارم، مرا به اندازه‌ی یک چشم به هم زدن به حال خودم و امگذار، و تمام امورم را اصلاح کن، بجز تو معبد دیگری وجود ندارد).

۳/۱۲۴ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ. الترمذی ۵/۵۲۹
و حاکم آنرا صحیح دانسته و ذمی ۱/۵۰۵ با حاکم موافقت کرده است، و نگا: صحیح
الترمذی ۳/۱۶۸.

(هیچ معبدی به جز تو «حق» وجود ندارد، پاک و منزه هستی و من از زمرة ستمکاران بودم).

۱۲۵ ۴/ اللهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا. ابوادود ۸۷ ونگا: صحیح ابن ماجه ۲۳۵/۲. (الله، الله پروردگار من است و هیچ چیزی را برای او شریک قرار نمی دهم).

۱۲۶ ۱/ دعای هنگام روبرو شدن با دشمن یا صاحب قدرت
۱۲۶ ۲/ اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي تُحْوِرِهِمْ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ. ابوادود ۸۹، وحاکم آنرا صحیح دانسته و ذمی موقوفت کرده است ۲/۱۴۲. (الله! ما تو را در برابر شان «دشمنان» قرار می دهیم و از شرارت‌های آنها به تو پناه می آوریم).

۱۲۷ ۲/ اللَّهُمَّ أَنْتَ عَصِيدِي، وَأَنْتَ نَصِيرِي، بِكَ أَجُولُ، وَبِكَ أَصْوُلُ، وَبِكَ أَفَاتُلُ. ابوادود ۴۲ و الترمذی ۵/۵۷۲، ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۸۲. (الله! تو بار و مددکار من هستی، به کمک تو تاخت و تاز می نمایم، و به کمک تو «بر دشمنان» حمله می کنم، و با مدد تو می جنگم).

۱۲۸ ۳/ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ. البخاری ۵/۱۷۲.

(الله برای ما کافی است، و بهترین کارساز است).

۱۲۹ ۱/ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، كُنْ لِي

جَارًا مِنْ فُلَانِ ابْنِ فُلَانِ، وَأَخْرَابِهِ مِنْ حَلَائِقَكَ، أَنْ يَقْرُطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَزْيَاطَنِي، عَزْ جَارُكَ، وَجَلَ ثَنَاؤكَ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. البخاری در کتاب: الأدب المفرد شماره‌ی ۷۰۷، والباز در کتاب صحیح الأدب المفرد به شماره‌ی ۴۵ آنرا صحیح دانسته است.

(يا الله! اي پروردگار هفت آسمان، پروردگار عرش بزرگ، در برابر فلانی فرزند فلانی و دار و دسته‌اش که از مخلوقات تو هستد، پناه من باش، از اینکه کسی از آنها بر من ظلم کند، یا طغیان نماید، زیرا هرکس به تو پناه آورده، عزت می‌یابد، همانا ستایش تو والاست و جز تو معبدی «بحق» نیست).

۲ / ۱۳۰ ﴿اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَيْنِيَا، اللهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَأَخْذَرُ، أَعْزُدُ بِاللهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمُفْسِدُ السَّمَوَاتِ السَّبَعِ أَنْ يَقْعُنَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، مِنْ شَرِّ عَبْدِكَ فُلَانِ، وَجُنُودِهِ وَأَئْبَاعِهِ وَأَشْبَاعِهِ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ، اللَّهُمَّ كُنْ لِيْ جَارًا مِنْ شَرِّهِمْ، جَلَ ثَنَاؤكَ وَعَزْ جَارُكَ، وَتَبَارُكَ اسْمُكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ.﴾ البخاری در کتاب: الأدب المفرد شماره‌ی ۷۰۸ والباز در کتاب صحیح الأدب المفرد به شماره‌ی ۴۶ آنرا صحیح دانسته است.

(الله بزرگتر از همه است، الله از تمام مخلوقاتش با عزت تر است، الله از آنچه که من می‌ترسم و پرهیز می‌کنم، نیرومندتر است، اوست که هفت آسمان را از این که بر زمین بیفتند، نگه می‌دارد، و آسمان بر زمین نمی‌افتد مگر به اجازه‌ی او. بار الهاء! از

شَرَّ فَلَانَ بَنَدَهَاتَ وَ لَشَكْرِيَانَ، بِبِرْوَانَ وَ طَرْفَدَارَانَ جَنَّ وَ اِنْسَاشَ، تَوْ پَنَاهَ مِنْ باشَ. چَرا کَه ثَنَى تَوْ وَالاَسْتَ وَ هَرَكَسَ بَه تَوْ پَنَاهَ آورَدَ، عَزَّتَ مَى يَابَدَ وَ سَتَايِشَ تَوْ نِيكَوَ اَسْتَ وَ پَناهَنَدَهَ بَه تَوْ باعَزَّتَ اَسْتَ وَ نَامَتَ مَبارَكَ اَسْتَ وَ بَجزَ تَوْ مَعْبُودَ دِيَگَرِي «بَحْقَ» وَجُودَ نَادَارَدَ).

٤٨، دَعَائِي عَلَيْهِ دَشْمَن

١٣١ اللَّهُمَّ مُنْزَلُ الْكِتَابِ، سَرِيعُ الْحِسَابِ، اهْزِمُ الْأَخْزَابَ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَرَزِّلْهُمْ. سلمٌ ١٣٦٢ / ٣

(پِرُورِدَگَارِ! اَي فِرُودَاوَرَنَدَهِي كِتابِ، وَ اَي سَرِيعِ الْحِسَابِ! دَشْمَنَانِ رَا شَكَسَتَ بَدَهِ. الْهَمِّي! آنَهَا رَا شَكَسَتَ بَدَهِ وَ مَتَزَلَّلَ بَگَرَدانِ).

٤٩، دَعَائِي كَسَى کَه اَزْ گَرَوْهِي مَى تَرَسَد

١٣٢ اللَّهُمَّ اكْفِنَهُمْ بِمَا شَنَّتَ. سلمٌ ٢٣٠٠ / ٤

(اَي اللهِ! تَوْ در بِرَابِر دَشْمَنَانِ بَه هَر طَرِيقَ کَه مَى خَواهِي، مَرا کَفَایَتَ فَرَمَا).

٤٠، دَعَائِي كَسَى کَه در اِيمَانِ دَچَارِ شَكَ وَ وَسُوسَه شَدَه اَسْتَ

١٣٣ ١/ يَسْتَعِيدُ بِاللهِ. البخاري مع الفتح ٣٣٦ / ٦ و مسلم ١ / ١٢٠

(بَه اللهِ پَنَاه بَيرَدِ).

١٣٤ ٢/ يَتَتَهِي عَمَّا شَكَ فِيهِ. البخاري مع الفتح ٣٣٦ / ٦ و مسلم ١ / ١٢٠

(آنِچَه رَا کَه در آنِ، بَه شَكَ اَفتَادَه اَسْتَ رَهَا کَندِ).

۳/۱۳۴ یقول «آمنتُ بِاللهِ وَرَسُولِهِ»، مسلم ۱/۱۱۹ - ۱۲۰.

بگوید: (به الله و فرستاد گانش ایمان آوردم).

۴/۱۳۵ این آیه را بخواند: **﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ**

شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾. (الحدید: ۳)، ابوداود ۴/۳۲۹ و البانی در صحیح ابوداود ۹۶۲/۳ آنرا حسن دانسته است.

«اول که آغازی ندارد و قبل از لو چیزی نیست، و آخر که بعد از چیزی نیست و پایانی ندارد، و آشکار و پیدا که فوق و بالای او چیزی نیست و همه چیز بر او دلالت دارد، و پنهان که حواس انسان بر او احاطه ندارد اوست؛ و او به هر چیز داناست».

۴۱، **﴿هَا يَا أَيُّهُ الْكَرِيمُ وَبِهِ**

۵/۱۳۶ **«اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّا**

يَسُواكَ». الترمذی ۵/۵۶۰، ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۸۰.

(ای الله! مرا با رزق حلالت، کفايت کن، و رزق حرام نصیبم مکردان، و با فضل خود از دیگران بی نیاز کن).

۶/۱۳۷ **«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفُمْ وَالْخَرَنِ، وَالْعَجَزِ وَالْكَسَلِ،**

وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَيْةِ الرُّجَالِ». البخاری ۷/۱۵۸.

(بار الها! من از غم و اندوه، ناتوانی و سستی، بخل و ترس و سنگینی بدھی، و غلبهی مردان به تو پناه می برم).

٤٢، دعای وسوسه در نهاد و توانست قوان

١٣٨ *أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ*، مسلم ٤/١٧٢٩ از حدیث عثمان بن ابی العاص در آن آمده: من این عمل را نهاد و خداوند آن و سوسه را از من دور کرد. بگو و سه بار سمت چپ خود نف کن، یعنی فوت کن بطوری که همراه با کمی از آب دهان باشد.
 (من از شیطان رانده شده به الله پناه میبرم).

٤٣، دعا برای انجام کار مشکل

١٣٩ *اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتُمْ سَهْلًا وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا*. ابن حبان در صحیحش به شماره ٢٤٢٧ «موارد» و ابن السنی شماره ٣٥١، و حافظ ابن حجر گفت: این حدیث صحیح است، و عبد القادر الأرناؤوط در کتاب: تحریج الأذکار للتووی ص ١٠٦ آنرا صحیح دانسته است.
 (الله! انجام هیچ کاری آسان نیست مگر آن را تو آسان بگردانی و توانی که هرگاه بخواهی، مشکل را آسان میگردانی).

٤٤، آنچه که مرکتب گناه باید بگوید و انجام دهد

١٤٠ *مَا مِنْ عَبْدٍ يُذَنِّبُ ذَنْبًا فَيُخْسِنُ الطَّهُورَ، ثُمَّ يَقُولُ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ*. آبوداود ٢/٨٦ والتزمذی ٢/٢٥٧ و البانی در صحیح ابی داود ١/٢٨٣ آنرا صحیح دانسته است.

(هر بنده‌ای که مرکتب گناهی شد، سپس خوب و ضو گرفت و دو رکعت نماز خواند و از خدا طلب آمرزش نمود، خداوند او را میبخشد).

۴۵، دعای طره شیطان و وسوسه‌هایش

۱/۱۴۱ «الاستِعَاذَةُ بِاللَّهِ مِنْهُ». أبو داود ۲۰۶ / والترمذی، نکا: صحیح الترمذی

.۹۷، وسورة المؤمنون آیه ۹۸-۹۹

(پناه بردن از شیطان به الله).

۲/۱۴۲ «الآذَانُ». سلم ۱/۲۹۱ والبخاری ۱/۱۵۱. (آذان گفتن).

۳/۱۴۳ «الآذَكَارُ وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ». یا میر یا فرمودند: «لَا تَجِدُوا إِيُّوبَ تَكَبَّرُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَتَغَرَّبُ مِنَ النَّاسِ إِلَيْهِ تَغْرِبُ فِي سُورَةِ الْبَرَّ»، سلم ۱/۵۳۹. خانه‌هایتان را به قبرستان تبدیل نکید، چرا که شیطان از خانه‌ای که در آن سوره‌ی البقره خوانده شود، فرار می‌کند. و همچنین با اذکار صبح و شام و خواب و بیداری و داخل شدن به خانه و خارج شدن از آن و اذکار داخل شدن به مسجد و خروج از آن، و سایر اذکار واردۀ در قرآن و سنت، مانند خواندن آیه الکرسی، و دو آیه‌ی سوره‌ی البقره هنگام خوابیدن، شیطان فرار می‌کند، و هر کس صد بار این ذکر «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْحُكْمُ وَلَهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ فَقِيرٌ» را بخواند در آن روز برایش سپری در برابر شیطان می‌شود.

(با ذکر و قرائت قرآن).

۴۶، دعای هنگام هادئه‌ی ناگوار و یا شکست در کار

۱۴۴ «فَدَرَرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ». رسول الله یا فرماید: «المُؤْمِنُ الْقَوِيُّ حَيْرٌ وَأَحْبَبٌ إِلَيْهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الْفَقِيرِ وَرِبٌ كُلُّ خَيْرٍ، اخْرِصْ عَلَىٰ مَا يَنْتَهِكُ وَاشْتَعِنْ بِاللَّهِ وَلَا تَنْجِزْ وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقْتُلْ لَوْ أَتَيْ فَقْتُلْ كَذَّا وَكَذَّا، وَلَكِنْ فُلْ قُلْ فَدَرَرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ فَلَمَّا تَنْتَهَ عَطَلُ الشَّيْطَانُ». سلم ۴/۲۰۵۲. مؤمن قوی نزد خدا از مؤمن ضعیف بهتر و محبوب‌تر است، و در هر یک از آنها «مؤمن قوی و ضعیف» خیری نهفته است، پس حریص انجام کاری باش که به تو سودی برسد، و از خدا کمل بخواه و احساس عجز مکن، و اگر به مصیبتی گرفتار شدی مگو: اگر چنین می‌کردم، چنین و چنان می‌شد، بلکه بگو: همان پیش آمدی که تقدیر خدا بود، هر چه الله بخواهد، همان می‌شود، زیرا این اگرها، راه را بر شیطان باز می‌کنند.

(همان پیش آمد که تقدیر الله بود، هر چه الله بخواهد، همان می شود).

٤٧، تبریک به کسی که صاحب فرزند شده و جواب آن

۱۴۵ کسی که صاحب فرزندی شد، به او بگوید: **بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي الْمُؤْمِنِ بِكَ، وَشَكَرْتَ الْوَاهِبَ، وَبَلَغَ أَشَدَّهُ، وَرَزِقْتَ بِرَءَةً.** و او در جواب بگوید: **بَارَكَ اللَّهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا، وَرَزَقْتَكَ مِثْلَهُ، وَأَجْزَأْتَ تَوَابَكَ.** نکا: الأذكار اثر النووی ص ۳۴۹، وصحیح الأذکار نووی، اثر سلیم الحلایی ۷۱۳/۲.

(خداآوند در آنچه که به تو عنایت کرده است، برکت بددهد، به تو توفیق شکرگزاری عطا فرماید، و امیدوارم که فرزندت به کمال برسد و تو از نیکی او بهره مند شوی)، ترجمه‌ی پاسخ دعا: (برکت خداوند برای تو و بر تو باد! خداوند به تو پاداش نیک عطا فرماید و مانند این را نیز به تو بددهد و ثوابت را افزون فرماید).

٤٨، دعا برای محافظت فرزند

۱۴۶ رسول الله ﷺ با خواندن این کلمات، حسن و حسین عليهم السلام را به خدا می سپرد تا آنها را حفاظت کند: **أَعِنْدُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَّهَامَّةِ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَّامَّةِ.** البخاری ۱۱۹/۴ از حدیث ابن عباس رض. (من شما دو نفر «حسن و حسین عليهم السلام» را به وسیله‌ی کلمات

کامل الله از بدی هر شیطان و جانور زهردار و زخم چشم به حفظ خدا می‌سپارم).

۴۹، دعا برای مریض هنگام عیادتش

۱/۱۴۷ **لَا بَأْسَ طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.** البخاری مع الفتح ۱۱۸/۱۰

(هیچ باکی نیست، این بیماری به خواست خداوند، پاک کننده‌ی «گناهان» است).

۲/۱۴۸ **أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ.** (هفت بار بخواند). مسلمانی که به عیادت مریضی بروید که اجلس فرانزیسه است، و این دعا را هفت بار برو او بخواند، مریش شفا می‌یابد. الترمذی وابوداؤد، ونگا: صحيح الترمذی ۲/ ۲۱۰ و صحيح الجامع ۱۸۰/۰

(از خداوند عظیم، پروردگار عرش بزرگ، می‌خواهم که تو را شفا دهد).

۵۰، فضیلت عیادت مریض

قال رسول الله ﷺ: **إِذَا عَادَ الرَّجُلُ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ مَشَى فِي بَحْرَافَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَجِلِسَ فَإِذَا جَلَسَ غَمَرَتُهُ الرَّحْمَةُ، فَإِنْ كَانَ غُذْوَةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُنْسِيَ، وَإِنْ كَانَ مَسَاءً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُضْبِحَ.** الترمذی وابن ماجه واحد، ونگا: صحيح ابن ماجه ۱/ ۲۴۴ و صحيح الترمذی ۱/ ۲۸۶، وأحمد شاکر آنرا صحیح دانسته است.

رسول الله ﷺ فرمودند: (هرگاه مردی به عیادت برادر

مسلمانش برود، تا وقتی که آنجا می‌رود و می‌نشیند، در میان میوه‌های چیده شده‌ی بهشت، قدم بر می‌دارد، پس زمانی که آنجا نشست، رحمت او را فرا می‌گیرد، و اگر هنگام صبح به عیادت برود، هفتاد هزار ملائکه تا شب بر او درود می‌فرستند، و اگر شب به عیادت برود، هفتاد هزار ملائکه تا صبح بر او درود می‌فرستند).

۵۱، دعای مویضی که از زندگی نالمیم شده است

۱/۱۵۰ «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَازْخَنْنِي وَأَلْحَقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى»، البخاری ۱۰/۷

و مسلم ۴/۱۸۹۳.

(بار الها! مرا بیخش، و بر من رحم کن، و مرا به رفیق أعلى ملحق ساز). (یعنی رسول الله ﷺ، پیامبران ﷺ، ملائکه و بندگان صالح).

۲/۱۵۱ «جَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ عِنْدَ مَوْتِهِ يُذْخَلُ يَدِيهِ فِي الْمَاءِ فَيَمْسُخُ بِهَا

وَجْهَهُ وَيَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ لِلْمَوْتِ لَسْكَرَاتٍ»، البخاری مع الفتح ۸/۱۴۴ او در حدیث مساوا ک زدن نیز بیان شده است.

(پیامبر ﷺ هنگام مرگ دست‌هایش را در آب فرو می‌برد و صورتش را با آنها مسح می‌کرد و می‌فرمود: هیچ معبودی بجز الله «حق» وجود ندارد، همانا مرگ دارای سختی و دشواری است).

۳/۱۵۲ و همچنین این دعا را می‌خواند: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ»

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمُلْكُ
وَلَهُ الْحَمْدُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. الترمذی وابن ماجه، والباقی
آنرا صحیح دانسته است، ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۵۲، وصحیح ابن ماجه ۲/۳۱۷.
ترجمه اش در اذکار قبل بیان شده است.

۵۲، تلقین لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِهِ شَخْصٌ در حال احتضار
۱۵۳ (مَنْ كَانَ آخْرُ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ). أبو داود ۳/۱۹۰، ونگا:
صحیح الجامع ۵/۴۳۲.
(هر کس آخرين کلامش لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ باشد، وارد بهشت
می گردد).

۵۳، دعای انسان مصیبت زد
۱۵۴ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اللَّهُمَّ أَجْزِنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي
خَيْرًا مِنْهَا. سلم ۲/۶۳۲.
(بدون تردید ما از آن الله هستیم و بازگشت همهی ما بسوی
اوست. الهی! مرا در مقابل مصیبت، پاداش ده، و در عوض آن چیز
بهتری به من عنایت فرما).

۵۴، دعای بعد از خروج روح و بستن چشمان میت
۱۵۵ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِعَلَانِ (یاسویه) وَازْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدَيَّينَ، وَأَخْلُفْهُ فِي
عَقِيَّهِ فِي الْغَائِرِيَّينَ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمَيْنَ، وَافْسَحْ لَهُ فِي قَنْیَهِ وَنَوْزَ لَهُ
فِيهِ. سلم ۲/۶۳۴.

(ای الله! فلان را بیخشای (نامش را بزیان آورد)، و درجه‌ی او را در میان هدایت یافتنگان، رفیع بگردان، و فرزندانش را در میان بازماندگان، سرپرستی کن، و ما و او را بیخشای، ای پروردگار جهانیان، یا الله! قبرش را وسیع و منور بگردان).

۵۵- دعا ببرای میت در نماز جنازه

۱/ ۱۵۶ «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَازْحَمْهُ، وَعَافِيهِ، وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَنْرِمْ نُزَّلَهُ، وَوَسْعُ مُذَخَّلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالبَرَدِ، وَنَقُوْ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَيْتَ الشُّوْبَ الْأَبَيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارَا حَيْزَرَا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلَا حَيْزَرَا مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجَا حَيْزَرَا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَذْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعْدِهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ [وَعَذَابِ النَّارِ]». سلم ۶۶۳/۲. و اگر میت مونت باشد از ضمیر مونت استفاده می شود: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهَا وَازْحَمْهَا وَ...». (متجم).

(بار الها! او را بیخش، و بر او رحم کن، و عافیت نصیبیش بگردان، و از وی گذشت کن. الهی! میهمانی او را گرامی بدار، و قبرش را وسیع بگردان، و او را با آب و برف و تکرگ بشوی، و از گناهان، چنان پاکش بگردان که لباس سفید را از آلودگی، پاک و تمیز می گردانی. پروردگار! به او خانه‌ای بهتر از خانه‌اش، و خانواده‌ای بهتر از خانواده‌اش، و همسری بهتر از همسرش، عنایت بفرما، و او را وارد بهشت کن، و از عذاب قبر و دوزخ پناهش ده).

۴/ ۱۵۷ «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِجِئْنَا وَمَئِنَّا، وَشَاهِدِنَا، وَعَائِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا،

وَذَكِّرْنَا وَأَنْثَانَا. اللَّهُمَّ مَنْ أَخْيَيْتَ مِنَا فَأَخْيِيهِ عَلَى الْإِسْلَامِ، وَمَنْ تَوَفَّيْتَ مِنَا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ، اللَّهُمَّ لَا تَخْرِمْنَا أُخْرَهُ وَلَا تُضْلِلْنَا بَعْدَهُ. ابن ماجه / ۱۴۰ / ۲۳۶۸، ونکا: صحیح ابن ماجه / ۱/ ۲۵۱.

(الله! زنده و مرده، حاضر و غایب، کوچک و بزرگ، مرد و زن ما را مورد آمرزش قرار دهد، یا الله! هر کسی را از میان ما زنده نگه می داری بر اسلام زنده اش نگاه دار، و هر کسی را می میرانی بر ایمان بمیران. بار اله! از اجر این متوفی ما را محروم مگردان، و بعد از وی ما را گمراه نکن).

۳/ ۱۵۸ «اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانَ بْنَ فُلَانَ فِي ذَمَّتِكَ، وَحَبْلٌ چَوَارِكَ، فَقِيهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَأَنْتَ أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحُسْنَى، فَاغْفِرْ لَهُ وَازْحَمْهُ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ». ابن ماجه، ونکا: صحیح ابن ماجه / ۱/ ۲۵۱، وابوداود / ۳/ ۲۱۱.

(یا الله! همانا فلان پسر فلان در امان و پناه تو است، پس او را از فتنه قبر و عذاب دوزخ تجات بد، بدون شک تو اهل وفا و حق هستی. اله! او را ببخشای و بر وی رحم کن، همانا تو بخشاینده و مهریانی).

۴/ ۱۵۹ «اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ أَمْبَكَ احْتَاجَ إِلَى رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ عَدَابِهِ، إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي حَسَنَاتِهِ، وَإِنْ كَانَ مُسِيْنًا فَتَكْجَاؤْ عَنْهُ». الحاکم و آنرا صحیح دانسته و ذهنی با او موفق کرده است / ۱/ ۳۵۹، ونکا: احکام الجنائز اثر آلبانی ص ۱۲۵.

(ای الله! این شخص بندهی تو و فرزند کنیز تو است که به رحمت تو نیازمند است، و تو از عذاب دادن او بی‌نیازی، اگر نیکوکار است بر نیکی‌هاش بیفزای، و اگر بدکار است از او گذشت بفرما).

٥٦- دعا در نیاز میت برای کودک

١٦٠ اللَّهُمَّ أَعِنْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَنْرِ. سعید بن المیب رض می‌گوید: پشت سر ابو هریره رض بر کودکی نیاز خواندم که هر گز مرتکب گناه و اشتباهی نشده بود و شنیدم که وی گفت: **اللَّهُمَّ أَعِنْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَنْرِ**. مالک در کتاب: الموطأ / ٢٨٨ و ابن أبي شیه در کتاب: المصطف / ٢١٧ والبیهقی / ٩، و شعیب الأرناؤوط سندش را در تحقیق کتاب: شرح السنة اثر امام البغوي رض ٣٥٧ صحیح دانسته است.

(خداؤند!! او را از عذاب قبر پناه ده).

اگر دعای زیر را خواند هم خوب است:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرَطاً وَذُخْرَا لِوَالدَّيْنِ، وَسَفِينَعَا مُجَابَاً. اللَّهُمَّ تَقْلِيلُ بِهِ مَوَازِينَهُمَا وَأَعْظِلُمُ بِهِ أَجُوزَهُمَا، وَالْحِفْظُ بِصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ، وَاجْعَلْهُ فِي كَفَالَةِ إِبْرَاهِيمَ، وَقِهِ بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ الْجَحْنَمِ، وَأَبْيَدْهُ دَارَأَ خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلَأْ خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، اللَّهُمَّ أَغْفِرْ لِأَسْلَاقِنَا، وَأَقْرَاطِنَا، وَمَنْ سَبَقَنَا بِالإِيمَانِ. نگاه المغنی لابن قدامة ٤١٦ وکتاب: الدروس المهمة لعامة الأمة لابن باز ص ١٥.

(خدایا!! او را میزان و ذخیره و شفاعت کننده‌ای که شفاعتش قبول شود برای پدر و مادرش قرار بده. خدایا! بوسیله‌ی او ترازوی حسنات پدر و مادرش را سنگین بگردان، و بر پاداش آنها بیفزای، و

او را به مؤمنان نیکوکار ملحق بگردان، و در کفالت ابراهیم ؛ قرار ده و به رحمت خود از عذاب دوزخ حفظ کن، و خانه‌ای بهتر از خانه‌اش، و خانواده‌ای بهتر از خانواده‌اش به او عطا فرما، خدایا! گذشتگان و کسانی را که پیش از ما رفته‌اند و آنها‌ی را که در ایمان بر ما سبقت جسته‌اند بیامرز).

۱۶۱ ۲/ اللَّهُمَّ اجْعِلْنَا فَرَطًا، وَسَلَفًا، وَأَجْرًا، امام الحسن سوره‌ی فاتحه را بر کودک می‌خواند و سپس ذکر مذکور را می‌خواند. البغوي في شرح السنة / ۵ / ۳۵۷، عبد الرزاق شماره‌ی ۶۵۸۸، و البخاري بطور تعلیق در کتاب الجنائز، ۶۵ باب: قراءة فاتحة الكتاب على الجنائز آورده است.

(خدایا! او را برای ما میزبان و ذخیره و ثوابی قرار ده).

۵۷، دعای تسلیت گفتن

۱۶۲ إِنَّ اللَّهَ مَا أَنْحَدَ، وَلَهُ مَا أَعْطَى وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجْلٍ مُسَمَّى فَلِتَصْبِرْ وَلِتَحْتَسِبْ، البخاري / ۲ / ۸۰ و مسلم / ۲ / ۱۳۶.

(همانا آنچه را که خداوند گرفت، از آن خودش بود، و آنچه را که داده است نیز مال خود او می‌باشد، مسلمًا هر چیز، میعاد معینی دارد، لذا باید صبر کنی و امید ثواب داشته باشی).

«أَعْظَمَ اللَّهُ أَجْرَكَ وَأَخْسَنَ عَزَاءَكَ وَغَفَرَ لَيْسَكَ»، الأذكار اثر امام نووی ص ۱۲۶.

(الله! اجرت را بزرگ گرداند و عزایت را نیکو کند، و میست را بیامرزد). و اگر دعای فوق را بخواند خوب است.

۵۸، دعا هنگام نhadan میت در قبر

۱۶۳ بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنْتَ رَسُولِ اللَّهِ، أبو داود / ۳۱۴ با سند صحیح واحد بالفظ
بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى مَلَكِ رَسُولِ اللَّهِ، و سند آن صحیح است.
(به نام الله و طبق سنت رسول الله ﷺ میت را در قبر می گذارم).

۵۹، دعای بعد از دفن میت

۱۶۴ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ ثَبِّتْهُ، رسول الله ﷺ پس از دفن میت قدری درنگ
من کرد و می فرمود: «اشتغفروا لأيجيكم وسلوا له التثبيت فإنه الاآن يسأله». برای برادران طلب
آمرزش کنید و دعا کنید تا خداوند او را ثابت و استوار نگه دارد، زیرا اکنون از او سوال می شود».
ابوداود / ۳۱۵ والحاکم و آنرا صحیح دانسته و ذمیه با حاکم موافقت کرده است / ۳۷۰.
(بار الهاء! او را بیامرز و او را [در پاسخ به سؤالات منکر و
نکیر] ثابت قدم بدار).

۶۰، دعای زیارت قبور

۱۶۵ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ، مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّ إِنْ شَاءَ
اللَّهُ يُكُمْ لَا حَقُونَ [وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَ وَالْمُسْتَأْخِرِينَ] أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا
وَلَكُمُ الْعَافِيَةَ، مسلم / ۲۶۷۱، وابن ماجه ولفظ از ابن ماجه است / ۴۹۴ از بربدۀ ھلهه، و آنچه
بین کروشه است از حدیث عایشه ھلهه در صحیح مسلم / ۲۶۷۱ روایت شده است.
(سلام بر شما ای اهل منزل، که مؤمن و مسلمان هستید،
همانا ما نیز - إن شاء الله - به شما ملحق خواهیم شد، و خداوند
بر گذشتگان و آیندگان ما رحم کند، از خدا برای خودمان و شما
عافیت می طلبیم).

۶۱، دعا هنگام وزیدن باد

۱/۱۶۶ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلُكَ خَيْرَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا»، ابوداود
۳۲۶، وابن ماجه ۱۲۲۸/۲، ونگا: صحیح ابن ماجه ۲۰۵/۴

(بار الها! من از تو خیر این باد را می خواهم، و از شر آن به تو
پناه می برم).

۲/۱۶۷ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أُزِيلَتِ يَهُ،
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا أُزِيلَتِ يَهُ»، سلم ۶۶/۲، والبغاري
۷۶/۴

(الهی! من از تو خیر این باد، و خیر آنچه را که در آن قرار
دارد، و خیر آنچه را که این باد برای آن فرستاده شده است،
مسئالت می نمایم، و از شر این باد، و شر آنچه در آن قرار دارد، و
شر آنچه برای آن فرستاده شده است، به تو پناه می برم).

۶۲، دعای موقعه رعد و برق

۱۶۸ «سُبْحَانَ اللَّذِي يُسَبِّحُ الرَّاعِدَ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خَيْرِهِ»، عبد الله بن
الزیر هنگامی که صدای رعد و برق را می شنید سخن گفتن را ترک کرده و دعای فوق را می خواند.
الموطا ۹۹۲/۲ و آلبانی گفته این حدیث صحیح و سندش منسوب به صحابه است.
(پاک و منزه است آن ذاتی که رعد، پاکی اش را بیان می نماید و
او را ستایش می کند، و فرشتگان نیز از بیم او، تسبیح می گویند).

٦٣، دعای طلب باران

١/١٦٩ اللَّهُمَّ أَسْقِنَا غَيْنَاهُ مُغْنِنَا مَرِينَاهُ نَافِعًا، نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ، عَاجِلًا

غَيْرَ آجِلٍ. أبو داود ٣٠٣، والباني در صحيح أبي داود ٢١٦ آنرا صحيح دانسته است.

(اللهى! به ما بارانی عطا فرما که باعث نجات گردد، گوارا و با خیر و

برکت باشد، مفید و بدون ضرر باشد، زود بیارد و دیر نکند).

٢/١٧٠ اللَّهُمَّ أَغِثْنَا، اللَّهُمَّ أَغِثْنَا، اللَّهُمَّ أَغِثْنَا. البخاري ٢٢٤، مسلم

.٦١٣/٢

(بارالها! بر ما باران ببار، بر ما باران ببار، بر ما باران ببار).

٣/١٧١ اللَّهُمَّ أَشِقِ عِبَادَكَ، وَبَهَائِمَكَ، وَأَنْشُرْ رَحْمَتَكَ، وَأَخْبِي بَلَدَكَ

المُبْتَأَتِ. أبو داود ٣٠٥، والباني در صحيح أبي داود ٢١٨ آنرا حسن دانسته است.

(اللهى! بندگانت و حیوانات را سیراب بگردان، پروردگارا!

رحمت خود را بگستران و زمین مردهات را زنده بگردان).

٦٤، دعای هنگام باریدن باران

١٧٢ اللَّهُمَّ صَبِّيًّا نَافِعًا. البخاري مع الفتح ٥١٨/٢

(بارالها! باران بسیار و سودمند نازل فرما).

٦٥، ذکر پس از باریدن باران

١٧٣ امْطِرْنَا بِفَضْلِ اللهِ وَرَحْمَتِهِ. البخاري ٢٠٥، مسلم ٨٣/١

(به فضل و رحمت الله بر ما باران نازل شد).

۶۶، دعا هنگام باران زیاد

۱۷۴ «اللَّهُمَّ حَوَّلْنَا وَلَا عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ عَلَى الْأَكَامِ وَالظَّرَابِ، وَبِعُطُونِ
الْأَوْدِيَةِ، وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ». البخاری ۲۲۴، مسلم ۶۱۴/۲.

(بار الها! باران را به اطراف ما بیاران، نه بر ما، ای الله! باران را
بر روی تپهها و کوهها، و درهها و محل روئیدن درختان بیاران).

۶۷، دعای رفیت هلال (ماه نو)

۱۷۵ «الله أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهْلَهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ، وَالسَّلَامَةَ وَالْإِسْلَامِ
وَالْتَّوْفِيقَ لِمَا تُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى، رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ». الترمذی ۵۰۴ و الدارمي باهین
لفظ ۳۳۶، ونگا: صحیح الترمذی ۱۵۷/۳.

(الله اکبر، ای الله! ماہ را با امنیت و ایمان و سلامت و اسلام و
 توفیق عملی که تو دوست داری و می پسندی، بر ما نو کن،
 پروردگار ما و پروردگار تو ای ماہ، الله است).

۶۸، دعای هنگام افطار کردن

۱/۱۷۶ «دَهَبَ الظَّمَاءُ وَابْتَلَتِ الْعُرُوفُ، وَتَبَتَّ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ». ابی
داود ۳۰۶ وغیره، ونگا: صحیح الجامع ۴/۲۰۹.

(تشنگی بر طرف شد، رگها تر شدند و پاداش - إن شاء الله -
 ثابت گشت).

۲/۱۷۷ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرِ لِي».

ابن ماجه / ٥٥٧ از دعای عبدالله بن عمرو^{رض}، والحافظ ابن حجر در تخریج کتاب: الأذکار آنرا حسن دانسته است. نگا: شرح الأذکار / ٤ / ٣٤٢.

(الله! من از تو بوسیله‌ی رحمت که همه‌ی چیز را فرآگرفته است، می‌خواهم که مرا بیامرزی).

۱۹. دعای قبل از خوردن إذا

١/١٧٨ إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيُقُلْ: بِسْمِ اللَّهِ، إِنَّ نَسِيَّ فِي أَوَّلِهِ فَلْيُقُلْ: بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ، أبو داود / ٣٤٧، والترمذی / ٤ / ٢٨٨، ونگا: صحیح الترمذی / ٢ / ١٦٧.

(هرگاه، یکی از شما خواست غذا بخورد (بِسْمِ اللَّهِ) بگوید، و اگر در اول غذا خوردن فراموش کرد بگوید (بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ).

٢/١٧٩ هرگاه خداوند به کسی طعامی عطا نمود بگوید: «اللَّهُمَّ باركْ لَنَا فِيهِ وَأطْعِنْنَا خَيْرًا مِنْهُ، (بار الها! این غذا را برای ما با برکت بگردان و بهتر از آن به ما عطا فرما).

و هر وقت خداوند به کسی شیر عطا نمود بگوید: «اللَّهُمَّ باركْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ»، الترمذی / ٥ / ٥٠٦، ونگا: صحیح الترمذی / ٣ / ١٥٨.

(بار الها! این شیر را برای ما با برکت بگردان و آن را بیفزای).

۲۰، دعای پایان خدا

۱/ ۱۸۰ **الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِي، مِنْ عَنْ حُولِّي مِنْيٍ وَلَا قُوَّةٌ.** أصحاب السنن بجز النساني، ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۵۹.

(سپاس خدای را که این غذا را به من خورانید بدون اینکه من قدرت و توانی داشته باشم).

۲/ ۱۸۱ **الْحَمْدُ لِلّٰهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرُ [مَكْفُوفٍ وَلَا] مُؤَدِّعٍ وَلَا مُسْتَغْنَى عَنْهُ رَبِّنَا.** البخاری ۶/۲۱۴، والترمذی با همین لفظ ۵/۵۰۷.

(ستایش بسیار زیاد، پاکیزه و مبارک، خدایی را که بی نیاز است و درخواست از او همیشه ادامه دارد، و همه به او نیازمندند، پروردگار! ستایش مان را قبول فرما).

۷۱، دعای مهمن برای هیزیمان

۱۸۲ **اللَّٰهُمَّ بَارِكْ هُنْ فِيهَا رَزَقْهُمْ، وَأَغْفِرْ هُنْ وَأَزْحَمْهُمْ.** سلم ۳/۱۶۱. (الله! آنچه را که به ایشان ارزانی داشته‌ای، برکت ده و آنها را ببخش، و بر آنها رحم کن).

۷۲، دعا برای کسی که به ما آب نهد یا قصد آب دادن داشته باشد

۱۸۳ **اللَّٰهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمْنِي وَأَشْقِ مَنْ شَقَّانِي.** سلم ۳/۱۲۶. (الله! بخوران به کسی که مرا خورانید، و بنوشان به کسی که مرا نوشانید).

۷۳، دعای روزه‌دار برای خانواده‌ای که نزد آنان افطار کند
 ۱۸۴، أَفْطَرَ عِنْدَكُمُ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلَ طَعَامَكُمُ الْأَبْرَارُ، وَصَلَّتْ عَلَيْكُمُ
 الْمَلَائِكَةُ. سنن أبي داود ۳۶۷ / ۳، وابن ماجه ۵۵۶ / ۱، والثانی در کتاب: عمل اليوم والليلة
 شماره‌ی ۲۹۶ - ۲۹۸، و حدیث دلالت صریح دارد بر این که رسول الله ﷺ هرگاه نزد خانواده‌ای
 افطار می‌کرده، این دعا را می‌خواند. و آلبانی در صحیح أبي داود ۷۳۰ / ۲ آنرا صحیح دانسته است.
 (روزه داران نزد شما افطار کنند، و نیکان غذایتان را بخورند، و
 فرشتگان بر شما درود بفرستند).

۷۴، دعای روزه‌دار که بر سفره حاضر شود و نفوره
 ۱۸۵، إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ فَلْيَجِبْ، فَإِنْ كَانَ صَائِمًا فَلْيُصَلِّ وَإِنْ كَانَ مُفْطِرًا
 فَلْيُطْعِمْ. مسلم ۱۰۴ / ۲. وَمَعْنَى فَلْيُصَلِّ، أَيْ فَلْيُدْعُ .
 (هرگاه یکی از شما دعوت شد، اجبت کند. اگر روزه‌دار بود،
 دعا کند، و اگر نه، غذا بخورد).
 ۷۵، اگر شخصی به روزه‌دار دشام داد یا اهانت کرد بگوید:
 ۱۸۶، إِنِّي صَائِمٌ إِنِّي صَائِمٌ. البخاری مع الفتح ۴ / ۱۰۳، و مسلم ۲ / ۸۰۶.
 (من روزه‌ام، من روزه‌ام).

۷۶، دعای دیدن میوه‌ی تازه
 ۱۸۷، اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرَاتِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي
 صَاعِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مُدَنَا. مسلم ۲ / ۱۰۰۰.
 (بار الها! در میوه‌های ما، شهر ما، و پیمانه‌های ما برکت عنایت فرما).

۷۷، دعای عطسه و آداب آن

۱۸۸ هرگاه یکی از شما عطسه زد، بگوید: (الحمدُ لِلَّهِ)، و برادر یا دوستی که می‌شنود بگوید: (بِرَحْمَةِ اللَّهِ)، و او در جوابش بگوید: (يَهْدِنِيْكُمُ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بَالَّكُمْ). البخاری ۱۲۵ / ۷.

۷۸، جواب کافری که عطسه زند و خدا را ستایش کند

۱۸۹ يَهْدِنِيْكُمُ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بَالَّكُمْ. الترمذی ۸۲ / ۵ و احمد ۴۰۰ / ۴ و أبو داود ۳۰۸ / ۴، ونگا: صحيح الترمذی ۲۵۴ / ۲
(خدا تو را هدایت کند و اصلاح نماید).

۷۹، دعای تبریک ازدواج

۱۹۰ بَارِكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارِكَ عَلَيْكَ، وَجَمِيعَ بَيْتَكُمَا فِي خَيْرٍ. اصحاب السنن بجز النساني، ونگا: صحيح الترمذی ۱ / ۳۱۶
(خداؤند به شما برکت عنایت فرماید، و کار شما را با برکت کند، و پیوندتان را مبارک و باعث خیر گرداند).

۸۰، دعای کسی که ازدواج می‌کند و خدم یا مشتری می‌خرد

۱۹۱ هرگاه یکی از شما ازدواج کرد یا خادمی خرید، بگوید: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ. أبو داود ۲۴۸ / ۲ و ابن ماجه ۱ / ۶۱۷، ونگا: صحيح ابن ماجه ۱ / ۳۲۴
(بار الها! من از تو خیر او، خلق و خوی نیکی اش را مسأله می‌نمایم و از بدی او و بدی خلق و خویش به تو پناه می‌برم)،

هرگاه یکی از شما شتری خرید، دست بر کوهانش بکشد و دعای فرق را بخواند.

٨١، دعای قبل از همبستر با همسر

١٩٢ بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ جَنِبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنِبْ الشَّيْطَانَ مَا رَأَفْتَنَا.
البخاری /٦ و مسلم /٢٠٢٨.

(به نام الله! خدایا! ما را از شیطان دور بدار، و شیطان را از آنچه به ما عنایت می فرمائی [یعنی فرزند] محروم کن).

٨٢، دعای هنگام خشم

١٩٣ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. البخاری /٧ و مسلم /٤ و ١٥١٥.
(از شیطان رانده شده به الله پناه می برم).

٨٣، دعای دیدن شخصی که مبتلا به مصیبت باشد

١٩٤ اَتَحْمِدُ اللَّهَ الَّذِي عَافَنِي عَمَّا أَبْتَلَكَ بِهِ وَفَضَّلَنِي عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّنْ خَلْقِهِ
تَفْضِيلًا. الترمذی /٣ و ٤٩٤ و ٥٤٩، ونگا: صحیح الترمذی /٣ و ١٥٣.

(ستایش خدایی را که از آنچه تو را بدان مبتلا ساخته و مرا از آن، عافیت بخشیده است، و بر بسیاری از مخلوقات، برتری داده است).

٨٤، دعای مجلس

١٩٥ ابن عمر رض می گوید: رسول الله ﷺ قبل از اینکه از مجلس برخیزد، آنطور که مردم می شمردند، صد بار این دعا را می خواند: «رَبَّ اغْفِرْ لِي وَثُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَابُ الْغَفُورُ». الترمذی وغیره،

ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۵۲، و صحیح ابن ماجه ۲/۳۲۱ و لفظ حديث از ترمذی است.
 (الله! مرا بیامرز و توبه‌ام را پیذیر زیرا که تو بسیار توبه پذیر و بخایندگانی).

۸۵، دعای کفاره‌ی مجلس

۱۹۶ *۱۹۶ مُسْبَحَاتَكَ اللَّهُمَّ وَيَحْمِدُكَ، أَشْهُدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوْبُ إِلَيْكَ*. اصحاب السنن، ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۵۳، و از عاشمه خطا روایت است که گفته: «رسول الله ﷺ در هر مجلسی که می‌نشستند یا تلاوت قرآن می‌کردند، یا نهادی می‌خواندند، در خانمه‌ی آن همین دعا را می‌خواندند. النسائی در کتاب: عمل الیوم واللیلة شماره‌ی ۳۰۸، واحد ۶/۷۷ و دکتر فاروق حاده در تحقیق کتاب: عمل الیوم واللیلة اثر امام نسائی ص ۲۷۳ حدیث را صحیح دانسته است.

(خدایا! تو پاک و منزه‌ی، تو را ستایش می‌کنم، و گواهی می‌دهم که بجز تو، معبدود دیگری «بحق» وجود ندارد و از تو آمرزش می‌خواهم و بسوی تو توبه می‌کنم).

۸۶، جواب کسی که بگوید: فقر الله نک

۱۹۷ *۱۹۷ وَلَكَ*، احد ۵/۸۲ والننسائی در کتاب: عمل الیوم واللیلة ص ۲۱۸ شماره‌ی ۴۲۱ تحقیق دکتر فاروق حاده... (خداوند تو را هم بیخشد).

۸۷، دعا برای کسی که به تونیکی کرده است

۱۹۸ *۱۹۸ جَزَاكَ اللهُ خَيْرًا*. الترمذی شماره‌ی ۲۰۳۵، ونگا: صحیح الجامع ۶۲۴۴ و صحیح الترمذی ۲/۲۰۰.

(خداوند به شما جزای خیر عطا فرماید).

۸۸، اعْمَالِيَّ كَه باعث نجات شَرِّ دَجَالِ مِي شوند

۱۹۹ «مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ عُصْمَ مِنَ الدَّجَالِ».

مسلم ۱/۵۰۵ و در روایتی در آخر سوره کهف ۱/۵۶.

وَالاَسْتِغَاذَةُ بِاللهِ مِنْ فَتْنَتِهِ عَقِبَ التَّشَهِيدُ الْأَخِيرُ مِنْ كُلِّ صَلَاةٍ». نگا:

حدیث شماره‌ی ۵۵، و حدیث شماره‌ی ۵۶ همین کتاب.

(هرکس ده آیه‌ی اوّل سوره‌ی کهف را حفظ کند از فتنه‌ی دجال محفوظ می‌ماند)، و همچنین (پناه بردن به الله از فتنه‌ی دجال در تشهید اخیر هر نماز، باعث حفاظت از شر دجال می‌شود).

۸۹، دعا برای کسی که می‌گوید: انس أَحَبَّكَ فِي اللَّهِ: (تو را بخاطر خدا دوست دارم)

۲۰۰ «أَحَبَّكَ اللَّذِي أَخْبَيْتَنِي لَهُ». ابوداود ۴/۳۲۲، والبانی در صحیح سنن أبي داود ۹۶۵/۳ آنرا حسن دانسته است.

(تو را آن کسی دوست بدارد که بخاطر او مرا دوست داری).

۹۰، دعا برای کسی که مالش را به تو پیشنهاد کنده

۲۰۱ «بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَا لَكَ». البخاری مع الفتح ۴/۸۸.

(خداؤند، در خانواده و دارائیت برکت اندازد).

۹۱، دعا هنگام پرداخت بدھی. برای طلبکار

۲۰۲ «بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَا لَكَ، إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلْفِ الْحَمْدُ وَالْأَدَاءُ».

السّانی در کتاب: عمل الیوم واللیلة ص ۳۰۰، وابن ماجه ۲/۸۰۹، وابن ماجه ۲/۸۰۹، ونگا: ابن ماجه ۲/۸۰۹، ونگا: صحیح ابن ماجه ۲/۵۵.

(خداؤند در خانوادهات و مالت برکت اندازد، همانا پاداش قرض دهنده، تشکر و ادائی قرض اوست).

۹۲، دعای قوس از شری

۲۰۳ *اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَأَعْلَمُ*، احمد ۴۰۳ وغیره، ونگا: صحیح البخاری ۲۲۳، وصحیح الترغیب والترھیب اثر البانی ۱۹/۱.

(بار الها! از اینکه با آگاهی برای تو شریکی قرار دهم، به تو پنهانی برم، و اگر بدون آگاهی برایت شریک قرار دهم از تو آمرزش می خواهم).

۹۳، دعا برای کسی که بگویید بارک الله فیک

۲۰۴ *وَرَفِيقَ بَارَكَ اللَّهُ*، ابن السنی ص ۱۳۸ شماره‌ی ۲۷۸، ونگا: کتاب: الوابل الصیب اثر ابن القیم ۳۰۴ تحقیق بشیر محمد حیون.

(و خداوند در تو نیز برکت قرار دهد).

۹۴، دعا بدفالی

۲۰۵ *اللَّهُمَّ لَا طَيْرٌ إِلَّا طَيْرُكَ، وَلَا حَيْزٌ إِلَّا خَيْزُكَ، وَلَا إِلَهٌ غَيْرُكَ*، احمد ۲۲۰ وابن السنی شماره‌ی ۲۹۲ وألبانی در کتاب: الأحادیث الصحیحة ۳/۵۴ شماره‌ی ۱۰۶۵ آن را صحیح دانسته است. أما رسول الله ﷺ فال نیک را می پسندیدند، لذا وقتی که از مردم سخن خوبی را شنیدند آن را پسندیدند و آنحضرت ﷺ فرمودند: «أخذنا فالک من نیک». «فال نیک تو را سخت گرفتیم». أبو داود واحمد ، وألبانی در کتاب: الأحادیث الصحیحة ۲/۳۶۲ آنرا صحیح دانسته است. أبوالشیخ در کتاب: أخلاق النبي ﷺ ص ۲۷۰

(اللهی! هیچگونه بدفالی ای وجود ندارد مگر آنچه تو بخواهی

[فال بد زدن هیچ تأثیری ندارد] و بجز خیر تو، هیچ چیزی وجود ندارد، و بجز تو معبد دیگری «بحق» نیست).

٩٥، دعا سوار شدن بر مرکب

﴿٢٠٦ إِنَّمَا الْحَمْدُ لِلَّهِ﴾
 ﴿سُبْحَانَ اللَّهِيْ سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كَسَّنَا لَهُ مُقْرِنِنَ﴾
 «الحمدُ لله، الحمدُ لله، الحمدُ لله، الله أَكْبَرُ، الله أَكْبَرُ، الله أَكْبَرُ، سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ إِنِّيْ طَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ»، ابو داود
 . ٣٤، والترمذی ٥٠١/٥، ونگا: صحیح الترمذی ١٥٦.

(به نام الله! حمد از آن الله است، پاک است آن ذاتی که این مرکب را در اختیار ما قرار داد در حالی که ما نمی توانستیم آن را مسخر گردانیم، همانا بازگشت ما به سوی پروردگار است، آنگاه سه بار الحمد لله، و سه بار الله اکبر، و یک بار لا إِلَهَ إِلَّا الله بخواند، و سپس بگوید: ای الله! تو پاک و منزه هستی، من بر خود ستم نموده‌ام، مرا ببخشای، چرا که بجز تو کسی دیگر گناهان را نمی آمرزد).

٩٦، دعای سفر

﴿٢٠٧ إِنَّمَا اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ﴾
 ﴿سُبْحَانَ اللَّهِيْ سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كَسَّنَا لَهُ مُقْرِنِنَ﴾
 «الله أَكْبَرُ، الله أَكْبَرُ، الله أَكْبَرُ، سُبْحَانَ رَبِّنَا هَذَا الْبَرِّ وَالثَّقَوْيِ، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا مُقْرِنِنَ بِهِ»، «اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبَرِّ وَالثَّقَوْيِ، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرَضَّى، اللَّهُمَّ هَوْنَ عَلَيْنَا سَفَرُنَا هَذَا وَاطْبُ عَنَّا بَعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَمْلَى، اللَّهُمَّ إِنِّيْ أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْنَاءِ السَّفَرِ، وَكَاتِبَةِ

الْمُنْظَرِ، وَسُوءُ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ.

و هنگام باز گشت از سفر، علاوه بر دعای فوق، کلمات زیر را بر آن بیفزاید: «آیُونَ، تَائِيُونَ، عَابِدُونَ، لَرِبُّنَا حَامِدُونَ»، سلم ۹۹۸/۲.

(الله اکبر، الله اکبر، الله اکبر) پاک است آن ذاتی که این مرکب را در اختیار ما قرار داد در حالی که ما نمی توانستیم آنرا مستخر گردانیم). الهی! ما در این سفر خواهان نیکی و تقوی و عملی هستیم که باعث خشنودی تو باشد. بار الها! این سفر را برای ما آسان بگردان و دوری راه را برای ما نزدیک کن. ای الله! تویی همراه ما در این سفر، و تو جانشین ما در خانواده هستی. بار الها! از مشقت های سفر، و دیدن مناظر غم انگیز، و تحول ناگوار در مال و خانواده به تو پناه می برم). و هنگام بازگشت، اضافه کند: ما توبه کنان، عبادت کنان، و ستایش کنان برای پروردگارمان، در حال بازگشت هستیم.

۹۷- دعای ورود به روستا یا شهر

۲۰۸ «اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ، وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَفْلَلْنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضْلَلْنَ، وَرَبَّ الرِّيَاحِ وَمَا ذَرَنَ». أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ أَهْلِهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا. الحاکم و آنرا صحیح دانسته و الذنبی با حاکم موافقت کرده است

۱۰۰/۲، وابن السنی شماره‌ی ۵۲۴، و الحافظ ابن حجر در کتاب: تغیریح الأذکار/۵ آثار حسن دانسته است. این باز گفته است: این حدیث النسانی با سند حسن آثار روایت کرده است، نگا: کتاب: (تحفة الأخیار ص ۳۷) آثر شیخ عبدالعزیز بن باز.

(بار الها! ای پروردگار هفت آسمان و آنچه زیر آنها قرار دارد، ای پروردگار زمین‌های هفت گانه و آنچه بر روی آنها قرار دارد، و ای پروردگار شیطانها و آنچه که آنها گمراه کرده‌اند، و ای پروردگار بادها و آنچه که آنها به حرکت در می‌آورند، من از تو خیر این آبادی، و خیر ساکنان، و خیر آنچه در آن هست را مسأله می‌نمایم، و از بدی آن، و بدی ساکنان آن، و بدی آنچه در آن قرار دارد، به تو پناه می‌برم).

۹۸، دعای ورود به بازار

۲۰۹. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يَخْبِي
وَيُبَيِّنُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، يَبِدِئُ الْخَيْرَ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، الترمذی
۲۹۱/۱ و الحاکم ۵۳۸/۱ و البانی در صحيح این ماجه ۲۱/۲ و در صحيح الترمذی ۱۵۲/۳ آثار حسن
دانسته است.

(هیچ معبدی بجز خدای یکتا وجود ندارد، او شریکی ندارد، پادشاهی و ستایش از آن او است. او زنده می‌کند و می‌میراند، و او زنده‌ای است که هرگز نمی‌میرد، نیک و بد در دست اوست، و او بر هر چیزی تواناست).

۹۹، دعای لفظیدن سواری

۱۰۰ دعای مسافر برای مقیم
۱۱۱ آستَوْدُوكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا تَضِيقُهُ وَلَا يُعَذِّبُهُ. احمد ۴۰۳ / ۲ و ابن ماجه ۹۴۳ / ۲، ونگا: صحیح ابن ماجه ۱۲۳ / ۲.
 (من شما را به خدایی می‌سپارم که امانتهایش ضایع نمی‌شود).

۱۰۱، دعای مسافر برای مسافر

۱۱۲ آسْتَوْدُعُ اللَّهَ دِينَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ. احمد ۷ / ۲ الترمذی ۴۹۹، ونگا: صحیح الترمذی ۱۵۵ / ۲.
 (من دین و امانت و خاتمهٔ کارهایت را به الله می‌سپارم).
۱۱۳ بِرَوَدَكَ اللَّهُ التَّقَوَى، وَغَفَرَ ذَنْبَكَ، وَيَسَّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ. الترمذی، ونگا: صحیح الترمذی ۳ / ۱۵۵.
 (خداؤند، تقوی نصیب شما گرداند، گناهانت را ببخشاید، و هر جا که هستید خیر را برای شما میسر گرداند).

۱۰۲، تکبیر و تسبیح در مسافرت

۱۱۴ قَالَ جَابِرٌ: كُنَّا إِذَا صَعَدْنَا كَبُّرَنَا، وَإِذَا نَزَلْنَا سَبَّحْنَا. البخاری مع الفتح ۶ / ۱۳۵.
 (جابر علیه السلام می‌گوید: ما زمانی که از ارتفاعی، بالا می‌رفتیم، تکبیر

می‌گفتم و هنگامی که از آن پایین می‌آمدیم سبحان الله می‌گفتیم).

۱۰۳، دعای مسافر. هنگام سفر

۲۱۵ سَمِعَ سَامِعٌ بِحَمْدِ اللَّهِ، وَحُسْنِ بَلَاتِهِ عَلَيْنَا. رَبَّنَا صَاحِبِنَا، وَأَفْضَلُ عَلَيْنَا عَائِذًا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ، مسلم ٤/٢٠٨٦. برای شرح بیشتر این حدیث می‌توانید به کتاب صحیح مسلم شرح امام التووی مراجعه کنید ١٧/٣٩.

(باشد که شاهدی، حمد و ستایش خدا را بشنو و بر خوبی نعمتهاش بر ما گواهی دهد.

ای پروردگار ما، تو همراه ما باش، و به ما احسان کن، در حالی که از آتش دوزخ به تو پناه می‌برم).

۱۰۴، دعای مسافر. هنگامی که جایی توقف نماید

۲۱۶ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَاتِ مِنْ شَرِّ مَا حَلَّ، مسلم ٤/٢٠٨٠. (از شر! آنچه خداوند آفریده است، به کلمات کامل او پناه می‌برم).

۱۰۵، ذکر بازگشت از سفر

۲۱۷ هنگام بازگشت از سفر، بر هر ارتفاعی سه بار الله اکبر بگوید سپس دعای زیر را بخواند: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيُّونَ، تَائِيُّونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ، وَتَصَرَّ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَخْرَابَ وَخَدَهُ». رسول الله ﷺ هنگام برگشت از غزوه با حجج این ذکر را می‌خوانند. البخاری ٧/١٦٣ و مسلم ٢/٩٨٠.

(بجز الله معبود دیگری «حق» وجود ندارد، یگانه است، شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، ستایش مخصوص اوست، و او بر هر چیز توانا است، توبه‌کنان، عبادت‌کنان و حمدگویان برای پروردگارمان، باز می‌گردیم، خداوند وعده‌اش را تحقق بخشید، بنده‌اش را نصرت کرد و به تنهایی گروه‌ها را شکست داد).

۱۰۶، ذکر هنگام شنیدن خبر خوشایند و ناخوشایند

۲۱۸ هنگامی که به رسول الله ﷺ خبری خوشحال کننده می‌رسید، می‌فرمود: «الْحَمْدُ لِلّهِ الَّذِي يُنْعَمُ بِهِ تَعْمَلُ الصَّالِحَاتُ». (ستایش مر خدایی راست که با نعمت‌هایش نیکی‌ها کامل می‌شوند).

و هنگام شنیدن خبر ناگوار می‌فرمود: «الْحَمْدُ لِلّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ». ابن السنی در کتاب: عمل اليوم والليلة والحاکم وآثراً صحيح دانسته است ۴۹۹/۱ وآلبانی در صحيح الجامع ۲۰۱/۴ آثراً صحيح دانسته است.

(ستایش در هر حال از آن خدا است).

۱۰۷، فضیلت درود فرستادن بر رسول الله ﷺ

۲۱۹ قال رسول الله ﷺ: «مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا». مسلم ۲۸۸/۱.

رسول الله ﷺ می‌فرماید: (هر کس بر من یک درود بفرستد، خداوند بر او ده درود می‌فرستد).

٤/٢٢٠ وَقَالَ رَبِّهِ: لَا تَجْعَلُوا قَبْرِي عِنْدَأَ وَصَلُّوا عَلَيَّ؛ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُمْ.

أبوداود ٢١٨ / ٢٣٦٧ وأحد ٢١٨ / ٢ وأبالياني در صحيح أبي داود ٢٣٨٣ / ٢ آنرا صحیح دانسته است.

(همچنین رسول الله ﷺ فرمودند: (به زیارت قبر من عادت نکنید، بکله بر من درود بفرستید: زیرا هر جا که باشید درود شما به من می‌رسد).)

٣/٢٢١ وَقَالَ رَبِّهِ: «الْتَّخِيلُ مَنْ ذُكِرَثُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ»، الترمذی

٥٥١ / ٥ وغيره، ونگا: صحيح الجامع ٢٥ / ٢ و صحيح الترمذی ٣ / ١٧٧.

(بخیل کسی است که نام مرا نزد او بگویند و بر من درود نفرستد).

٤/٢٢٢ وَقَالَ رَبِّهِ: «إِنَّ اللَّهَ مَلَائِكَةَ سَيَّاحِينَ فِي الْأَرْضِ يُلْعَنُونَ مِنْ أُمَّتِي السَّلَامُ»، النسائي، والحاکم ٤٢١ وأبالياني در صحيح النسائي ١ / ٢٧٤ آنرا صحیح دانسته است.

(و نیز رسول الله ﷺ فرمودند: (خداؤند فرشتگانی دارد که روی زمین می‌گردند و سلام امتم را به من می‌رسانند).

٥/٢٢٣ وَقَالَ رَبِّهِ: «مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلَّا رَدَ اللَّهُ عَلَيَّ رُوحَى حَتَّى أُرْدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ»، أبوداود شماره ٢٠٤١ وأبالياني در صحيح أبي داود ١ / ٣٨٣ آنرا احسن دانسته است.

(و نیز آنحضرت ﷺ فرمودند: (هرکس که به من سلام دهد، خداوند روح را به من برمی‌گرداند تا جواب سلامش را بدهم).

۱۰۸، رواج دادن سلام

۱/۲۴ قال رسول الله ﷺ: لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَبُّوا أَوْ لَا أَذْلُكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابِبُّتُمْ، أَفْسُوا السَّلَامَ بِيَنْكُمْ. مسلم ۷۴/۱ وغیره.

رسول الله ﷺ فرمودند: (به بهشت وارد نمی شوید تا اینکه ایمان بیاورید، و ایمان شما کامل نمی شود مگر اینکه یکدیگر را دوست داشته باشید، آیا شما را به کاری راهنمایی نکنم که انجام آن، باعث دوستی شما با یکدیگر شود، سلام را بین خود رواج دهید).

۲/۲۵ ثَلَاثٌ مَنْ جَعَهُنَّ فَقَدْ جَمَعَ الْإِيمَانَ: الْإِنْصَافُ مِنْ نَفْسِكَ، وَبَذْلُ السَّلَامِ لِلْعَالَمِ، وَالْإِنْفَاقُ مِنْ الْإِقْتَارِ. البخاری مع الفتح ۱/۸۲ سند به عمار بن سبب شده است.

(کسی که سه خصلت داشته باشد، ایمانش را کامل کرده است: عدالت با خود، سلام دادن به همهی مردم، و انفاق در تنگdestی).
۳/۲۶ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ قَالَ: «تُطْعِمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرِأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ». البخاری مع الفتح ۱/۵۵، مسلم ۶۵/۱.

عبدالله بن عمر رضی اللہ عنہ روایت می کند که مردی از پیامبر اکرم ﷺ پرسید: بهترین عمل در اسلام کدام است؟ آنحضرت ﷺ فرمود: (خوراک دادن و سلام کردن به آشنا و بیگانه).

١٠٩، جواب دادن به سلام شخص کافر
٢٢٧ إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَهْلُ الْكِتَابِ فَقُولُوا: وَعَلَيْكُمْ. البخاری مع

الفتح /١١، ٤٢، و مسلم /٤، ١٧٠٥.

(اگر اهل کتاب (یهود یا نصاری) به شما سلام کردند، بگویید:
 (وَعَلَيْكُمْ).

١١٠، دعا هنگام شنیدن آواز خروس و صدای الاغ

**٢٢٨ إِذَا سَمِعْتُمْ صَيَاحَ الدِّيْكَةِ، فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهَا رَأْثُ مَلَكًا
 وَإِذَا سَمِعْتُمْ هَبِيقَ الْجِنَّاتِ، فَتَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ رَأْيُ شَيْطَانًا.**
 البخاری مع الفتح /٦، ٣٥٠، و مسلم /٤، ٢٠٩٢.

(هرگاه بانگ خروس را شنیدید، از الله فضیلش را طلب کنید،
 زیرا او فرشته‌ای را دیده است، و هرگاه صدای الاغ را شنیدید، از
 شیطان به الله پناه ببرید؛ زیرا الاغ، شیطان را دیده است).

١١١، دعا هنگام شنیدن پارس سگها در شب

**٢٢٩ رَسُولُ اللَّهِ يَسْأَلُ مَنْ فَرَمَيْدَ: إِذَا سَمِعْتُمْ تُبَاحَ الْكِلَابِ وَهَبِيقَ
 الْحَمِيرِ بِاللَّيْلِ فَتَعَوَّدُوا بِاللَّهِ فَإِنَّهُمْ يَرَيْنَ مَا لَا تَرَوْنَ.** أبو داود /٤، ٣٢٧ و احمد /٣، ٣٠٦.
 والیانی در صحیح ابو داود /٣، ٩٦١ آنرا صحیح دانست.

(هرگاه صدای پارس کردن سگها و عرعر الاغ را در شب
 شنیدید از آنها به الله پناه ببرید، زیرا آنها چیزهایی را می‌بینند که
 شما نمی‌بینید).

۱۱۲، دعا برای کسی که به او هشتم داده‌ای

۲۳۰ قال رسول الله ﷺ: «اللَّهُمَّ فَأَنِّي مُؤْمِنٌ بِسَيِّئَتِي فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ فُرْجَةً إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ». البخاری مع الفتح ۱/۱۷۱، و مسلم ۲۰۰۷/۴ و لفظ مسلم: «فَاجْعَلْهَا لَهُ زَكَةً وَرَحْمَةً». (برایش پاکیزگی و رحمت قرار ده).
 (بار الها! هر مؤمنی را که من به او ناسزا گفته‌ام، آن را برای او در روز قیامت، باعث قربت خود بگردان).

۱۱۳، آنچه واکه مسلمان هنگام مدع مسلمان دیگری بگوید
 ۲۳۱ رسول الله ﷺ می فرماید: «إِذَا كَانَ أَخَدْكُمْ مَادِحًا صَاحِبُهُ لَا مَحَالَةَ فَلْيَقُلْ: أَخْسِبْ فَلَانَا وَاللهُ حَسِيبُهُ وَلَا أَزْكِي عَلَى اللَّهِ أَحَدًا أَخْسِبُهُ». إن کانَ يَعْلَمُ ذَاكَ - كَذَا وَكَذَا. رواه مسلم ۴/۲۹۶.

(هرگاه لازم است که دوستتان را مدح کنید، چنین بگوید: به نظر، فلانی چنین و چنان است، ولی خدا محاسبه کننده‌ی اوست و من کسی را نزد خدا تزریک نمی‌کنم).

۱۱۴، آنچه که مسلمان هنگام مدع شدنش بگوید
 ۲۳۲ «اللَّهُمَّ لَا تُؤَاخِذنِي بِمَا يَقُولُونَ، وَاغْفِرْ لِي مَا لَا يَعْلَمُونَ [وَاجْعَلْنِي خَيْرًا مِمَّا يَظْهَرُونَ]». البخاری در کتاب: الأدب المفرد شماره‌ی ۷۶۱، وألباني در صحيح الأدب المفرد به شماره‌ی ۵۸۵ آنرا صحیح دانسته است. و بین دو کروشه از بیهقی در کتاب: شعب الإیمان ۲۲۸/۴ به روایت دیگری است.

(بار الها! مرا بخاطر آنچه که می‌گویند، مورد بازخواست قرار

مده، و آنجه را که از من نمی دانند، بیامرز، و مرا بهتر از آنجه که درباره‌ی من گمان می کنند بگردان).

١١٥، لَبِيْكَ كَفْتَنْ مَخْرَمْ دُوْحْ يَا مَهْرَه

٢٣٣ لَبِيْكَ اللَّهُمَّ لَبِيْكَ، لَبِيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبِيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ، لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ». البخاری مع الفتح ٤٠٨/٣، و مسلم ٨٤١/٢.
 (گوش بفرمانم، ای الله، گوش بفرمانم، تو شریکی نداری، گوش بفرمانم، همانا ستایش و نعمت و سلطنت از آن تو است، و تو شریکی نداری).

١١٦، تَكْبِيرَ كَفْتَنْ هَنْكَامْ رَسِيدَنْ بِهِ حَجَرُ الْأَسْوَدِ

٢٣٤ طَافَ النَّبِيُّ ﷺ بِالْبَيْتِ عَلَى بَعْيَرِ كُلِّهِ أَتَى الرُّكْنَ أَشَارَ إِلَيْهِ بِشَيْءٍ عِنْدَهُ وَكَبَرَ». البخاری مع الفتح ٤٧٦/٣، و مقصود از «بالشيء»: المَحْجُون: عصای سرچ که آنحضرت ﷺ در دست داشتند، نگا: البخاری مع الفتح ٤٧٢/٣.
 (رسول الله ﷺ سوار بر شتر، کعبه را طواف کرد، و هر بار به رکن [حجر الأسود] می‌رسید با چیزی که در دست داشت به سوی آن اشاره می‌کرد و تکبیر می‌گفت).

١١٧، دُعَى بَيْنَ رَكْنِ الْيَمَانِيِّ وَحَجَرِ الْأَسْوَدِ

٢٣٥ رَبَّنَا مَا زَنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقَنَا عَذَابَ النَّارِ).
 آبوداود ٢/١٧٩ و أحد ٤١١/٣ والبغوي در کتاب: شرح السنة ٧/١٢٨، والبانی در صحيح أبي داود ١/٣٥٤ سندش را صحیح دانسته است. و آیه در سوره البقرة، ٢٠١.

(پروردگار!! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما، و ما را از عذاب دوزخ نجات ده).

۱۱۸، دعای توقف بر صفا و مرود

۴۳۶ هنگامی که رسول الله ﷺ به کوه صفا می‌رسید، این آیه را می‌خواند: **فَوَانَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَابِرِ اللَّهِ** یعنی: (همانا صفا و مرود از شعائر الهی هستند) سپس می‌فرمود: سعی را از جایی آغاز می‌کنم که خداوند نخست از آن یاد کرده است. آنگاه رسول الله ﷺ سعی را از صفا آغاز می‌کرد و بالا می‌رفت تا کعبه را می‌دید، سپس رو به قبله می‌کرد و لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ تَكْبِيرٌ می‌گفت و این دعا را می‌خواند: **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَخْزَابَ وَحْدَهُ.** . سلم ۲/۸۸۸

(به جز الله، معبد دیگری «بحق» وجود ندارد، یگانه است و شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، و ستایش مخصوص اوست، او بر هر چیز توانا است، بجز او معبد دیگری «بحق» وجود ندارد، یگانه است، اوست که وعده‌اش را تحقیق بخشد، و بنده‌اش را پیروز کرد، و به تنها بی گروه‌ها را شکست داد.

و در این میان، دعاهاي « مختلفي » می‌فرمودند و دعای فوق را سه

بار تکرار می کردند، بالای مروه نیز همین عمل را انجام می داد).

۱۱۹، دعای روز عرفه

۲۳۷ رسول الله ﷺ فرمودند: بهترین دعا، دعای روز عرفه است، و بهترین ذکری که من و پیامبران گذشته خوانده ایم این است: **«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»**. الترمذی، وألبانی در صحيح الترمذی ۳/۱۸۴، ودر کتاب: الأحادیث الصالحة ۴/۶ آنرا حسن دانسته است.

(هیچ معبدی بجز الله «بحق» وجود ندارد، یکتاست، و شریکی ندارد، پادشاهی و حمد از آن اوست، و او بر هر چیز، توواناست).

۱۲۰، ذکر در مشعر الحرام

۲۳۸ رَبِّ الْقَضَاءِ حَتَّى أَتَى الْمَشْرَعَ الْحَرَامَ فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ (فَدَعَاهُ، وَكَبَرَهُ، وَهَلَّهُ، وَوَحَّدَهُ) فَلَمْ يَرْأَ وَاقِفًا حَتَّى أَسْفَرَ جِدًّا فَدَعَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ. مسلم ۲/۸۹۱

(رسول الله ﷺ سوار بر قصوae «شترش» شد تا اینکه به مشعر الحرام رسید، آنگاه رو به قبله نمود و دعا کرد و الله اکبر و لا إِلَهَ إِلَّا الله گفت و یگانگی خدا را بیان کرد، و آنقدر ایستاد تا هوا کاملاً روزش شد، سپس قبل از طلوع آفتاب «بسوی منی» رفت).

۱۲۱، تکبیر، هنگام رمى جمرات با هر سنگریزه
 ۲۳۹ **۲۳۹** **يُكَبِّرُ كُلُّمَا رَمَى بِحَصَّةٍ عِنْدَ الْجَمَارِ الثَّلَاثَ ثُمَّ يَتَقَدَّمُ، وَيَقْفُ يَدْعُو
 مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ، رَافِعًا يَدَيْهِ بَعْدَ الْجُمْرَةِ الْأُولَى وَالثَّانِيَةِ. أَمَّا جَرَةُ الْعَقْيَةِ
 فَيَرْمِيهَا وَيُكَبِّرُ عِنْدَ كُلِّ حَصَّةٍ وَيَنْتَرِفُ وَلَا يَقْفُ عِنْدَهَا.** البخاری مع الفتح
 ۵۸۳ و ۵۸۴ / ۳ و ۳ / ۵۸۱ و مسلم نیز آنرا روایت کرده است.

(هنگام رمى جمرات سه گانه، با زدن هر سنگریزه، تکبیر بگوید، با پرتاب هر سنگریزه‌ای در رمى جمرات سه گانه تکبیر بگوید و سپس بعد از رمى جمره‌ی اول «کوچک» و دوم «وسط» رو به قبله بایستد و دست‌هایش را بلند کند و دعا نماید، آنگاه جمره‌ی عقبه را رمى کند و با زدن هر سنگریزه تکبیر بگوید و بدون توقف [برای دعا] راهش را ادامه دهد).

۱۲۲، دعای تعجب و امور خوشحال گفته

۱/ ۲۴۰ اسْبَحْنَ اللَّهُ أَكْبَرُ! البخاری مع الفتح ۱/ ۲۱۰ و ۳۹۰ و ۴۱۴ و مسلم ۴/ ۱۸۵۷ .
 (الله، پاک و منزه است).

۲/ ۲۴۱ اللَّهُ أَكْبَرُ. البخاری مع الفتح ۸/ ۴۴۱، و نگا: صحیح الترمذی ۲/ ۱۰۳ و مسن‌احمد ۵/ ۲۱۸ . (الله بزرگترین است).

۱۲۳، هنگام دریافت خبر خوشحال گفته چه باید کرد
۲۴۲ (كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا أَتَاهُ أَمْرٌ يَسِّرُهُ أَوْ يُسَرِّهُ بِهِ خَرَّ سَاجِدًا شُكْرًا لِلَّهِ

تَبَارَكَ وَتَعَالَى». أهل السنن بجز النساني. نگا: صحيح ابن ماجه ۱/ ۲۳۳ وإرواء الغليل ۲/ ۲۲۶.

(هنگامی که برای رسول الله ﷺ خبر خوشحال کننده‌ای می‌رسید، یا کاری باعث خوشحالی او می‌شد، برای ادائی شکر خدا به سجده می‌افتاد).

١٢٤، آنچه هنگام احساس درد گفته می‌شود

٤٤٣ رسول الله ﷺ فرمود: دستت را بر جایی که درد احساس می‌شود بگذار، و سه بار بِسْمِ اللَّهِ بگو: سپس هفت بار بگو: «أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأَحَادِرُ». مسلم ۴/ ۱۷۲۸.

(من به خدا و قدرتش پناه می‌برم از شر آنچه به آن دچار می‌شوم و از آن بیم دارم و می‌ترسم).

١٢٥، دعای کسی که از چشم زخم خود به دیگران بترسد

٤٤٤ [إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ أَخِيهِ، أَوْ مِنْ نَفْسِهِ، أَوْ مِنْ مَالِهِ مَا يَغْرِبُهُ] [فَلَيَنْدُعُ لَهُ بِالْبَرَكَةِ] فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ. مسند احمد ۴/ ۴۴۷ وابن ماجه ومالك، وألباني در صحیح الجامع ۱/ ۲۱۲ آنرا صحیح دانسته است. ونگا: تحقیق زاد المعاذ اثر ارناؤوط ۴/ ۱۷۰.

(زمانی که یکی از شما از برادر، یا خودش، یا از مالش، خوشش آمد، پس برای آن دعای برکت نماید، چرا که چشم زخم، حقیقت دارد).

١٢٦، آنچه هنگام ترس گفته شود

٤٤٥ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، البخاری مع الفتح ۶/ ۱۸۱، ومسلم ۴/ ۲۲۰۸.

(هیچ معیوبدی به جز الله وجود ندارد).

۱۲۷، آنچه هنگام ذبح قربانی گفته شود

۴۶ **بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ [اللَّهُمَّ إِنِّي لَكَ تَقْبَلُ مِنِّي]**، مسلم ۱۵۵۷/۳ والیهقی ۲۸۷/۹ و بین کروشه از یهقی و غیره است ۲۸۷/۹ و جمله‌ی آخری که با معنی ذکر شده از روایت مسلم است.

(به نام الله، و الله بزرگترین است، بار الها! از جانب تو است، و برای تو است، الهی! از من پذیر).

۱۲۸، دعایی که برای رفع کید و مکر شیاطین خوانده می‌شود
 ۴۷ **أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَاتِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بِرٌّ وَلَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ**
مَا خَلَقَ، وَبِرَّاً وَذَرَّاً، وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِيهَا،
وَمِنْ شَرِّ مَا ذَرَّا فِي الْأَرْضِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا، وَمِنْ شَرِّ فَتَنِ الدُّلَيلِ
وَالنَّهَارِ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا رَحْمَنُ. احمد ۴۱۹/۳ با
 إسناد صحيح، وابن السنی شماره ۶۳۷ وارنازوط در تخریج کتاب: الطحاویة ص ۱۳۳ سندش را
 صحیح دانسته است، ونگا: جمع الزوائد ۱۲۷/۱۰.

(از شر آنچه که خدا آفریده و زیاد کرده است، و از شر آنچه از آسمان فرو می‌فرستد، و از شر آنچه به آسمان صعود می‌کند، و از شر فتنه‌های شب و روز، و از شر هر وارد شونده‌ای در شب مگر اینکه به خیر و نیکی وارد شود، ای پروردگار مهربان! به کلمات کامل تو که هیچ نیکوکار و بدکاری نمی‌تواند از آن‌ها

تجاوز کند، پناه می‌برم).

١٢٩، توبه و استغفار

٤٤٨ رسول الله ﷺ می‌فرماید: «وَاللهِ إِنِّي لَا سْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ أَكْثَرُ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً». البخاری مع الفتح ١٠١/١١.

(بخدا سوگند، من روزانه بیشتر از هفتاد بار از خدا طلب مغفرت می‌کنم، و به سوی او توبه می‌نمایم).

٤٤٩ و نیز ﷺ فرمودند: «إِنَّمَا النَّاسُ تُوبُوا إِلَى اللَّهِ فَإِنَّمَا تُوبُ فِي الْيَوْمِ إِلَيْهِ مِائَةً مَرَّةً». مسلم ٤/٢٠٧٦.

(ای مردم! به سوی خدا باز گردید [توبه کنید] چرا که من روزانه صد بار توبه می‌کنم).

٤٥٠ همچنین ﷺ می‌فرماید: هر کس دعای زیرا بخواند، خداوند گناهانش را می‌آمرزد، اگر چه از میدان جهاد گریخته باشد: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَقُّ الْقَيْمُونُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ». أبو داود ٢/٤٥ و الترمذی ٥/٦٩ والحاکم و آنرا صحیح دانسته است، و ذہبی ١/٥١ با حاکم موافقت کرده است. و آنای آنرا صحیح دانسته است، نگا: صحیح الترمذی ٣/١٨٢ و جامع الأصول لاحادیث الرسول ﷺ ٤/٣٨٩ - ٣٩٠ به تحقیق آرنازو و ط.

(من از خدای بزرگی که هیچ معبدی بجز او «بحق» وجود ندارد و زنده و پاینده است، آمرزش می‌خواهم و به سوی او توبه می‌کنم).

۲۵۱ و رسول الله ﷺ می فرماید: **أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ**
فِي جَوْفِ الْلَّيلِ الْآخِرِ فَإِنْ أَسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِنْ يَذْكُرُ اللَّهَ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ
فَكُنْ. الترمذی والناسی ۲۷۹ / ۱ والحاکم، ونگا: صحيح الترمذی ۱۸۳ / ۳ وجامع الأصول
 بتحقيق الأندازوط ۱۴۴ / ۴.

(پروردگار، در بخش پایانی شب، از هر زمان دیگر به
 بنده اش نزدیکتر است، اگر می توانی از کسانی باش که در آن
 وقت، مشغول ذکر خدایند).

۲۵۲ و آنحضرت ﷺ می فرماید: **أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ**
وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَكْثِرُوا الدُّعَاءِ. مسلم ۱ / ۲۵۰.

(نزدیکترین حالت بنده به پروردگارش، هنگام سجده است،
 پس [در آن حالت] بسیار دعا کنید).

۲۵۳ و همچنین ﷺ فرمودند: **إِنَّهُ لَيُغَانُ عَلَى قَلْبِي وَإِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ**
اللَّهَ فِي الْيَوْمِ مِائَةً مَرَّةً. مسلم ۴ / ۲۰۷۵ ابن الأثیر می گوید: (لیغان علی قلبی) یعنی: پرشانه
 می شود و مراد از آن فراموشی است؛ چرا که رسول الله ﷺ هیشه مشغول ذکر و یاد خدا بودند، و
 گاهی (که به خاطر انجام کاری) در بعضی از اوقات بر دچار فراموشی می شد، آنرا برای خود گناه
 می دانست، لذا به استغفار می شافت. نگا: جامع الأصول ۴ / ۳۸۶.

(فراموشی دلم را فرا می گیرد لذا روزانه صد بار از خداوند
 آمرزش می طلبم).

١٣٠، فضیلت تسبیح و تحمید و تهلیل و تکبیر

١/٢٥٤ رسول الله ﷺ می فرماید: «مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ فِي يَوْمٍ مَا تَهْوَى مَرَّةً حُطِّثَ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ»، البخاری ١٦٨/٧ و مسلم ٢٠٧١، و نگا: فضیلت کسی که صبح و شام صد بار استغفار می کند، در همین کتاب.

(هر کس روزانه صد بار «سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ» بگوید، گناهانش بخشیده می شوند اگر چه به اندازه‌ی کف دریا باشند).

٢/٤٥٥ و می فرماید: هر کس دعای زیر را ده بار بخواند مانند کسی است که چهار تن از فرزندان اسماعیل؛ را آزاد کرده است: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»، البخاری ٦٧/٧ و مسلم با همین لفظ ٤/٢٠٧١، و نگا: فضیلت کسی که در هر روز صد بار آنرا می گوید، در همین کتاب.

(هیچ معبدی به جز الله «بحق» وجود ندارد، یکتاست و شریکی ندارد، پادشاهی و ستایش از آن او است، و او بر هر چیز تواناست).

٣/٢٥٦ و می فرماید: دو کلمه وجود دارد که راحت به زبان می آیند و در ترازوی اعمال، سنگین اند، و نزد خدای رحمان محبوب اند: «سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ»، البخاری ١٦٨/٧ و مسلم ٢٠٧٢/٤

(الله پاک و منزه است، و او را ستایش می کنم، خداوند عظیم، پاک و منزه است).

۴/۲۵۷ و می فرماید: اگر من **سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ**, بگویم، نزد من از آنچه که خورشید برع آن طلوع
کرده است (یعنی همه‌ی دنیا) دوست داشتنی تر است). مسلم ۴/۲۰۷۲

۵/۲۵۸ و می فرماید: **أَيَعْجَزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكْسِبَ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ حَسَنَةً،
فَسَأَلَهُ سَائِلٌ مِّنْ جُلَسَائِهِ كَيْفَ يَكْسِبُ أَحَدُنَا أَلْفَ حَسَنَةً؟ قَالَ: يُسَبِّحُ مَا تَ
تَسْبِحُهُ، فَيُكَتَّبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ أَوْ يُحْكَطُ عَنْهُ أَلْفُ خَطِئَةٍ**. مسلم ۴/۲۰۷۳

(آیا کسی از شما نمی‌تواند روزانه هزار نیکی بدست آورد؟
یکی از کسانی که در جلسه حضور داشت پرسید: چگونه یکی از
ما می‌تواند هزار نیکی بدست آورد؟ فرمود: (هرکس صد بار
سبحان الله بگوید برایش هزار نیکی نوشته می‌شود، یا هزار گناه از
او بخشیده می‌شود).

۶/۲۵۹ هر کس **سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ**, بگوید: یک
درخت خرما برایش در بهشت کاشته می‌شود. الترمذی ۵/۱۱ و الحاکم
۵/۱۰ و آنرا صحیح دانسته، و ذهی با حاکم موافقت کرده است، ونگا: صحیح الجامع ۵/۵۳۱
وصحیح الترمذی ۳/۱۶۰.

۷/۲۶۰ رسول الله ﷺ فرمودند: **إِنَّمَا يَأْكُلُ اللَّهُ بْنَ قَيْمِسٍ أَلَا أَدْلُكَ
عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ؟ فَقُلْتُ: بَلَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: فَقُلْ لَا حَوْلَ وَلَا
قُوَّةٌ إِلَّا بِاللَّهِ**. البخاری مع الفتح ۱۱/۲۱۳ و مسلم ۴/۲۰۷۶

(ای عبدالله بن قیس! آیا تو را به گنجی از گنجهای بهشت، راهنمایی نکنم؟) گفتم: بلى یا رسول الله! فرمود: (قُلْ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ).

۸/۲۶۸ و رسول الله ﷺ فرمودند: «أَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللهِ أَرْبَعَ سُبْحَانَ اللهِ، وَالْحَمْدُ لِللهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، وَاللهُ أَكْبَرُ، لَا يَضُرُّكَ بَآيَهِنَّ بَدَأْتَ». مسلم ۱۶۸۵/۳.

(چهار کلمه نزد خداوند از همهی کلمات محبوب‌تراند: سُبْحَانَ اللهِ، وَالْحَمْدُ لِللهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، وَاللهُ أَكْبَرُ، با هر یک از آنها که شروع کنی اشکالی ندارد).

۹/۲۶۹ بادیه نشینی نزد رسول الله ﷺ آمد و گفت: جمله‌ای به من بیاموز تا آنرا ورد خود سازم، رسول الله ﷺ فرمود: بگو: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، اللهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِللهِ كَثِيرًا، سُبْحَانَ اللهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ». آن مرد گفت: این جملات از آن پروردگار است، برای خود چه بگوییم؟ رسول الله ﷺ فرمود: بگو: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَارْزُقْنِي». مسلم ۴/۲۰۷۷ و ابوداود اضافه کرده که: هنگامی که به صحرائشین این دعا را آموخت و آن مرد بیرون رفت پیامبر ﷺ فرمود: «لَقَدْ تَلَّا يَدِيَهُ مِنِ الْحَقِيرِ» (دستاش را از خیر پر کرد) ۱/۲۲۰.

يعنى: (بار الها! مرا بیخش، و به من رحم کن، و مرا هدایت کن، و به من روزی عنایت فرما).

۱۰/۲۶۳ هرگاه فردی مسلمان می‌شد، رسول الله ﷺ نماز را به او می‌آموخت، سپس دستور می‌داد که با این جملات دعا کند:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِيْ، وَأَرْحَمْنِيْ، وَاغْدِنِيْ، وَعَافِنِيْ وَأَرْزُقْنِيْ. مسلم ۴/۲۰۷۳ و در روایت دیگر مسلم: «فَإِنَّمَّا مَوْلَاءَ تَجْمَعُ لَكَ دُنْيَاكَ وَآخِرَتَكَ». (همانا این کلمات دنیا و آخرت را برای تو جمع می‌کنند، [و تو از آنها بهره‌مند می‌شوی]).

(بار الٰهَا! مرا ببخش، و به من رحم کن، و مرا هدایت ده، و عفو کن، و به من روزی عطا فرما).

۱۱/۲۶۴ **إِنَّ أَفْضَلَ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَإِنَّ أَفْضَلَ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.** الترمذی ۵/۴۶۲ و ابن ماجه ۲/۱۲۴۹ و الحاکم ۱/۵۰۳ موافق کرده است، ونگا: صحیح الجامع ۱/۳۶۲.

(بهترین دعا الحمد لله، و بهترین ذکر لا إله إلا الله است).

۱۲/۲۶۵ باقیات صالحات (نیکی‌های جاودانه) عبارتند از:

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. أحد شماره‌ی ۵۱۳ با ترتیب أحد شاکر و سندش صحیح است، ونگا: جمع الزوائد ۱/۲۹۷ و ابن حجر در کتاب: بلوغ المرام با روایت أبو سعید آنرا به النسانی نسبت داده، وگفته: ابن حبان والحاکم آنرا صحیح دانسته‌اند.

۱۳۱، شیوهی تسبیح کفتن رسول الله ﷺ

۲۶۶ عبد الله بن عمرو رض می‌گوید: «رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَعْقِدُ التَّسْبِيحَ بِيَمِينِهِ». آبوداود با لفظ همین لفظ ۸۱/۲، الترمذی ۵/۵۲۱، ونگا: صحیح الجامع ۴/۲۷۱ شماره‌ی ۴۸۱۵.

(پیامبر ﷺ را دیدم که تسبیحات خود را با دست راستش می‌شمرد).

۱۳۲- مجموعه‌ای از آداب نیک اجتماعی

۲۶۷ إِذَا كَانَ جُنْحَ اللَّيلِ - أَوْ أَنْسَيْتُمْ - فَكُفُوا صِبَّائِكُمْ ؛ فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ تَتَشَرُّ حِيتَنِهِ، فَإِذَا ذَهَبَ سَاعَةً مِنَ اللَّيلِ فَخَلُوْهُمْ، وَأَغْلِقُوا الْبَوَابَ، وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ بَابًا مُغْلَقًا، وَأَوْكُوا قَرَبَكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، وَحَمِّرُوا آنِيَكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، وَلَوْ أَنْ تَعْرِضُوا عَلَيْهَا شَيْئًا، وَأَطْفِلُوا مَصَابِيحَكُمْ». البخاری مع الفتح ۱۰/۸۸، و مسلم ۳/۱۵۹۵.

(هنگامی که تاریکی شب، سایه افکند - یا شب شد - کودکانタン را نگذارید بیرون بروند، زیرا در این وقت شیطان‌ها پراکنده می‌شوند، هنگامی که پاسی از شب گذشت آن‌ها را آزاد بگذارید، به شرطی که مشکل دیگری نباشد، و قبل از خوابیدن بسم الله بگویید، و درها را بیندید، زیرا شیطان در بسته را باز نمی‌کند، همچنین بسم الله بگویید، و دهانه‌ی مشکتان را بیندید، و روی ظرف‌ها سرپوش بگذارید، اگر چه بطور کامل پوشیده نشوند، و چراغ‌هایتان را خاموش کنید).

وَصَلَى اللَّهُ وَسَلَّمَ وَبَارَكَ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى اللَّهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

بعضی از آثار اسناد دینی

۱	احکام ویژه‌ی بانوان
۲	اذکار صبح و شام و پس از هر نماز
۳	اربعون نووی
۴	از اصول عقیده‌ی اهل سنت و جماعت
۵	آموزش نماز
۶	ایمان به فرشتگان و تأثیر آن در زندگی امت اسلام
۷	بهترین قرن‌ها
۸	توحید برای کودکان و نوجوانان
۹	توسل جایز و غیر جایز
۱۰	جشن میلاد رسول الله ﷺ
۱۱	چگونگی حج و عمره و زیارت
۱۲	چهل حدیث در احکام بانوان
۱۳	خدا شناسی
۱۴	درس‌های مهم برای عموم امت اسلامی
۱۵	دروازه‌های بهشت
۱۶	دعاهای جامع
۱۷	دلائل توحید
۱۸	ذکر‌های برگزیده
۱۹	شرح اركان اسلام
۲۰	عقیده‌ی اهل سنت و جماعت
۲۱	عقیده‌ی هر مسلمان
۲۲	قبر: عذاب و خوشی آن

اللباب در (۵۰) حدیث از احادیث آداب	۲۳
مختصری از اصول عقاید اهل سنت و جماعت	۲۴
مختصری از مناسک و راهنمای حج	۲۵
معنی لا إله إلا الله	۲۶
نامه‌ای برادرانه	۲۷
نمای جماعت	۲۸
نواقض اسلام	۲۹
واجباتی که بر هر مسلمان مرد و زن دانستن آن ضروری است	۳۰
وجوب عمل به سنت رسول الله ﷺ و کفر کسی که آنرا انکار کند	۳۱
ورد شبانه روزی	۳۲
مختصر منهاج السنہ النبویہ	۳۳
نگرشی نو به تاریخ صدر اسلام	۳۴
تصحیح اشتباه تاریخی درباره وهابیت	۳۵
عقیده‌ای اهل‌البیت علیهم السلام	۳۶
معتقدات اهل اسلام	۳۷
خمس: مالیات این زمانه	۳۸
امام محمد بن عبدالواهاب پیشوای نهضت اصلاحی معاصر و آراء و نظرات علماء و اندیشمندان درباره او و دعوتش	۳۹
آل‌البیت و حقوق شرعی آنان.	۴۰
خانه‌ی عنکبوت	۴۱
نامه‌ای از یک خواهر دوستدار	۴۲
برگزیده‌ای از آداب شرعی	۴۳
غاية المرید شرح کتاب توحید	۴۴